

ప్రతిభ కార్మికోద్యమ నేత

ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య యోధుడు, స్వతంత్ర ఆకాశ్యాతి, మార్క్సిస్టు పార్టీ పోలిట్ బ్యూరో సభ్యులు, పి. ఐ. టి. యు. అధ్యక్షులు క్రామేడ్ పి. రణదివే 6 ఏప్రిల్ 1990న మరణించారు. "పి. టి. ఆర్" గా పరిచితులైన బాలచంద్ర తిలక రణదివే 4 డిసెంబర్ 1904లో హర్యానాలోని ఒక మధ్య తరగతి కుటుంబంలో జన్మించారు.

కొంబాయి విశ్వ విద్యాలయం నుండి 1928లో ప్రథమ శ్రేణిలో బి. ఏ. లో ఉత్తీర్ణులయ్యారు. క్రామేడ్ రణదివే 1928లో కమ్యూనిస్టు పార్టీలో చేరారు. 1928-29లో బీ. ఐ. టి. లో "లాల్ బావుటా గిర్నీ కామిగర్ యూనియన్" స్థాపించారు.

1934-35లో పార్టీ ఆలిండియా కమిటీ ఏర్పాటు చేసినప్పుడు కేంద్ర కమిటీ సభ్యులయ్యారు. 1939లో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో

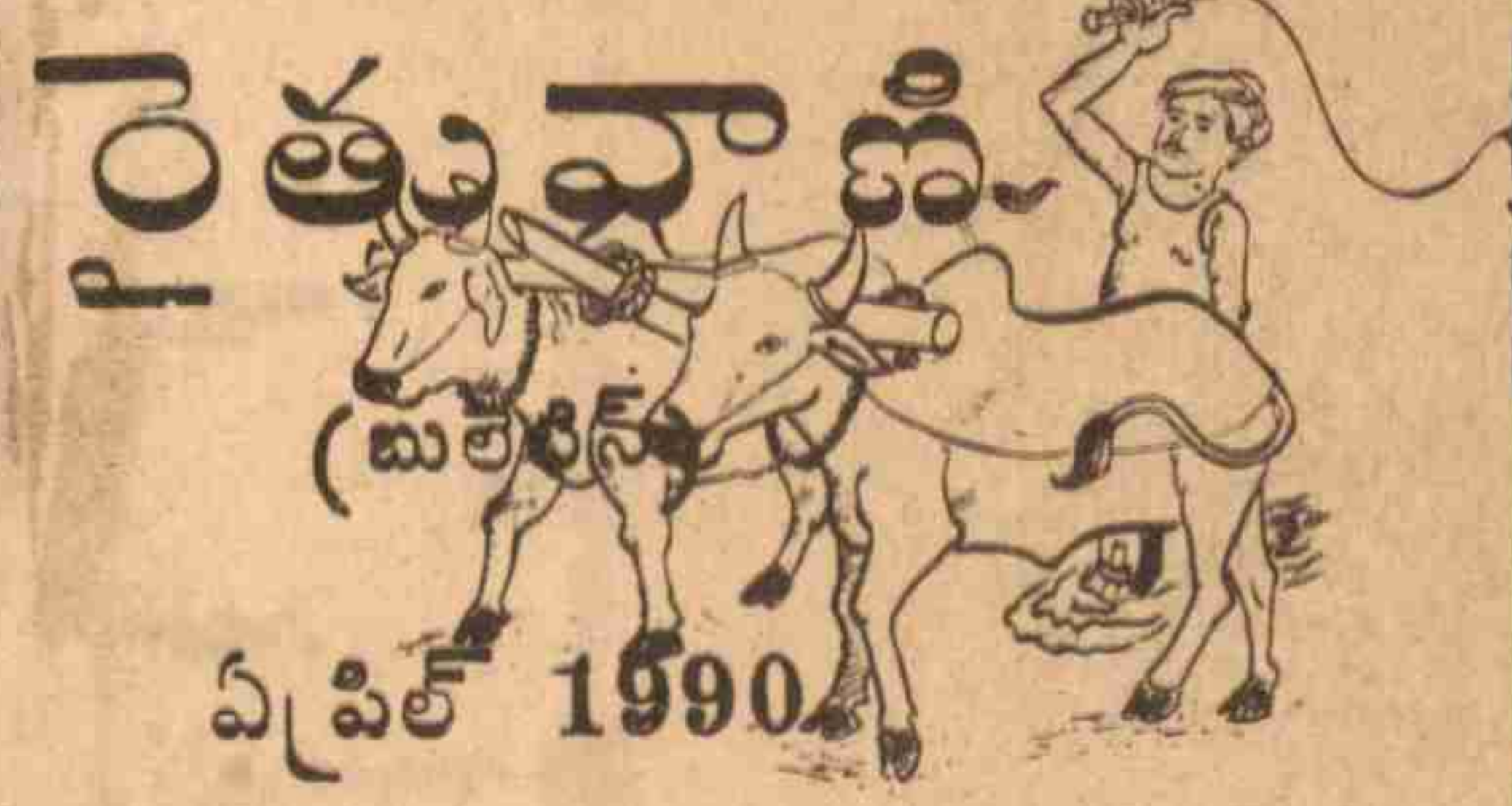

అరెస్టు అయి శిశువత్సరాలపాటు జైలు శిక్ష అనుభవించారు.

1948లో పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శి అయి 1950వరకు కొనసాగారు. 1964లో మార్క్సిస్టు పార్టీ అవిర్భవించిన నాటినుండి మరణించే వరకు పోలిట్ బ్యూరో సభ్యులుగా కొనసాగారు.

1970లో పి. ఐ. టి. యు స్థాపించిన నాటినుంచి దానికి అధ్యక్షులుగా కొనసాగారు. 25 ఏడాదల గ్రంథాలు రచించారు క్రామేడ్ రణదివే. పార్టీకి ప్రతిపత్తిలో వున్నప్పుడు క్రామేడ్ రణదివే వెన్నుదన్నుగా నిలిచి యువతరాన్ని తన అనరక ప్రసంగంతో ఉత్తేజితులను కావించారు. చివరి క్షణంవరకు కార్మిక పర ప్రయోజనాలకే తన శక్తిని ధారపోసి పోరాడిన క్రామేడ్ రణదివే చిరస్మరణీయుడు. ధన్య జీవి. ఆయనకివే మా జోహార్లు, మా అరుణాంజలి.

పి. టి. ఆర్. కు జోహార్లు

లోపలి పేజీల్లో..

పేజీ నెం.

రైతు రక్షణ యాత్ర	5
కొసాన్ సభకు పి.టి.ఆర్. సందేశం	7
కృష్ణా, గోదావరి ఆయకట్టు ముంపు సమస్య	9
రాష్ట్రంలో పార్టీ పరిశ్రమ	11
సమీక్షిక ఎరువుల వినియోగం	14
నీటి తీరువా చట్టం-ప్రభుత్వ వైఖరి	15
భూ సమస్యపై	16
పురోగమి సున్న రైతు ఉద్యమం	17
ధరల పెంపులో ముందుకున్న రైతు	21
విపవ తరంగాలు	25
చెరకు సాగు-పేసవి జాగ్రత్తలు	27
ఆయువుపట్టు (సమీక్ష)	31

విడిప్రతి : రు 2-50లు
36 పేజీలు
అక్షరాలు : రైతువాణి
ఆం.ప్ర. రైతు సంఘం కార్యాలయం
ఆకుల వారి వీధి, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 520 002.

యల్. బి. గంగాధరరావు అధ్యక్షులు

అఖిలభారత వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్క్సిస్టు) రాష్ట్ర కార్యదర్శి

మన రాష్ట్ర రైతు సంఘానికి మనమైన చరిత్ర ఉంది. భూమికోసం, భుక్తి కోసం జరిపిన పోరాట తెలంగాణా పోరాట రంగంలో, కొన్ని ఓడిదుడుకులు ఎదుర్కొన్నా శక్తివంతమైన నాయకత్వంలో నేడు తిరిగి రాష్ట్ర రైతు ఉద్యమం పురో మున్నది. రైతాంగ గిట్టుబాటు ధరల కోసం, కరువులు-వరదల సమయాల్లో రైతుసంఘం గొప్ప కృషి గావించింది. అలాగే వైతంతుల ఆత్మహత్యలను వెలికితీసి, ఆందోళనలో ప్రముఖ పాత్ర వహించింది. రైతు రుణభారానికి వ్యతిరేకంగా కృషి చేస్తున్నది. ఈ పాత్రతో రైతు ఉద్యమం పునరీవంపించి పురోగమిస్తోంది అందుకు ప్రతిబింబంగా 1988లో ఐమ్మంలో రైతు ఉద్యమ చరిత్రలో కని పించిన ఎరుగవంత పెద సమీకరణంతో అఖిల భారత మహాసభను మన రాష్ట్ర రైతుసంఘం నిర్వహించింది. ఈ నేపథ్యంలో “రైతు వాణి” బావడటం ఎంతో సముచితం-ఆహ్వానించదగ్గ విషయం. ఈ సందర్భంగా నా శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను.

మనది ప్రధానంగా వ్యవసాయక రాష్ట్రం. మాటికి 70 మంది గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్నారు. కాయకష్టం చేసుకొని బతికే పేద, మధ్య తరగతి రైతాంగంతోపాటు, ఏ మాత్రం చేసుకోడానికి అవకాశం లేక కష్టంపై ఆధారపడి బతుకుతున్న బడుగుజీవులయిన వ్యవసాయ కార్మికులకూడా ఉన్నారు. నేడు దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మార్కెట్ నుండి సంక్షోభభారాన్ని గ్రామీణపేదలే అధికభాగం భరిస్తున్నారు. గిట్టుబాటుధరలేక రైతులు అప్పుల వూలిలో ఇరుక్కుపోతు ఉన్నారు. కనీసవేతనాలలేక వ్యవసాయ కార్మికులు దుర్బర దారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తున్నారు. ఈ రెండు వరాలమధ్య శతృత్వాన్ని పెంచా మానున్న భూస్వామ్యశక్తుల కుట్రలను కనిపెట్టి ఐక్యతను పెంపొందించ జేయాల్సిన బాధ్యత మన ఉభయ సంఘాలపై వున్నది. గ్రామీణ పేదల విముక్తి ఈ ఐక్యతపైనే ఆధారపడి ఉన్నది. రైతుకూలీ ఐక్యతను ముందుకు తీసుకొని పోవడంలో ఈ వైతక సముచిత త్రను వహించగలదని ఆశిస్తున్నాను.

రామనారాయణగోస్వామి, ప్రధాన కార్యదర్శి

అఖిలభారత కిసాన్ సభ మ్యూథిల్లి

“రైతు వాణి” వైతక ప్రారంభిస్తున్న సందర్భంగా మా శుభాకాంక్షలు. ఈ వైతక రైతులోకానికి ఆదర్శంగా నిలబడి వున్నది కావాలని కాంక్షిస్తూ....

యన్. జనార్థన్ రెడ్డి

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి

ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం 19 ఏప్రిల్, 1990వ “రైతువాణి” త్రైమాసిక వైతక సంచికను ఆవిష్కరించడం తోషదాయక విషయం.

ఆహారదాన్యాల ఉత్పత్తి, భూమి, జల వనరుల పంపిణీలపై మాత్రమేకాక, చీద పురుగులు, ప్రకృతి వైపరీత్యాలను తదను జంగా ఎదుర్కొనడంపైన, అధునిక వ్యవసాయ విధానంపైన కూడా ఆధారపడివుంది.

రైతాంగ అవసరాలను ఈ వైతక ప్రతిబింబించడమేకాక వ్యవసాయ రంగం అభివృద్ధికి దోహదపడే అధునిక సాంకేతిక జ్ఞానాన్ని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టే సంక్షేమ కార్యక్రమాలను ఈ వైతక ప్రతిబింబించగలదని ఆశిస్తున్నాను.

చినయ్య కృష్ణ చౌదరి

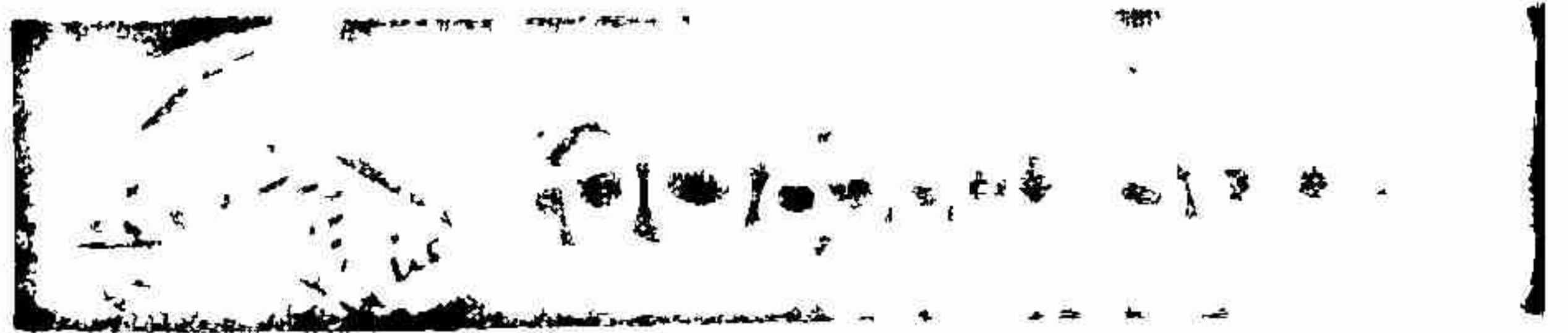
భూమి ఓ భూ సంస్కరణలు, పంచాయితీ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖల మంత్రి పశ్చిమ బెంగల్

కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణగారి 50 వ వరంతి సందర్భంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం 19 ఏప్రిల్ 1990వ “రైతువాణి” త్రైమాసిక వైతక సంచికను ఆవిష్కరించడం అభినందనీయం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రైతాంగ ఉద్యమం, భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో సత్యనారాయణగారు నిర్వహించిన ఉత్సాహ కృషిని రైతువాణి ప్రతిబింబించగలదని, అది పాఠకులలో ఉత్తేజాన్ని కలిగించగలదని ఆశిస్తున్నాను.

గ్రీష్మపాతంగా ప్రజాతంత్ర ఉద్యమాలకు, ప్రత్యేకించి ఆంధ్రప్రదేశ్ పోరాటాలకు ఈ వైతక మార్గదర్శక పాత్రను వహించగలదని భావిస్తున్నాను.

గత కొంతకాలంగా రైతుసంఘం కార్యకర్తలు, శ్రేయోభిలాషులు ఒక పత్రికను ప్రచురించాలని కోరుతున్నారు. వారి కోరికకు అనుగుణంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రైతు ఉద్యమ వ్యవస్థాపకులు కొమ్మారెడ్డి నత్యన్నారాయణ మూర్తిగారి నేతృత్వంలో సందర్భంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం అధ్యక్షులలో త్రైమాసికపత్రిక "రైతువాణి" తొలి సంచికను అవిష్కరిస్తున్నాం.

ఇటీవలి కాలంలో వ్యవసాయ రంగంలో అనేక మార్పులు జరిగినవి. వ్యవసాయంలో నూతన సాంకేతిక ప్రక్రియలు అభివృద్ధిచెందినవి. అధికోత్పత్తి వంగడాల ఉత్పత్తి పెరిగింది. ఎరువులు, క్రిమిసంహార మందుల వినియోగంలో నూతన పద్ధతులు చోటుచేసుకున్నాయి. ఫలితంగా వ్యవసాయోత్పత్తులు గణనీయంగా పెరిగాయి.

ఒకప్రక్క అభివృద్ధి సాధించినప్పటికీ, రైతాంగం అనేక సమస్యలతో సతమతమవుతున్నారు. "దున్నేవానికి - భూమి" డిమాండ్ నేటికీ పరిష్కరించబడలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో "భూమికోసం - భుక్తికోసం" మహాత్తర తెలంగాణా రైతాంగ సాయుధ పోరాటాన్ని జరిపి, 10 లక్షల ఎకరాల భూమిని పంపిణీ చేసిన చరిత్ర మన రైతు సంఘానికి ఉంది. ఇప్పటికీ కొద్దిమంది భూస్వాముల అధీనంలోనే నాల్గవవంతు భూములు ఉన్నాయి. పాత భూసంబంధాలలో కొన్ని మార్పులు వచ్చినా భూస్వాముల దోపిడీ కొనసాగుతున్నది. కొలుదోపిడీ కొనసాగి తూనే వుంది. మౌలిక సమస్యల పరిష్కారంతోపాటు రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న తక్షణ సమస్యల పరిష్కారానికూడా వివిధ రూపాల్లో ఆందోళనలు, పోరాటాలను జరుపుతోంది. గిట్టుబాటు ధరలు, నీటి పారుదల సౌకర్యాలు రుణ విముక్తికి నేడు కృషి జరుపుతోంది.

అంతేగాక రైతాంగం ఉద్యమం ప్రజాతంత్ర ఉద్యమంలో భాగంగానే రైతుసంఘం భావిస్తోంది. వ్యవస్థ మార్పుకోసం కార్మిక, వ్యవసాయ కార్మికులు జరుపుతున్న పోరాటంలో రైతులను భాగస్వాములన చేసేందుకు కృషిజరుపుతోంది. రైతులను తమ స్వప్రయోజనాలకు వాడుకునే ధోరణికి, రైతుల మధ్య చీలికలు తెచ్చే వైఖరికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూ, ఐక్య ఉద్యమాలకు కృషిచేస్తుంది. కులం పేరుతో రైతులను చీల్చే ప్రయత్నాలను వ్యతిరేకించుతోంది; రైతాంగ ఐక్యతను సాధించేందుకు కృషిచేస్తుంది. దేశసమగ్రత, సమైక్యతలకు రైతుసంఘం నిలబడుతుంది.

వ్యవసాయరంగంలో మౌలిక మార్పుకోసం కృషిజరుపుతూనే, రైతాంగం తక్షణ సమస్యలపై కృషిజరుపుతోంది. అదే సందర్భంలో దేశవ్యాపిత ఉద్యమంలో భాగంగా రాష్ట్రంలో బలమైన ప్రజాతంత్ర రైతు ఉద్యమ నిర్మాణానికి పత్రిక కృషిజరుపుతుంది.

ఈ కృషిలో శాస్త్రవేత్తలు మేధావులు, శ్రేయోభిలాషులు, కార్యకర్తలు పాలుపంచుకుని, రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలకు తగిన సలహాలు - సూచనలను ఈ పత్రిక ద్వారా రైతాంగానికి అందించి "రైతువాణి"ని రైతుల మార్గదర్శక పత్రికగా రూపొందించాలన్న మా ప్రయత్నాన్ని విజయవంతం గావిస్తారని కోరుతున్నాం. ప్రకటన కర్తలు, రైతులు "రైతువాణి"ని ఆదరిస్తారని ఆశిస్తున్నాం.

కొంతకాలంగా రైతుసంఘం కార్యకర్తలు, శ్రేయోభిలాషులు ఒక పత్రికను ప్రచురించాలని కోరుతున్నారు.

సంకేతం

టి. కె. రామకృష్ణన్

సహకార మత్యకాళా మంత్రి, కేరళ

ప్రముఖ రైతాంగ నాయకుడు కొమ్మారెడ్డి నత్యన్నారాయణ నేతృత్వంలో సందర్భంగా ది. 19 ఏప్రిల్ 1980 వ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రైతుసంఘం రాష్ట్ర కమిటీ, తన త్రైమాసిక పత్రిక "రైతువాణి" ప్రథమ సంచికను అవిష్కరించడం ఎంతో సంతోషదాయక విషయం. ఈ పత్రిక విజయవంతం కాగలదని ఆశిస్తున్నాను.

'రైతువాణి' దినదినాభివృద్ధి చెందాలని ఆకాంక్షిస్తూ
పొట్లపాడు ప్రాథమిక వ్యవసాయ
సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్, నెం ఐ. 2480

ఆఫీసు : మేడికొండూరు, మేడికొండూరు (మండలము)

బోయపాటి వెంకటాద్రి

పొందూరు పూర్ణచంద్రరావు

నైకటరీ

ప్రెసిడెంటు

వేలుపోలు ఉమామహేశ్వరరావు (వైస్ ప్రెసిడెంటు)

పాలకవర్గము

దైర్యకర్త : సర్వశ్రీ

ధనేకుల అప్పారావు

పొందూరు కోటేశ్వరరావు

చెరుకూరి పున్నారావు

దుడికి సాంబయ్య

మేడా రామస్వామి

నేలకందుటి వీరాంజనేయులు (క్లర్కు)

పాములపాటి శివయ్య

పాలేటి నాగేశ్వరరావు

బోరుగడ్డ పేలేసు

షేక్ ఉస్సేన్ సాహెబ్

కొమ్మినేని సీతారామయ్య

వరగాని ప్రసాదు (అకౌంటర్)

'రైతువాణి'కి శుభాకాంక్షలతో

పొనుగుపాడు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార
పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

పొనుగుపాడు (PO), ఫిరంగిపురం మండలం, గుంటూరు జిల్లా

వంకాయలపాటి సూర్యనారాయణ

అధ్యక్షులు

మరియు

పాలకవర్గ సభ్యులు

సంఘటిత రైతు పోరాటాలకు నాంది పలికిన

రాష్ట్ర రైతు రక్షణ యాత్ర

- నందూరి ప్రసాదరావు

అగునా జీవాలు, సాగునా లోకాలు,
రాజుగా మనమంచి రైతును చూడబోతే
దేశాలు తలరైతునా, రాజ్యం పరిసంపదలు విచ్చునా
అవి దిగంతాలు మారుమోగే వేళ,
"జమీందారి విధానం వశించాలి"
"రుణ భారం రద్దు కావాలి"
"భూమి శిస్తు విధానం మారాలి"
అవి భూనభోంతరాలు నివదించిన వేళ;
పుడమితల్లి ప్రసవించినట్లు గ్రామ గ్రామాన
రైతుదండులు కదంత్రిక్కొనవేళ;

1937 జూలై 3 వ తేదీన అమరుడు కొమ్మారెడ్డి నత్య
న్నారాయణమూరిగారి నాయకత్వాన శ్రీకాకుళం నుండి
యిచ్చాపురం నుండి జైత్రయాత్ర ప్రారంభమైంది.

అవి క్రూర సామ్రాజ్యవాదులు రాజ్యమేలిన రోజులు.
మహావీరులు జన్మించిన కాలం.

జమీందారి దోపిడి పీడనతో అప్పుల భారంతో, కరువులతో
రైతులు చితికిపోయే కాలం. ప్రపంచంలో 5 వ భాగంలో పోషలిస్తు
భానోదయం జరిగిన వేళ.

నేహ్యూ ఉపన్యసించే సభలపై ఏనుగులను తోలిన కాలం.
"మన కొద్ది తెలదొరకన" మంటూ వేలు, లక్షలు మంది శ్రీశ్రీష్ట
జన్మస్థానాన్ని ఆలంకరించిన కాలం.

అటువంటి కాలంలో కొమ్మారెడ్డి నత్యన్నారాయణమూరి
గారు విప్లవ పథకాన్ని చేతబూని జమీందారి విధానంపై దండ
యాత్రకు ప్రకటించారు.

తాను కన్నెరికం వ దెగాని వవవదువు కాపురానికి వెళ్ళ
కూడదన్న జమీందార కట్టికి వ్యతిరేకంగా.

జమీందారు కోట గోడలను కట్టడాన్ని వెట్టివని చేస్తూ చంటి
పిల్లకు పాలిచ్చి వస్తా దొరా! అన్న కన్నతల్లిని వెళ్ళటాన్ని వీలు
లేదు, అంతగా చేపు వస్తే రాళ్ళకు పిండు అన్న వరహావ రాక్షసు
లపై తిరుగుబాటుగా.

తన వట్టా చేలో తాటియాకులు కొట్టుకున్నందుకు ఎన్ని
ఆకులను కొట్టాడో అన్ని వెంట్రుకలను ఆ రైతు మీసములనుండి
పీకించిన పైశాచిక విధానాన్ని కూలద్రోయటకై, శిస్తు చెల్లించ
లేదనే నెపంపై రైతును కోళ్ళగూటిలో నిర్బంధించిన విరంతుక
త్వము మీద కత్తిపెత్తి.

ప్రపంచ ఆరిక సంక్షోభంలో దివాళా తీసిన రైతుల భూము
లను కారుచౌకగా వడ్డీవ్యాపారులు కొట్టేసిన మాతుకాన్ని తిప్పి
కొట్టుటకై.

మాటికి కొంభే పాళ్ళు నమ్మడంలోనికి పోయే వడి ప్రవా
హాలను పొలాలకు మళ్ళించి సన్యత్యామలం చేయగల ప్రాజెక్టు
నిర్మాణాన్ని చేయబోటానికై.

కొమ్మారెడ్డి నత్యన్నారాయణమూరిగారి నాయకత్వా
ఈ జైత్రయాత్ర బయలుదేరింది.

ఒక చేతిలో మూడురంగుల జెండా, మరొక చేతిలో ఎ
జెండా - కాంగ్రెసు నాయకులు, కమ్యూనిస్టు నాయకులు చేయి
చేయి కలిపి "జై జై" అంటూ జేజేలుకొడూ వడిచారు.

అదొక గోపాలం ఊరి పొలిమేరవద్ద రైతు యాత్రాదళాని
స్వాగతం చెప్పి ఆంధ్రదేశ సాంప్రదాయకంగా భక్త్య పానీయాం
నమర్పించి, దళ నాయకుల ఉద్వేగభరిత ఉపన్యాసాలను వి
భావోద్వీకులై మరునటి ఊరి వరకు సాగనంపటం మరపురా
ద్యత్యం.

ఆంధ్రదేశంలో రైతు పోరాటాలకు కొడువలేదు. సవర
తిరుగుబాటు, కోకయ్య తిరుగుబాటు, ఉయ్యాలవాడ వర్సెంహారె
తిరుగుబాటు, చిన్నాయి తిరుగుబాటు, రంపసికూరీ, అన్నిటి
మించిన అలూరి పీకారామరాజు పోరాటం సాయుధ తిరుగుబాటు
కాగా, జాతీయోద్యమం వి సరించిన కాలంలో సాగిన పెదవం
పాడు సత్యాగ్రహం, వలనాడు అటవీ సత్యాగ్రహం, రీనెటిల్
మెంటు పోరాటం కాంతియుత పోరాటాలు. ఇవికాక యింక
చరిత్రకందని పోరాటాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. అయితే అవి పాక్షి
పోరాటాలు, పరిమిత లక్ష్యంగల పోరాటాలు, పిదాంత బలంలే
పోరాటాలు కాబట్టి అవి అతిక్రూరంగా అణచివేయబడ్డవి.

భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ జమీందారీ విధానం రద్దుక
అనుకూలం కాదు. రైతువారి విధానం సానే జమీందారీ విధానం
ప్రవేశపెట్టడం ఉచితమువి కాంగ్రెస్ ప్రేపిడెంటు రమేష్ చంద్ర
దత్తు వాదించాడు. చారీచారా ముటనల తరువాత జరిగిన కాంగ్రెస్
వర్క్సింగ్ కమిటీ సమావేశం జమీందారకు వ్యతిరేకంగా సత్యా
గ్రహం ప్రారంభించబడలేదని, రైతులు జమీందారకు శిస్తు
సక్రమంగా చెల్లించాలని, ఆ విధంగా చెల్లించునట్లు కాంగ్రెస్
కమిటీచూడాలని తీర్మానించడమయినది. కరాచీ కాంగ్రెసులో
ప్రాథమిక హక్కుల తీర్మానంలో రైతుకు, ప్రభుత్వానికి మధ
దళారీలు ఉండకూడదని చెప్పినా అది కాగితంపైనే ఉండిపోయి
నది. కమ్యూనిస్టులే జమీందారీ విధానం రద్దుకు పార్టీ ఏర్పడి
నాటినుండి చెప్పారు 1929 - 33 ప్రపంచ ఆరిక సంక్షోభంలో
రైతులు సర్వనాశవమయినారు ఈ భూమికలోనే కాంగ్రెసు
బయటనే భూపోరాటాలు సాగినవి. రీనెటిల్ మెంట్ వ్యతిరేకపో
టానికి కాంగ్రెసువారే నాయకత్వం వహించినా అది కాంగ్రెస్
ఆధ్వర్యములో జరుగలేదు. కాంగ్రెసు బయటనే అనేక రైతు
సంఘాలు పోరాటాలు నిర్వహించాయి. 1928లో ప్రథమ ఆంధ్ర

రెండు మహాసభ జరిగి రాష్ట్ర రైతుసంఘం ఏర్పడింది. తరువాత దాదరాజీలాల్ లో జిల్లా, కాటాకా సంఘాలు ఏర్పడినవి. ఈ రైతుసంఘాల నాయకత్వంలో అభ్యుదయ కాంగ్రెసు దురు, కమ్యూనిస్టులు ఉండేవారు. వీరి అధ్యక్షులలోనే అనేక రుపోరాలు జరిగినవి. కాంగ్రెసుపార్టీ ఈ రుపోరాల యెడల ముఖతను వ్రదర్పిస్తూవచ్చింది. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు అనుమతి కుండా కాంగ్రెసువాదులు ఎవరూ రైతు సత్కారగ్రహంలో లానకూడదని తీర్మానం చేసింది. వీరూ రాష్ట్రకాంగ్రెసు ఉపాధ్యక్షులు ఎ. బి. సి. సి. సభ్యులు అయిన స్వామి సహజానందసరస్వతి, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంయుక్త కార్యదర్శి కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూ రిగరినవి, వక్రమ గోదావరిజిల్లా నర్సాపురం బాకా కమిటీల నాయకులు ఉదరాజు రామం, గౌరపాటి సత్య నారాయణ, ఉదరాజు సూరవరాజు గారు తదితరులను కాంగ్రెసు నుండి సస్పెండ్ చేశారు.

జాతీయోద్యమానికి నాయకత్వం వహించే ప్రధానసంస్థ కాంగ్రెసు. కాంగ్రెసు విధానం ఇటావుండగా కమ్యూనిస్టు అభ్యుదయ కాంగ్రెసు వారు నాయకత్వంలో రాష్ట్ర జాతీయస్థాయిలలో రైతుసంఘాలు ఏర్పడి రైతు సమస్యలపై రుపోరాలు ప్రారంభించినవి. 1936లో అఖిల భారత కిసాన్ సభ ఏర్పడింది. జాతీయోద్యమంలో ఇది ఒక ప్రవాహం. రైతు ఉద్యమ ప్రవాహం. కస్వాతంత్ర్య లక్ష్యమేకాక దోపిడీ, పీడనరేని మాతన సమాన్ని నిర్మించాలనే లక్ష్యంతో బయలుదేరిన విప్లవ పరీవాహము కంలో ఆత్మదీక సంఖ్యాకులుగాఉన్న రైతులను స్వాతంత్ర్యోద్యమములోనికి, సోషలిస్టు సమాజ నిర్మాణానికి సమీకరించే వంతా.

ఇందులో, ఆంధ్రలో కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణగారి తాత అధ్యక్షతయం.

1936 ఆఖరులో "ఫెడ్రేషన్"లో కాంగ్రెస్ మహాసభ రిగే చోటనే 2వ ఆలిండియా కిసాన్ మహాసభ జరిగింది. లాల్ బా, ంద్రే నాయకత్వాన ఒక రైతు యాత్రాదళం అనేక జిల్లాలలో ర్యటింబి ఫెడ్రేషన్ చేరుకున్నది. ఫెడ్రేషన్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగా జవహర్ లాల్ నెహ్రూ ఈ రైతు మహాసభకు హాజరై రైతు ఉద్యమ ఆశయాలను విలవర్చారు. కాంగ్రెసు బహిష్కారం చేసిన రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్ పిపాద్యులపై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం తయారుచేసిన మాతన రాజ్యాంగ చట్టం క్రింద జరిగే విన్నికలలో పాల్గొనటానికి కాంగ్రెసు నిర్ణయించింది. ఇటువంటి రిసితులలోనే అది రైతాంగ కోర్కెలను ప్రతిబింబించే ఫెడ్రేషన్ వ్యవసాయక తీర్మానాన్ని గావించింది. మనసా, వాదా, ర్మణా ఈ తీర్మానాన్ని సమ్మివ కాంగ్రెసువాదులు రైతు ద్యమ నిర్మాణానికి పూనుకొన్నారు.

1937 ప్రారంభంలో మాతన రాజ్యాంగ చట్టం క్రింద ఆంధ్రాను రాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరిగినవి (అప్పటికి ఆంధ్ర రాష్ట్రం పేరుగా ఏర్పడలేదు) ఆంధ్ర రాష్ట్ర రైతు సంఘం ఎన్నికలలో కాంగ్రెసును పూర్తిగా విలవర్చింది. ఆలిండియా

కిసాన్ సభ అధ్యక్షుడైన అదార్య రంగా రైతు ప్రమాణ వ్రతం అనేదానిని ఒకటి తయారుచేసి, దానిపై సంతకాలు చేసినవారికి ప్రత్యేకంగా మదతునిసామని ప్రకటన చేశారు. ఈ రైతు ప్రమాణ వ్రతం కాంగ్రెస్ శిక్షణకు వ్యతిరేకమని సరారు వరేర్ ప్రకటించి దానిని వెంటనే ఉపసంహరించుకోవాలని, లేనిదో శిక్షణా చర్యకు గురికావలసి వసుందని హుంకరిందాడు అప్పటికే కాటగడ వెంకట నారాయణరావుగారు, బిదెపూడి వెంకట నారాయణరెడ్డిగారు, పురైల క్యామసుందరరావుగారు తదితరులు రైతు ప్రమాణ వ్రతంపై సంతకాలు చేశారు

కాని వరేర్ హుకుమ్ అందిన తరువాత రంగా ఆ ప్రమాణ వ్రతాన్ని ఉపసంహరించారు. అయినా రైతు ఉద్యమంలో ప్రధాన రాగస్వాములైన కాంగ్రెసు నాయకులు, కమ్యూనిస్టులు కలిపి ఈ ఎన్నికలలో జమిందారీ వ్యతిరేకంగా ప్రచారం సాగించారు. పితాపురం రాజావంటి హేమాహేమిలు, జమిందార కు దానటగా నిలిచే జస్టిస్ పార్టీ ఈ ఎన్నికలలో దూది పింజలవలె ఎగిరిపోయారు.

కాంగ్రెసు అఖండ విజయం సాదించింది. కాని ఏదీ జమిందారీరద్దు: ఏదీ రుణ నివారణ:

కాబట్టి ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘం, అప్పటికి అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోబడ కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూ రిగరి నాయకత్వంలో రాష్ట్రరైతు రక్షణ యాత్రను సాగించటానికి సంకల్పించింది. కరాచీ, ఫెడ్రేషన్ కాంగ్రెసు తీర్మానాలలో వాగావం గావించబడిన వ్యవసాయ సంస్కరణలనే రాష్ట్రంలో విస్తృతంగా ప్రచారం గావించి రాజాజీ ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడిచెప్పి వాటిని అమలు జరిపించటానికే ఈ యాత్ర తలపెట్టబడింది.

ఈ యాత్ర రైతాంగంలో కలిగించిన ఆపూర్వ సంచలనం, చెతన్యం, దీని ప్రభావంతో ఆ తరువాత సాగిన రైతు రుపోరాలనే ఇక్కడ ప్రస్తావిస్తున్నాం.

1937 వరకు జస్టిస్ పార్టీయే పాలకవర పార్టీగా వున్నది. ఆ తరువాత పాలకవర పార్టీ కాంగ్రెసు. జమిందార లో ఒక సెక్షన్ పితాపురం రాజా నాయకత్వాన పీపుల్స్ పార్టీని ఏర్పరచు కొన్నది. సోషలిస్టు భావాలు కలిగిన కాంగ్రెసు వాదులు కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీనే ఏర్పరచుకొన్నారు కమ్యూనిస్టులు తమపై ఇంకా నిషేధం ఉన్నందున కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీ లోనే వుండి పనిచేస్తూ త్వరలోనే రైతు కార్మిక రంగాలలో ఒక విలమైన శక్తి గా ముందుకు వచ్చారు. అయినా రాజకీయ భేదాలు లేకుండా ఉచ్చనీదాలను తలవకుండా అన్నిచోట్ల అన్ని పార్టీలవారు ఉమ్మడిగా రాష్ట్ర రైతు రక్షణ యాత్రాదళానికి అఖండ స్వాగతం ఇచ్చారు. రైతు సమస్యలను గూర్చి విజ్ఞాపన వ్రతాలు సమర్పించారు గ్రామాలలో మొత్తం రైతాంగమే తమ తమ గ్రామాలలో ఈ యాత్రలో పాల్గొన్నారు

ఈ యాత్ర రాష్ట్రంలో మారుమూల గ్రామాలకు సైతం (మిగతా 20 వ పేజీలో)

[1886 పాట్నా అఖిలభారత కిసాన్ మహాసభలో బి.టి.ఆర్. ఇచ్చిన సందేశాన్ని ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాం. —నం]

అఖిల భారత కిసాన్ సభ 50వ వార్షికోత్సవ కుభ సందర్భములో అఖిలసభనలు తెలుపుతున్నాను. 1936లో అఖిలభారత కిసాన్ సభను సాపింపడం ఒక గొప్ప సంఘటనయినీ, కొన్ని అనుకూల పరిస్థితులు కలిసొస్తే అది భారత చరిత్రగతినే మార్చి యుండెడిదన్న విషయం చాలామంది గమనంలోలేదు. అసలు 1936లో కిసాన్ సభ స్థాపన యొక్క ప్రాధాన్యత ఏమిటి? జాతీయ బూరువావర నాయకత్వానగాక జాతీయ విముక్తి పోరాటములోనున్న కార్మికవర్గ విప్లవ పద్ధాంత మార్గదర్శకత్వంలో కిసాన్ సభను నిర్మించడం అదే మొదలు, భూస్వామ్య పూర్వ ధోవీడిని అంతం చేసే దిశలోను, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటంతో మిళితంచేస్తూ విప్లవాద్యమాన్ని నిర్మించాలన్న చైతన్యం అపుడప్పుడే రైతాంగంలో కలుగుతున్న రోజులవి. రైతాంగం చైతన్యవంతమై వ్యవసాయక విప్లవాన్ని జాతీయోద్యమంతో మమేకంచేస్తూ సాగించకపోతే ప్రజాతంత్ర విప్లవ కర్తవ్యాలు అసంపూర్తిగా ఉండిపోతాయన్నది ఏ దేశ విముక్తి పోరాటాన్ని అధ్యయనం చేసినా తెలుసుంది. కార్మికోద్యమ పోరాటానుభవాన్ని స్వీకరించి, కార్మిక కర్షక ఐక్యత నెలకొనకుండా జాతీయ విముక్తి పోరాటం జయప్రదంగావడంగాని, రైతాంగం పూర్వ ధోవీడి నుండి విముక్తంగావడంగాని సంపూర్తిగావన్నది ఆయాదేశాల విముక్తి ఉద్యమాల అనుభవం జాతీయోద్యమానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న బూరువా నాయకత్వము మరియు రాజీవడుతున్న వారి ప్రభావంనుండి రైతాంగం విడిపడడం ఈ కారణాల రీత్యా అవసరం. అలాగే జాతీయ విముక్తి పోరాటం నుండి వ్యవసాయ సంస్కరణలను విడదీసే తప్పిదానికి పాల్పడరాదు.

అనేకమంది అతివాద జాతీయవాదులు, కమ్యూనిస్టుల నాయకత్వాన జరిగిన కిసాన్ సభ స్థాపన వెనుక ఇంతటి ప్రాధాన్యత ఉన్నది. జాతీయోద్యమంలో కాంగ్రెసును, బూరువా వరాన్ని గుడిగా అనుసరించేదిగా కాక తనదైన వర, వ్యవసాయక ప్రభావాన్ని కలిగించేదిగాను, తనకు తాను విముక్తమయ్యేదిగాను ఉండే పాత్రను 20వ శతాబ్దపు చతుర్దశకంలో రైతు ఉద్యమం చేపట్టింది సామ్రాజ్యవాద, భూస్వామ్య ధోవీడిలపై ఎక్కువ పెట్టుబడి, రైతాంగ కోర్కెలను నివదించే శాస్త్రీయమైన కార్యక్రమం నుండి కిసాన్ సభని అందుకనే ఏర్పడింది. ఈ కార్యక్రమం, నాయకత్వం సాగించిన చైతన్యవంతమైన పోరాటాలే జాతీయ బూరువా వరం బ్రిటిష్ పాలకుల్లో రాజీపడిన తర్వాత సాయుధ తిరుగుబాటుగా పరిణమించాయి.

కిసాన్ సభ నాయకత్వాన సాగిన పోరాటాలు అంతకు ముందటి రైతాంగ పోరాటాలు, తిరుగుబాట్లకు గుణాత్మకమైన

తేడా ఉన్నది. జాతీయ బూరువావర నాయకత్వాన్ని మించిన రీతిలోను, వారికి వ్యతిరేకంగాను రైతాంగం స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలో రైతాంగం పూనుకొన్నది. నిరిష్ట నెదాంతిక అవగాహన కార్యక్రమం లేకుండా చెల్లాచెదురుగా అంతకుముందు అనే రైతాంగ తిరుగుబాటు జరిగాయి. వా సవానికి 19వ శతాబ్దంలో రైతాంగ సాయుధ తిరుగుబాటు జరిగినా వానిలో అనేకం భూస్వాముల నాయకత్వానే సాగాయి. సామ్రాజ్యవాద ధోవీడికి వ్యతిరేకంగా రైతాంగపు కోర్కెలన్నా భూస్వాముల ప్రయోజనాల వారి ప్రయోజనాలకు గల వైరుధ్యాన్ని వారు గమనించలేదు. సామ్రాజ్యవాద ధోవీడి మూలంగా 19వ శతాబ్దంలో గిరిజన మెదాన ప్రాంతాల్లో రుణభారం, భూముల నుండి బేదఖిల్సవం వివిధ కారణాలవల్ల అనేక తిరుగుబాటు జరిగాయి. ఈ తిరుగుబాట్లకూ నిరిష్టమైన కార్యక్రమం, అవగాహన లేవు. అయి వీరితో సంబంధాలు లేవు కనక జాతీయ బూరువా నాయకత్వాని మాత్రం ఈ పోరాటాలను అణచడం లేదా తిరోగమనం పట్టించడం సాధ్యంకాలేదు.

20వ శతాబ్దారంభంలోనూ, రైతాంగ అసంతృప్తి ఆధార గానూ సావికుల నాయకత్వాన కొన్ని పోరాటాలు సాగాయి. ఇ జాతీయోద్యమంతో ముడిపడలేదు సరికదా పూర్వ ధోవీడికి కూడియున్న వ్యవసపై ఎక్కువెక్కు కార్యక్రమం అయినా వాటి లేదు. కాంగ్రెసు నాయకత్వాన జాతీయోద్యమం పురోగమించడంతో రైతాంగం స్వేచ్ఛా పిపాసతోను, దేశభక్తితోను స్వాతంత్ర్యోద్యమంలోనికి వచ్చింది. అయితే రైతాంగం తనదే ముద్రను జాతీయోద్యమంపై తొలిసారి పాలొన్నప్పుడే పేష జాతీయ బూరువావరాన్ని భయప్రాంతుల్ని చేసింది. మొదల సహాయనిరాకరణోద్యమంలో బ్రిటిష్ వారికి వన్నుల్ని కట్టవడం రైతాంగానికి కాంగ్రెస్ పిలుపునిచ్చింది. అలాగే ఉత్తరప్రదేశ్ వంటి జమీందారీ ప్రాంతాల్లో "చౌకిదారు" వన్నును చెల్లించవద్ద కోరారు. కాని ఈ కార్యక్రమాన్ని రైతాంగమే తమకు తాము సాగించుకొని జమీందార్లకు కట్టవలసిన భాగాల్ని (Rents) నిలిపేపింది. ఈ పోరాటంలో చౌరీచౌరాలో కోపోద్రిక్తులయిన ప్రజల బ్రిటిషు పోలీసులతో మరణ వడదం, పోలీసుపేషన్లను తగు బెట్టడంజరిగాయి. ఫలితంగానే వారిలో 40మంది బ్రిటిషు కిరాతకాలచే ఉరితీయబడ్డారు. అహింసాయుత పోరాటం చేపట్టటానికి దేశ పిదంగాలేదన్న పేరిట సహాయ నిరాకరణోద్యమాన్ని ఉపసంహరించడానికి గాంధీజీ చౌరీచౌరా హింసగా చెప్పబడుతున్నదాని సాకుగా చూపారు. కాని, వా సవానికి సహాయనిరాకరణోద్యమాన్ని ఉపసంహరిస్తూ చేసిన తీర్మానంలో జమీందార్ల భాగాలు చెల్లించవద్దని కాంగ్రెసు పిలుపునివ్వలేదని, అలాంటి కార్యక్రమాన్ని

కాంగ్రెసు చేపట్టదని జమీందారులకు హామీని ఇస్తూ జమీందారులకు
ఉపవసతిని భాగలను చెల్లించమని రైతాంగంలో ప్రచారం
యమని కాంగ్రెసు కార్యకర్తలకు పిలుపునిచ్చింది. ఆ విధంగా
కాంగ్రెసు వ్యవసాయ విప్లవ వినాదాలను జాతీయోద్యమంతో పెన
య ప్రయత్నిస్తే జాతీయ బూర్జువా వర్గం భయపడి వెనకవట్టు
వచ్చింది.

కిసాన్ సభ సావనను ఈ నేపథ్యంలో ఆరంభమవుతోంది.
జాతీయ బూర్జువా వర్గనాయకత్వంలో నిమిత్తం లేకుండా రైతాంగ
యమం సామ్రాజ్యవాద భూస్వామ్య దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా తన
యవ కార్యక్రమంతో నిర్మాణానికి పూనుకున్న తొట్టతొలి ప్రయ
మిది. సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగాను, వ్యవసాయక విప్ల
వకి అనుకూలంగా రైతాంగాన్ని తీసుకువచ్చేందుకు సాగిన
ప్రయత్నమిది. అందుకునే జాతీయ కాంగ్రెసునాయకత్వం
కిసాన్ సభ స్వతంత్ర కార్యచరణను ఎప్పుడూ వ్యతిరే
కపాటు చేసింది. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం గురించి
జాతీయ బూర్జువా వర్గం తన వెతిరిని తేల్చుకొనకముందే
దృఢపన్నాయి, అధిక ధరలకు వ్యతిరేకంగా కిసాన్ సభ
యమించింది. తీవ్ర నిర్బంధం విధించబడ్డా అది తన కర
కాన్ని నెరవేర్చింది. యుద్ధ కాలంలోను, తర్వాత యుద్ధ భారాన్ని
కాంగ్రెసు వేయడంతో పరిస్థితి తీవ్రతరమైంది. పెలువకిన
కాంగ్రెసుతో రైతాంగం. 1942లో కాంగ్రెస్ వదిలిపెట్టడం
లో పెద్ద ఎత్తున పాల్గొన్నా అది వ్యవసాయ విప్లవంతో పెన
యబడలేదు. కాంగ్రెస్ తన పోరాటాన్ని విరమించుకున్నప్పు
రైతాంగం అసంతృప్తి తొలగలేదు. అది కిసాన్ సభ నాయ
త్వం విస్తార ప్రాంతాల్లో అభివృద్ధిచెంది పోయింద తిరుగుబాటుగా
బొందింది. మహారాష్ట్రలోని పరీ ఆదివాసుల తిరుగుబాటు,
గోల్కొండలో తెలంగాణ ఉద్యమం, అస్సాంలో రైతాంగ పోరాటాలు,
కాన్పూర్లో తమిళనాడు రైతాంగ పోరాటం ఇవన్నీ
రువా వర నాయకత్వాన గాక కార్మికవర పార్టీ, ఆ పిదాంతము
దించిన వ్యవసాయ విప్లవ కార్యక్రమం కింద వదిలివే
రువా నాయకత్వానికి బ్రిటిష్ పాలకులకూ మధ్య రాజీ మరో
వేత్తరం ఆలస్యమైఉంటే దేశంలోని విస్తార ప్రాంతాలు కిసాన్
కూబొందించిన వ్యవసాయ విప్లవ రంగసలాలే వేదికరై
వచ్చింది. ప్రజాతంత్ర విప్లవ కర్తవ్యాలు పరిపూర్ణ అయ్యేంత
కూ ఇవి నిరాటంకంగా సాగియుండేవి.

నేటి అవసరాలకు అనుగుణంగా, వ్యవసాయక కార్య
యం అధారంగా స్వతంత్ర రైతాంగ ఉద్యమాన్ని ముందుకు
కుపోవలసిన కర్తవ్యం కిసాన్ సభపై ఉన్నది. మతతత్వ,
వృత్తకరక కులు రైతాంగాన్ని అవమానం పట్టించజూసున్న ఈ
లో ఇది కష్టతరమైన కర్తవ్యమే. అయితే, అదే సమయంలో
కాంగ్రెస్ నైరాశ్యం, విరుద్ధ్యం మున్నెన్నడూ లేనంతగా
న్నాయి. పెట్టుబడిదారీ పంథాలో నేడున్న దానినక్కం అంత
య్యేందుకై వ్యవసాయ సంబంధాల్లో మార్పు రావాలన్న బల
కోర్కెది చోదకక క్రిగా ఉంటుంది. నేడున్న పీఠిలో అను

కూల, ప్రతికూల అంశాలను దేరికీ వేసుకుంటూనే పెరుగుతున్న
అనుకూల వాతావరణాన్ని ఉపయోగించుకుంటూ రైతాంగ చెత
న్యాన్ని పెంచుతూ తన స్వతంత్ర నిర్మాణాన్ని కిసాన్ సభ
మరింత ముందుకు గొనిపోవాలి. కాంగ్రెస్ (ఐ) ప్రభుత్వం అను
సరిస్తున్న ఆర్థిక, పన్నుల విధానాలకు వ్యతిరేకంగా విలించేందుకై
ధనిక రైతాంగానికిన్న తటపటాయంపుల్ని పటావంచలుచేసేటంత
తీవ్రంగా ఆర్థిక సంక్షోభం ఉన్నందున నానాటికి పరిస్థితులు మనకు
అనుకూలంగా మారుతున్నాయి. భారతదేశంలో తిరిగిరైతాంగం
రానున్న బ్రహ్మాండమైన రైతాంగ వెలువలో కిసాన్ సభ పోరాట
అగ్ర భాగన ఉంటుందన్నది నిర్వివాదాంశము.

పత్తిరైతు ఆత్మహత్య

సమస్యల సుదీగుండంలో చిక్కుకున్న సంసార నౌకను
దయచేసి లాగలేక ఏప్రిల్ 10 వ తేదీన ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డ
ఓ పత్తిరైతు దయనీయ ఉదంతం వెలుగులోకి వచ్చింది ప్రకాశం
జిల్లా చివరగంజాం మండలం గొనవపూడి గ్రామానికి చెందిన పంకా
యలపాటి సీతారామయ్య ఎనిమిదేళ్ళుగా రాయచూర్లో తనకున్న
ఎకరం పొలంలో పత్తి సాగుచేసున్నాడు. ఏడాదికేడాదికి అప్పుల
అంకెలు పెరుగుతూనే ఉన్నా దాపని ఆకతో నేలతలిని నమ్ము
కొని చమదోడ్చాడు. అయితే ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, పురుగులదాడి
ఆయన జీవితాన్ని పరిహాసనూ వచ్చాయి. పలితంగా రెండు లక్షల
రూపాయల మేరకు అప్పులపాలయ్యాడు. రాయచూర్లో రుణాల
పూడిలో గిరిగిరిలాడిన ఈ అన్నదాత ఒంగోలుకు వచ్చాడు.
అప్పుల చిటాతో ఇంటికి చేరలేక రంగరాయుడు చెరువు వద్ద
క్రిమినంహారకమందు త్రాగి అవస్థాశ్రయ పీఠిలోకి వెళ్ళాడు.
ఆయనను చూసిన ఓ రిజిస్ట్రార్ కుడు సానిక ప్రభుత్వ వైద్యశాలలో
చేర్పించగా సీతారామయ్య తనువుదాలించాడు. మృతునికి భార్య,
ఇద్దరు పిల్లలున్నారు.

ఇలా గొలుసుకట్టులాగా ప్రకాశం జిల్లాలో ఆత్మ
హత్యలు సాగుతున్నా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఏమీ స్పందించ
టలేదు. సంవత్సరం క్రితం దేశాన్ని ఊపేసిన పత్తిరైతుల
ఆత్మహత్యల వర్షం ఈ ఏడాది కొనసాగుతున్నది. అందుకేది
ఉదాహరణ మాత్రమే.

రుణాల మాఫీ సందర్భంగా ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాల
పత్తిరైతులకు అప్పుమాఫీ చేపే విషయం పేరుగా పరిశీలిస్తామని
హామీ ఇచ్చారు తప్ప నిర్దిష్టంగా ప్రకటించలేదు. ఇప్పటికయినా
కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కదిలి ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాల
లోని పత్తిరైతుల రుణాలు రద్దు చేయాలని కోరుతున్నాము.

సందేశం

అమరజీవి శ్రీ కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూరి గారి 50వ వరంతి తేదిన "రైతువాణి" త్రైమాసిక ప్రచురణను ప్రారంభించనున్నందుకు అత్యంత ఆనందాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. ఈనాటి రైతు సమస్యలలో వ్యవసాయ ఆర్థిక సమస్యల విశేషణ అత్యంత అవశ్యకము. చైతన్య పూర్వకమైన సంఘటితమైన రైతు ఉద్యమ నిర్మాణానికి ఈ విజ్ఞానం ఎంతో అవసరం. ఈ రంగంలో జరుగుతున్న కృషి ఏ మాత్రం సరిపోదు. "రైతువాణి" ఈ లోటును తీర్చుతూ వ్యవసాయ పంటల అభివృద్ధికి, ఉత్పత్తి ఉత్పాదక శక్తి పెరుగుదలకు అవసరమైన ప్రచార ఆందోళన నిర్వహణలో శక్తివంతమైన పాత్రను నిర్వహిస్తుందని నిస్సంకోచముగా విశ్వసిస్తున్నాను. రాష్ట్ర రైతు సంఘం, "రైతు లోకం" తరపున ఈ కుభ సమయాన మా హార్థిక కుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను.

సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు, ప్రధాన కార్యదర్శి
ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం, హైదరాబాద్

రఘునాథ బోర్ వెల్స్

ఉండవల్లి సెంటర్

అన్ని రకముల నేలలలోను, రాతిలోను
బోరింగులు, బోరింగు పంపులు వేయబడును.

వవర్ రిగ్గు సౌకర్యము కలదు.

ప్రొ॥ తమ్మా శివారెడ్డి

ఉండవల్లి

గోల్డెన్ మెకానికల్ వర్క్స్

ఉండవల్లి సెంటర్

డిజైన్ గేట్లు, వెల్డింగ్ వర్క్స్ మా ప్రత్యేకత

ప్రొ॥ తమ్మా శివరామిరెడ్డి

ఉండవల్లి

Telegrams : PIPES.
Tadepalle

Phone : 76096
Vijayawada

Navabharat Spun Pipes Company

Manufacturers & Suppliers of

R.C.C. PIPES & ALLIED PRODUCTS

M. 266/6, National Highway Road,

TADEPALLE (p.o.)-Guntur Dt. (A.P.)

Ph. 64620 P.P.

శ్రీ శ్రీనివాసా సిమెంట్స్ అండ్ శానిటరీ
కాడేపల్లి, మెయిన్ రోడ్డు, లైబ్రరీవద్ద

మావడ

అన్ని రకముల సిమెంటు మరియు శానిటరీ సామాన్లు
వెలుపిమెంటు, మట్టి పెపులు, కట్టబడి సన్నం
ఎల్ల వేళలా సరసమయిన ధరలకు లభించును.

ప్రొ॥ : గోపు శ్రీనివాసరావు

కాడేపల్లి 522501

పాడి పరిశ్రమ అభివృద్ధికి

పాల ఉత్పత్తిదారుల సమస్యల పరి

ష్కారానికి

రైతువాణి త్రైమాసిక పత్రిక నిరంతరం

కృషి చేయగలదని ఆశిస్తూ

పత్రిక అభివృద్ధిని ఆకాంక్షిస్తూ

పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘం

లింగారావుపాలెం.

పాడి పరిశ్రమ అభివృద్ధికి

పాల ఉత్పత్తిదారుల సమస్యల

పరిష్కారానికి

రైతువాణి త్రైమాసిక పత్రిక నిరంతరం

కృషి చేయగలదని ఆశిస్తూ

పత్రిక అభివృద్ధిని కాంక్షిస్తూ

పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘం

మానుకొండవారి పాలెం

రైతువాణి ప్రారంభ సంచికకు అభినందనలు :

నూతక్కి వ్యవసాయ సహకార పరపతి
సంఘం లిమిటెడ్

నూతక్కి - గుంటూరుజిల్లా

(5 లక్షల నుండి 28 లక్షలకు అభివృద్ధి అయినది)

వల్లూరు కోటేశ్వరరావు
అధ్యక్షులు

మరియు - పాలకవర్గ సభ్యులు

నూతక్కి

కాజ ప్రాథమిక వ్యవసాయ
సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

నెం. ఐ 2487 కాజ

గుంటూరు జిల్లా

మాణిక్యాల వెంకటేశ్వరరావు
ప్రెసిడెంట్

పుయ్యూరు సాంబిరెడ్డి

సెక్రటరీ

రామనాథం పార్థసారథి (వైస్ ప్రెసిడెంటు)

డైరెక్టరు :

చెన్నం రామ్మోహనరావు, అప్పికట్ల లక్ష్మీనారాయణ
చావా శంకరరావు, బుల్ల సాంబయ్య,
కుక్కమళ్ళ వీసుదాసు, జూవల్లి వెంకటస్వామి
పింహాది మహేశ్వరరెడ్డి బొమ్మ అప్పరెడ్డి
మేదా వీరయ్య, గుంజిబోయిన రామారావు

కు భా కాంక్ష ల తో

ది మాదల ప్రాథమిక వ్యవసాయ
సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

మాదల, ముప్పాళ్ళ మండలం,

గుంటూరు జిల్లా.

సి హెచ్ కోటేశ్వరరావు గోగినేని కోటేశ్వరరావు
కార్యదర్శి అధ్యక్షుడు

మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు

కు భా కాంక్ష ల తో

మావద్ద:- ఎలక్ట్రికల్ మోటార్లు, ఆయిల్ ఇంజన్లు
వంపుసెట్లు, ఇనుప సామాన్లు మరియు
పెయింట్లు సరసమైన ధరలకు సరఫరా
చేయబడును.

ఫోన్ : 178

మహాలక్ష్మి ఎంటర్ ప్రైజెస్

మే॥ పా॥ మందడపు ముకుందరావు

స్టేషను రోడ్డు, సత్తెనపల్లి
గుంటూరు జిల్లా.

కృష్ణా-గోదావరి-దెల్టా ఆయకట్టు ముంపు సమస్య

- డా॥ కె. శ్రీరామకృష్ణయ్య B.E., F.I.E.

సప్తవిధ నదులలో, గోదావరి, కృష్ణ, పంచగంగలలో గోదావరి, కృష్ణ ఆంధ్రదేశంలో ఉండటం మన అపారసంపద. ఈ నదుల సాగర సంగమమువద్ద వండ్లు పేరుకొని, ప్రస్తుత దెల్టాలు ఏర్పడినవి. నదీ ప్రవాహము ఎక్కువై వరదలు వచ్చినపుడు, దెల్టాపై పారుటచేత, మంచి పంటలు పండుతుండేవి. ఇట్టి వరద ప్రవాహానికి అనేక ఉపనదులు ఏర్పడినవి. ఇందులో కొన్ని పూడి పోయి 'ఫేలియో ఛానల్స్'గా గుర్తించబడినవి.

ప్రాచీన కాలంలో కొన్ని ఉపనదులను పేద్యపు కార్యలుగా మార్చి సుమారు 4 లక్షల యకరాలు నీటి పేద్యపు సాగుకు తేలిడినవి. తూర్పుచాళుక్యులు ఆరుళతాబ్దాలు (690 AD to 1210AD) పాలించి, ఆంధ్రులను ఏకీకృతంచేసి, ఆంధ్ర భాషా వికాసానికి తోడ్పడి, మధురమైన భాషగా రూపుదిద్దిన మహా సామ్రాజ్యానికి, అర్థ అంగ బలపుష్టి ఈ యీ కృష్ణా, గోదావరి దెల్టాలే.

క్రీ. శ. 1833 సం॥లో సంభవించిన మోర కాటకంవలన దెల్టా ప్రాంతాలలో నూటికి నలభైమంది చనిపోవటం, ఈస్టు ఇండియా కంపెనీకి రాబడి పడిపోవటం కారణంగా కృష్ణా, గోదావరి ఆనకట్టలు కట్టి, వరద నివారించి, పదిలక్షల ఎకరాలకు సాగు నీటి వసతి కల్పించటం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమం 19వ శతాబ్దం రెండవ అర్థభాగంలో జరిగింది. తదుపరి నీటి సాగు విస్తీర్ణం 24 లక్షల ఎకరాలకు పెంచటం జరిగింది.

అప్పటిలో వరి నీటి మునక తట్టుకునే పంట అని భావన. అందుచే మురుగునీటి సౌకర్యం అవసరమేని గుర్తించలేదు. కొన్ని వరద కార్యాలను పంట కార్యలుగా మార్చటంచేత, వరద పారే భూములను సాగులోనికి తెచ్చుటవలన, మురుగునీరు పోయే ప్రాంతం స్వల్ప ప్రమాణంలో వదలటం జరిగింది. పెగా వీటి పైన కట్టిన వంతెనలు అక్విడక్టులు వగైరా, అవసరం మేరకు కాక, తక్కువ ప్రమాణంలో నిర్మించుటవలన, ముంపు సమస్య తీవ్రమయినది.

1925 సం॥ తర్వాత ముంపు సమస్యను పరిష్కరించటానికి, అనేక చర్యలు తీసుకోబడినవి. ముఖ్యంగా యనమదుర్తి డెర్రిను, పెదలంక, నల్లమడ స్ట్రెయిటుకట్లు, రాంపేరు పథకములు చేపట్టబడినవి.

1969 సం॥ డ్రయినేజీ సెస్సు బిల్లు ఆమోదముపొందిన తదుపరి 10 సం॥లో ప్రజలనుండి సుమారు 40 కోట్ల రూపాయలు వసూలుచేసి, అనేక అభివృద్ధిపనులు చేపట్టడం జరిగింది. ఇందులో ముఖ్యంగా కొల్లేరు-ఉప్పుపేరు పథకం మంచి ఫలితాన్నిచ్చింది.

ప్రజలు సహకరించి, ఒక ప్రత్యేక పనికి ఇంత డబ్బు

చేకూర్చటం మన దేశంలో మరెక్కడా జరగలేదేమో. అవసరమైన కాలనం 1988 సం॥నుంచి తిరిగి అమలులోకి తేలిడినది. అనాదిగా వరి పంట నీటిలో ఒక అడుగులోతు మునిగివస్తూ వారం, పది రోజులవరకు తట్టుకోగలదని భావన దీరకాల పొడుగు పెరిగే వరి పంటదాని పండించినంతకాలం ఈ భావనరే వదే. గత దశాబ్దముగా, అధిక దిగుబడినిచ్చే పొట్టి పంటదా సాగు చేసున్నారు. యీ రకాలు నీటి మునకను తట్టుకోవలేన మురుగు కార్య వ్యవస్థను నూతన సాంకేతిక ప్రాతిపదికపై అవృద్ధి చేయవలసి ఉన్నది. ఇది తక్షణ కార్యం.

పొలంలో సాగుకై నిల్వ ఉంచిన నీరు అధిక వరపునీర వర సమయంలో కార్యలేవ్వరా ప్రవహించే నీరు, అన్నీ ఏకా ముంపు సంభవిస్తుంది. వర్షం రాకడ, వాతావరణ పరిస్థితు ముందుగానే తెలుపు సాధనాలు ఇవ్వటం అందుబాటులో ఉన్నాం భారీవర్ష సూచన అందగానే, పంట కాలువల పారుదల తగ్గించి యెడల, ముంపు ప్రమాదము చాలవరకు అరికటవచ్చును. కొండు బియ్యకూడా లేదు. కాని ఇంతటి లాభదాయకమైన ప్రయత్న క్రమ పద్ధతిగా అవలంబించటం లేదు. దీనికి బాధ్యులు ప్రభుత్వ సిబ్బంది. సకాలంలో సక్రమ చర్య తీసుకొనటం కనీస బాధ్య లేనిచో క్షమించరాని నేరముక్తింద పరిగణించబడాలి.

తూర్పు కనుములలో వడే వరపాతం కారణంగా, వర వెల్లువైవచ్చి, దెల్టా ఆయకట్టును ముంచివేస్తుంది. నల్లమడ, య మేరు, రామిలేరు, తమ్మిలేరు, ఎర్రకార్య, కొవ్వూడి కార్య, చిక్క

లు వగైరా వదులవల అపారవన్దం జరుగుతుంది. వీలై వంత
రకు, వీటి వరదను అదుపుచేసి కృష్ణా, గోదావరి వదులలోకి
పంపించిన దెల్లా ఆయకట్టుకు ముంపు చాలావరకు తగ్గుతుంది. కాని
ది ఖర్చుతో కూడుకొన్న పని.

అనేక మురుగు కార్యలు క్రిష్ణా, గోదావరి వదులలోకిగాని,
ముద్రములోనికి గాని ప్రవహించుచున్నవి. కాని వదిలోగాని,
ముద్రములోగాని కలిపేచోట, అవసరమైన మేరకు తగు ఏర్పాట్లు
చేపు. ఉన్న ఏర్పాట్లను సరిదిద్దవలసి ఉన్నది.

తక్షణం తీసుకొనవలసిన కొన్ని ముఖ్యమైన చర్యలు యీ
క్రింది పొందుపరచడమైనది.

1. విక్రవాలు ఏలేరులోకి మళ్ళించుట
2. కొవ్వూరి కార్యను గోదావరిలోకి మళ్ళించుట
3. ఎర్రకార్యను గోదావరిలోకి మళ్ళించుట
4. కొల్లేటి నరస్సులో, పేరంటాల కనుమునుత్రవ్వి, వేగ
ముగా వరద వీటిని ఉప్పుచేరులోకి వంపుతూ, వేసవిలో నము
దము పోటువలన ఉప్పునీరు కొల్లేటిలోకి రాకుండా రెగ్యులేటరు
స్థాపించుట.

5. కొండవీటి వాగును ప్రకాశం బ్యారేజి దిగువున కృష్ణ
లోకి మళ్ళించుట.

6. గుండేరు, భట్టిపొలు డ్రయినులను క్రిష్ణలోకి మళ్ళిం
చుట

7. తూర్పు కనుములకు, దెల్లాలకు మధ్యనున్న పరీవా
హక ప్రాంతాలలో చెరువులు నిర్మాణం చేపట్టుట

8. బ్యాంకు కెనాల్స్ నుండి అధిక నీరును వదిలొకి విడు
దటకు మార్గము లేర్పరచుట

9. అన్ని మురుగు కార్యలు నూతన సాంకేతిక విర్ణ
మానుసారం లోకు వెడల్పు చేయుట

10. మురుగు కార్యగట్లు ప్రమాణమునకు తగ్గకుండా ఎత్తు
డల్పు పెంచి వాటిపై రహదారులేర్పరచుట

11. మురుగు కార్యాలపై నున్న వంతెనలు వగైరా
అవసరం మేరకు అభివృద్ధి పరచుట

12. మురుగు కార్యాలలో, నీటి మొక్కలు, అడుకట్టు,
వల కట్టులు లేకుండా పూడిక వెంట వెంటనే తీస్తూ, భూ ఆక్రమ
ణ వగైరా లేకుండా తగు చర్యలు తీసుకొనుట

నాగార్జునసాగరు ఆయకట్టు అభివృద్ధి అయిన ఏమ్మట్టు,
దెల్లా ముంపు అనేకచోట్ల భరించరావంతగా పెరిగినది. ముఖ్యంగా
కొండమేరు, వలమడ (ఓగేరు) పరీవాహక ప్రాంతాలు చాలా
స్థానికి గురి అవుతున్నాయి.

తూర్పు కనుములకు, దెల్లాలకు మధ్య ఉండే ప్రాంతంలో
వసాయ విస్తీర్ణం పెరగటం, చెరువులు, గొట్టపు బావులు క్రింద
టిసాగు అమితంగా వి సరించటం వలన దెల్లా ఆయకట్టు ముంపు
లో రోజుకి పెరిగి పోయింది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు కార్యలు, ప్రస్తుత అంచనాల మేరకు

నిర్మాణం జరిగితే, మూడు కి లక్షల ఎకరాలు దెల్లాలో ముంపుకు
గురె, మొదటి వంట వండదు. పెగా బుడమేరు సమన్య ఇంకా
జటిలమై, విజయవాడ వట్టణానికే ప్రమాదం సంభవించగల సూచన
లున్నాయి. ఒకరి లాభం ఇంకొకరి చేటుకి కారణం గాకుండా,
వర్యావరణ సమతుల్యతను కాపాడుతూ అభివృద్ధి పనులు చేపట్ట
వలసి ఉన్నది.

మురుగు కార్యాల అభివృద్ధికి, ఏటా రె కులు అధిక నిరాశ
మిచ్చినను, పనులు సక్రమంగా జరగలేదనే అవనమ్మకమున్నది.
నిరాధారమైనదిగాను ప్రస్తుతము 5 లేక 8 రూపాయలు వ్యయం
చేస్తున్నా అందులో 30 నుంచి 40 శాతం ఉద్యోగుల జీతభత్యా
లకే ఖర్చు అవుతుంది. మిగతా కొది మొ తం ఇక్కడా, అక్కడా
నియమబద్ధం లేకుండా ఖర్చు చేయవలసి వస్తుంది. అందువలన,
ఆశించిన ఫలితం పొందలేకపోతున్నాం.

నీటి పారుదల శాఖ, మురుగు కార్యాల శాఖల ప్రత్యేక
ఏర్పాట్లు అధిక వ్యయానికి దోహదమవటమే కాకుండా, ఈ రెండు
శాఖల మధ్య సమన్వయ లోపం కూడా, ముంపు నివారణ చర్య
లకు అవరోధమవుతున్నది.

ముంపు వలన ఏటా మూడు 300 కోట్ల రూపాయల
వంట వన్దం జరుగుతుంది. ముంపు నివారణ సమగ్ర పథకానికి
సుమారు 250 నుండి 300 కోట్ల రూపాయలు అవసరం. ప్రతి యేటా
20 కోట్ల రూపాయలు తగ్గకుండా ఖర్చు పెట్టినా ఫలితాలు అంచనా
మేరకు సాధించవచ్చు.

మురుగు కార్యాల అభివృద్ధి క్రమ పద్ధతిని ముందు పని
ముందు, వెనక పని వెనక చేయనియడం దృష్టికాలు కలుగు
తాయి. పెద్ద మురుగు కార్యలు అభివృద్ధి పరచకుండా, చిన్న
మురుగు కార్యలు పని చేపట్టం చేత, చాలా అవర్గాలు జరిగిన
విషయం అందరికీ తెలిసినదే

వంట నిరాశ సమయం చాలా కొద్ది ఆ సమయంలో కూడా
తోటలకు, చేవల చెరువులకు, త్రాగు నీటికి, తిరునాళ్ళకు, ఏవో
తదితర కారణాలకు వత్తిడి తెచ్చి, వంట కాలవలు పారించటం
వలన మురుగు కార్యలు ఎంతగట్టడం అసాధ్యమౌతున్నది. అందు
చేత అభివృద్ధి పనులు చేపట్టటం సాధ్యమవటం లేదు. చేపట్టిన
పనులు సక్రమంగా నెరవేర్చటం జరగడం లేదు.

ఇక ముందు నీటిపై వ, నీటిలోను, నీటి ఒడువ పనిచేయ
గల యంత్రముల నేర్పాట్లు చేసి, సంవత్సరం పొడిగునా అభివృద్ధి
కార్యక్రమం చేపట్టటం ఎంతె నా అవసరం. ఏవో చిన్న చిన్న
మురుగు కార్యలు తప్పించి మిగతా అన్ని పనులు యంత్ర సహ
యముతో చేపేనే గాని, ఆశించిన ఫలితాలు పొందలేము.

కొన్ని ప్రాంతాలలో రెండవ వంట మానేసామని, మురుగు
నివారణ పథకాలు మొ తం అరగాణి ప్రాతిపదికగా ఒకే ఒక
సంవత్సరంలో పూ రి చేయవలసినదిగా విన్నపాలు చేస్తున్నారు.
ఇవి రె కు పొడరులు నిరాశ, నిస్పృహలతో చేస్తున్న విన్నపాలు.
ముంపు నివారణ చర్యలకు, ఒక ఎకరాకు 1200 రూపాయలు ఖర్చు

(మిగతా 12 వ పేజీలో)

రాష్ట్రంలో పౌల్ట్రీ పరిశ్రమ

— యం. పి. శేషయ్య

రై కాంగం ఉపవృత్తుల్లో పౌల్ట్రీ పరిశ్రమ ముఖ్యమైనవాటిలో ఒకటి. గణాంక వివరాలను బట్టి జాతీయ స్థాయిలో 1300 కోట్ల రూపాయల జాతీయ ఉత్పత్తికి కారణమైంది ఈ పరిశ్రమ.

గ్రామీణాభివృద్ధికి దోహదంచేసే ఈ పరిశ్రమ తక్కువ ఖర్చుతో, తక్కువ కాలంలో అభివృద్ధిని పొందించగలుగుతుంది. గ్రామాల్లో లభించే సన్ననూకలు, తవుడు, పేరుకెనగచెక్క, చేపబొట్టు, మొక్కజొన్నవంటి పదార్థాలనుంచి దాణా తయారవుతుంది.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పోషకాహార లోపాన్ని సరిదిద్దడంలో కోడిగుడ్లలో గల ప్రోటీను, మాంసకృత్తులు. విటమిను దోహదపడతాయి. భారత ప్రభుత్వం నియమించిన "పోషకాహార సంఘం" ఏటా తలసరి 180 గ్రుడ్లు, 11 కేజీల మాంసం అవసరమని సూచించగా దానిలో 24 గ్రుడ్లు, 350 గ్రాముల మాంసం మాత్రమే సగటున వినియోగించబడుతున్నది. అంటే కడు దయనీయ పరిస్థితిలో వున్న గ్రామీణ జీవనస్థాయిని పెంచడానికి పౌల్ట్రీ పరిశ్రమ ప్రాధాన్యత అర్థం అవుతుంది.

ప్రస్తుతం 40,000 కుటుంబాలు ప్రత్యక్షంగానూ, మరో 25, 30 వేల కుటుంబాలు పరోక్షంగానూ ఈ పరిశ్రమ ఆధారంగా జీవిస్తున్నాయి. 80 కోట్ల జనాభాగల మనదేశంలో మనిషికొక గ్రుడ్డు వంతున వినియోగం పెరిగితే మరొక 25,000 కుటుంబాలకు జీవనోపాధి లభిస్తుంది.

మొత్తం మన రాష్ట్రంలో 3 కోట్ల గ్రుడ్ల కోళ్ళు, 2 కోట్ల మాంసం కోళ్ళను 15,000 మంది రైతులు పెంచుతున్నట్లు గణాంక వివరాలు తెలియజేస్తున్నాయి. రాష్ట్రంలో ఉత్పత్తి అవుతున్న కోటిన్నర గ్రుడ్లలో దాదాపు 90 లక్షల గ్రుడ్లు ఇతర రాష్ట్రాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. అంటే 80 లక్షల గ్రుడ్లు మాత్రమే రాష్ట్రములో వినియోగించబడుతున్నాయి.

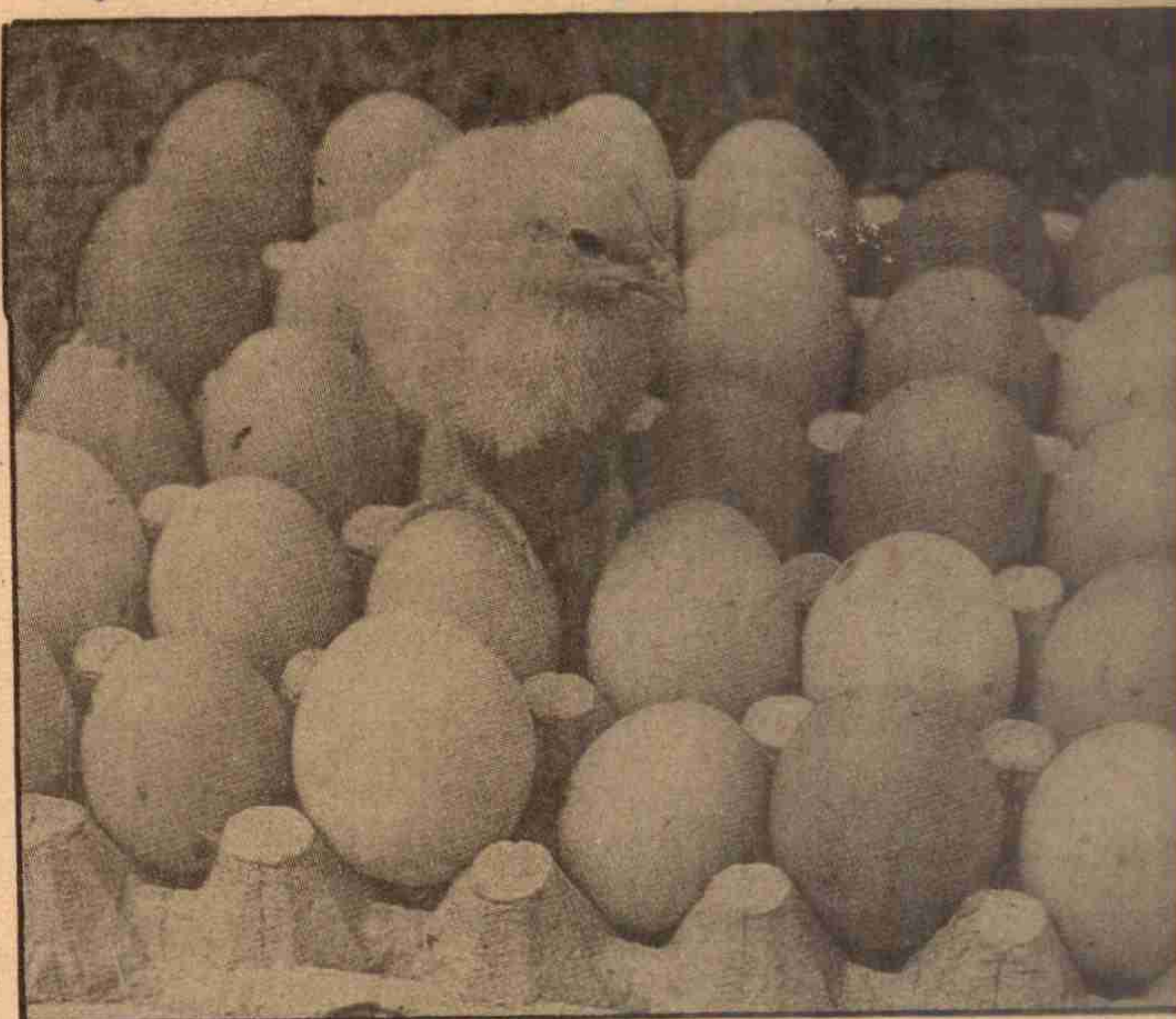
పౌల్ట్రీ రంగానికి రాష్ట్రంలో మంచి అవకాశాలున్నాయి. దాణాకు అవసరమయ్యే ముడి సరుకులు సమృద్ధిగా లభించడంతో పాటు రాష్ట్రంలో వాతావరణం ఇందుకుటగా అనుకూలమింది. పౌల్ట్రీ నుంచి లభించే ఎరువు చాలా విలువయిందిగా అనేక వంటలకు వాడబడుతున్నది. సారినా 80వేల టన్నుల ఎరువు ఉత్పత్తి అవుతున్నట్లు వివరాలు తెలుపుతున్నాయి.

వ్యవసాయరంగానికి ఉపవృత్తిగా ప్రారంభమై ఈ రంగం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఒక స్వతంత్ర పరిశ్రమగా కూడా అభివృద్ధి చెందింది. కోడిపిల్లలు వచ్చినప్పటి నుంచి 72, 76 వారాల వరకు అన్ని వేళలా కోళ్ళను కంటికి రెప్పలా కాపాడిన వ్యవసాయ

దారుడు ఈ పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ఆరంభంలో జీవం పోగాడు. నేటికి ముఖ్యపాత్ర వహిస్తున్నాడు.

మార్కెటింగ్ విధానం

గుడ్ల ఉత్పత్తి కొన్ని మండలాలకే పరిమితం కాగా గ్రుడ్ల విక్రయం మొత్తం అన్ని ప్రాంతాలకూ విస్తరించి వున్నది. వ్యాపార సరళిలో పట్టణ ప్రాంతాలకే గ్రుడ్ల సరఫరా జరగడంవలె అచ్చటి వ్యాపారులు కొనుగోలు ధరకూ, ప్యాకింగు, రవాణా ఖర్చులకు సమన్వయం లేకుండా అధిక ధరలకు విక్రయించడం జరుగుతున్నది. ఇందుమూలాన అటు ఉత్పత్తిదారునికి, ఇటు వినియోగదారునికి కూడా లాభదాయకంగా లేదు. క్రమక్రమంగా ఒక అయోమయ పరిస్థితికి నెట్టబడుతున్నది.

వల్ల ప్రాంతాలలోనూ, చిన్న చిన్న పట్టణాలలోనూ అధిక పోషక విలువలు గలిగిన, చౌకగా లభించే గ్రుడ్లు లభ్యం కాని విచిత్ర పరిస్థితి కొన్ని సందర్భాలలో కొట్టవచ్చినట్లు కావవస్తున్నది. గ్రుడ్లు ధర ఉత్పత్తిదారులవద్ద 43-45 పైసలుగా వుండగా అదే గ్రామాల్లో అమ్మకం లేటి 90 పైసలనుంచి రూపాయివరకు వలుకుతున్నది.

వస్తుల విధానానికి వస్తే మన రాష్ట్రంలో కోడిపిల్లలపై 3.85 శాతం, మాంసం కోసం అమ్మే కోళ్ళపై 8.25 శాతం వస్తులు కట్టవలసి వస్తున్నది. ఇవిగాక వందాయితీ స్థాయిలో ఆ పి వస్తు, కట్టడం వస్తు గ్రుడ్ల ఉత్పత్తిపై వస్తు కట్టవల వస్తున్నది. పిల్లల మరణాల లేటి 5 నుంచి 10 శాతం వరకు

లు నంబించినవన్నీ కోళ్ళ మరణాల రేటు 30 నుంచి 40 వరకు వుంటే ఒక్కొక్కసారి అధిక వడ్డీలకు గురికావలసి వస్తుంది. ఈ పరిస్థితిలో పొట్టి అభివృద్ధికి ఈ వస్తుల విధానం భారమైంది.

మార్కెటింగ్ విధానంలో అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటే పరిశ్రమలో అభివృద్ధి ఎంతగానో పొందించవచ్చు. మధ్య పరిస్థితి విధానం సరళమయ్యేరీతిగా చర్యలు గెకొని గ్రామాలకు గుడ్డు విరివిగా సరఫరా అయ్యేలా చూడాలి. ఏకావసర వస్తువు పాటు చౌక డిపోలలో అమ్మించగలిగితే వట్టణాలలో మూడి గుడ్డ వాడకం గ్రామాల్లో కూడా పెరుగుతుంది. పోషకాహార లభ్యం కావడమేగాక పరిశ్రమ అభివృద్ధికి కూడా దోహద పడుతుంది. "ఆంధ్రప్రదేశ్ మాంసం, కోళ్ళ పరిశ్రమ అభివృద్ధి సంస్థ" మాంసం మార్కెటింగును కూడా చేపట్టడం ఎంతయినా సరసం.

కోళ్ళ పారం నిర్వహణ కయ్యే ఖర్చులో 80 నుంచి 85 శాతం దాణాకే అవసరమవుతుంది. దాణా ధరనుబట్టి గుడ్డ నుకూడా తక్కువ ధరకు ఉత్పత్తి చెయ్యగలుగుతాడు. కనుక వంటింట్లో పొట్టి రైతులకు ఋణ సహాయం ఏర్పాటుచేసి దాణాకు వలసిన ముడి పదార్థాలను తగిన మొత్తంలో కొని నిల్వ వుంచు నేందుకు సహాయపడాలి. నాణ్యమైన ఈ ముడి పదార్థాలు సరస ధరలకు లభించేట్లుగా మార్కెట్ పైర సరఫరా సంస్థలు ఏర్పాటు చేపట్టవచ్చు.

బ్యాంకులు జాతీయం చేయబడితే తరువాత పొట్టి రంగానికి ఋణ సహాయం అధికంగా అందింది. కాని విడుదల చేసే ఋణాలన్నీ రెట్టింపు సొమ్మును హ్యారిటీగా కోరే బ్యాంకుల వద్దతిరళమయితే పొట్టి పరిశ్రమ మరింతగా పురోగమించడానికి దోహద పడుతుంది.

రాష్ట్రంలో పొట్టికి వ్యవసాయ ప్రతిపత్తిని కల్పించాలనీ, గుడ్డు - కోడి మాంసపు వినియోగాన్ని పెంపొందించ జేయడం వరకు మార్కెటింగ్లో చేయూతనిచ్చే విధంగా ప్రభుత్వ ఏర్పాటు ఎంతైనా అవసరమని, అనుభవం చాటి చెబుతున్నది. నివల్ల మన రాష్ట్ర రైతులు ఇతర మార్కెట్లపై ఆధారపడవలసిన అవసరం తప్పడంతో పాటు గ్రామాల్లో పోషకాహారం సరస ధరలకు లభించగలదు.

గుడ్డు - కొన్ని ముఖ్యాంశాలు

1. గుడ్డు కత్తి చెయ్యబడలేని వస్తువు.
2. ఒక గుడ్డులోగల పోషక విలువలు.

(ఎ) విటమిన్ ఎ - ఆరోగ్యవంతమైన చర్మానికి, రాత్రి పూట స్వప్నంగా చూడగలగడానికి

(బి) విటమిన్ బి2 - స్వప్నమైన కంటి చూపుకు

(సి) ఇనుము - రక్తం ఆరోగ్యవంతంగా వుంచడానికి

(డి) ఫాస్ఫరస్ - ఎముకలను, వళ్ళను బలంగా వుంచడానికి ఉపయోగపడతాయి

3. గుడ్డు తేలికగా జీర్ణమవుతాయి కాబట్టి 3 మాసములు దాటిన పసిబిడ్డలకు కూడా ఇవ్వవచ్చు.

4. గర్భవతులు, బాలింతలు గుడ్డు తీసుకోవచ్చు.

5. రోగులకు, వృద్ధులకు గుడ్డు బలవరకమైన ఆహారం.

6. వేసవి కాలంలో గుడ్డు తినగూడదనే తప్పుడు ప్రచారం వున్నది. ఇది వట్టి అపోహ మాత్రమే.

7. గుడ్డు నిస్సందేహంగా శాఖాహారం.

డెల్టా ఆయకట్టు ముంపు సమస్య

(10 వ పేజీ తరువాయి)

యితే, రెండవ పంట వదులుట వలన నష్టం 4000 నుంచి 5000 రూపాయలు కనుక నీరు లభ్యమైనంత వరకు, రెండవ పంటను తగించటం, రైతు సోదరులకు, దేశానికి జేమం గాదు. ఈ పరిస్థితిని చక్క పెట్టుటకు యంత్ర సహాయమే మార్గము.

మురుగునీటి సమస్యపై ఇంకా ఎన్నో సమస్యలు, పరిష్కార మార్గాలున్నా, సలాఖావంచేత ఇవట పొందుపరచలేదు. ఒక విషయం మాత్రం గుర్తుంచుకోవాలి. మురుగునీటి సమస్య ఎప్పుడూ, ఎల్లప్పుడూ అన్నిచోటా, అన్ని పరిస్థితులకు సరిపోయేటట్లు పరిష్కరించుట అసంభవం. కాని ఈ జటిల పరిస్థితిని చాలావరకు తృప్తిగా పరిష్కరించటానికి వీలౌతుంది

ఇంకొక ముఖ్య గమనిక. వచ్చే 30 లేక 40 సంవత్సరాలలో సముద్ర నీటిమట్టం ఒక మీటరు ఎత్తు పెరగవచ్చునని, విశ్వవిఖ్యాత శాస్త్రజ్ఞులు తెలుపుతున్నారు. నిజంగా ఇదే జరిగితే డెల్టా లోతట్టు ఆయకట్టు మునిగిపోవటం, ఇప్పుడున్న మురుగు కాల్వలు పనిచేయకపోవటం జరుగుతుంది. ఈ విషయాలు దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.

మురుగుకాల్వల నీరు కాలుష్యానికి గురౌతున్నది. పారిశ్రామికవేతలు కాలుష్య పదార్థాలను మురుగుకాల్వలోకి వదులుట ఈమధ్య చాలా ఎక్కువై వది. ఇకముందు ఇంకా ఎక్కువయ్యే మూచనలున్నాయి. రైతు సోదరులు ఈ విషయంలో అతిశాగ్రత వహించవలసి ఉన్నది.

శ్రీ శ్రీనివాస ఆటో ఎలక్ట్రికల్
& బ్యాటరీవర్క్స్

ఉండవల్లి సెంటర్, మెయిన్ రోడ్

దైవమోలు, పెర్మ మోటార్లు రిపేరు చేయబడును.
బ్యాటరీ రిపేరు చేయబడును. కరెంటు మోటారులు
ఆర్మేచర్ రివైండింగ్ మా ప్రత్యేకత

ప్రొ. పి. వెంకటేశ్వరరావు & బ్రదర్స్

గౌతమి ఎరువుల షాపు

మసీదు రోడ్డు : మంగళగిరి

పురుగు మందులు, ఎరువులు, పిమెంటు సరఫరాన వరండు
లభించును.

ప్రొ. బి. సంజీవరెడ్డి

రైతువాణికి కుర్రాకాండలు

దోకిపర్తి చలపతిరావు

సర్పంచి : ప్రాతూరు

కాడేవల్లి మండలం

గుంటూరు జిల్లా

Grams : APCOB

Ph. No. 44481-3
43122.8
42640

**THE ANDHRA PRADESH
STATE COOPERATIVE BANK LIMITED**

(A SCHEDULED BANK)

H. O., Troop Bazar, HYDERABAD-500 001.

FINANCIAL POSITION AS ON 30-6-1989 (Rs. in Crores)

Share Capital : 26.91
Reserves : 40.80
Deposits : 208.24
Working Capital : 658.43

Loans & Advances : 531.60
Owned funds : 66.71
Borrowings : 383.48
Net Profit : 3.27

**A P C O B
AND**

**22 COOPERATIVE CENTRAL BANKS
WITH**

**THEIR 450 BRANCHES AND THEIR
4564 AFFILIATED VILLAGE COOPERATIVES**

- Offer Credit Services for Production, Processing, Marketing, Supply and Distribution of Agricultural Commodities in the State of Andhra Pradesh.
- The Cooperative Banking System as a whole offers Higher Rates of Interest than any other Commercial/Nationalised Banks.
- The Deposits of State/Central Cooperative Banks are covered by the Deposit Insurance and Credit Guarantee Corporation.

D. SRINIVASA RAO
President

P. RAMAKANTH REDDY, I. A. S.
Managing Director

దీర్ఘకాల అధికౌత్పత్తికై సమ్మిళిత ఎరువుల వినియోగం

- డాక్టర్ ఎ. ప్రసాద్ రావు

అధికౌత్పత్తికి ఎరువుల వాడకం అవసరమన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. రైతులు ఇప్పటికే రసాయనిక ఎరువులు, ముఖ్యంగా నత్రజని ఎరువులు వాడుతూనే ఉన్నారు. దీనితోపాటు పాస్ఫరస్, పొటాష్ ఎరువులను కూడా వాడాలి అని రైతులు వాడుతున్నారు. ఇలా ఎరువులు వాడటం వలన రైతులు అధికౌత్పత్తి సాధిస్తున్నారు. ఇలా ఎరువులు వాడుతూ దీర్ఘకాలంగా అధికౌత్పత్తి సాధించవలసిందిగా లేక కొంతకాలం తరువాత (100 లేక 200 సంవత్సరాలు) ఉత్పత్తి స్థాయి తగ్గి, పెరుగుతున్న జనాభా అవసరాలు తీర్చలేక దీర్ఘకాల రసాయనిక ఎరువుల వాడకం మానవాల్సి ఉన్నదని ఒక సమీక్షగా పరిణామం చెందుతుంది అన్న విషయం అందరినీ పేదరిస్తున్నది. దీర్ఘకాలంగా అధికౌత్పత్తిని సాధిస్తూ ఉండాలంటే ఎరువులను వివిధంగా వాడాలి అనే విషయం కూడా అందరినీ ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ఇదే సందర్భంలో కేవలం రసాయనిక ఎరువులను వాడుతూ దీర్ఘకాలికంగా అధికౌత్పత్తిని సాధించే విధానం అనే విషయం కూడా అందరినీ ఆలోచించవలసి ఉన్నది. దీర్ఘకాలికంగా రసాయనిక ఎరువులు వాడుతూ ఉంటే, భూసారంపై ఏ విధమైనటువంటి చెడు ప్రభావం వుండదనే ప్రశ్న ఇటుకాపువే తలను అటు రైతులను పేదరిస్తున్నది.

సక్రమ పాళ్ళలో ఎరువులను వినియోగిస్తే భూసారం దెబ్బ పడుతుంది దీర్ఘకాలికంగా అధికౌత్పత్తి సాధించవచ్చునని, భూసారంపై ఎటువంటి చెడు ప్రభావం ఉండదని వలు పరిశోధనా స్థానాల్లో జరిపిన దీర్ఘకాలిక ప్రయోగాల్లో నిరూపించబడింది. ఒకవేళ కేవలం నత్రజని ఎరువులను (యూరీయా) వాడుతూపోతే మొదటి రెండు మూడు సంవత్సరాలు అధికౌత్పత్తి సాధించినా, అతి త్వరగానే వంట దిగుబడి దెబ్బతింటుందని, భూసారం (నత్రజనితప్ప మిగతా పోషకవదారాలు) తగ్గిపోతుందని పె ప్రయోగాల్లో నిరూపించబడింది. కేవలం నత్రజని, పాస్ఫరస్, పొటాషియం రసాయనిక ఎరువులు సమపాళ్ళలో వాడితే అధికౌత్పత్తి ఇంకా ఎక్కువ కాలం వరకు (అంటే 10-15 సంవత్సరాలు) సాధించవచ్చని తెలిసింది. కాని ఈ సందర్భాలలో కొద్దిమోతాదులలో మొక్కకు కావలసిన సూక్ష్మ పోషక వదారాలు (జింకు, ఇనుములాంటివి) భూమిలో తక్కువై భూసారం క్రమంగా దెబ్బ తినవచ్చని వివిధ పరిశోధనాల్లో తేలింది. అందువల్ల ఇప్పటికే మనం జింకు, నత్రజని, పాస్ఫరస్, పొటాష్ ఎరువులతోపాటు చాలా ప్రాంతాలలో వాడవలసి వచ్చింది. జింకుతోపాటు మరికొన్ని పోషక వదారాల రసాయన భవిష్యత్తులో రావచ్చు. ఇలాకాక పశువుల ఎరువు, రసాయనిక ఎరువులు కలిపి వాడితే, భూసారం అభివృద్ధి చెందటమేగాక పెరుగుతూ వలసిన అన్ని పోషక వదారాలూ సరవరా అయి అధికౌత్పత్తిని దీర్ఘకాలికంగా సాధించవచ్చని నిరూపించబడింది. అందువల్ల ప్రతిరైతు దీర్ఘకాలిక అధికౌత్పత్తి సాధించటానికి అత్యంతముట్టి పశువుల ఎరువు సమపాళ్ళలో రసాయనిక ఎరువులు కలిపి వాడాలి. ప్రతినంవత్సరం తక్కువ మోతాదులో

నైనా పశువుల ఎరువును (ఎకరానికి 10-15 బండ్లు) లిఫ్ట్ (మొదటి) వంటి వేపేముండు (మే, జూన్ నెలల్లో) దీర్ఘకాలిక అధికౌత్పత్తికి ఉపయోగించాలి. పశువుల ఎరువుతోపాటు వచ్చి రొట్ట, కోళ్ళపెంట, గొర్రె, మేక, వందిపెంట ఎరువులు కూడా భూసార పరిరక్షణ మరియు అభివృద్ధిలో తోడ్పడతాయనికూడా తేలింది. ఒకవేళ ప్రతి సంవత్సరం ఇలా పేయటానికి ఏలుకాక పోతే, రైతు ఉన్న పొలాన్ని రెండు లేక మూడు భాగాలుగా చేసి ప్రతి రెండు లేక మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి విధిగా పశువుల ఎరువు వేపేటటు ఏర్పాటుచేసుకోవాలి. ఇలా చేయటంవల్ల మొక్కకు కావలసిన అన్ని పోషకవదారాలను పెరుగు పేయటమే కాక, భూ భౌతిక గుణాలు సక్రమంగా ఉండి దీర్ఘకాల అధికౌత్పత్తి సాధించటం వీలవుతుంది.

ఎరువుల సమపాళ్ళు వాడకం ఎలా తెలుసుకోవాలి ?

సమపాళ్ళలో రసాయనిక ఎరువుల వినియోగం అంటే కేవలం నత్రజని, పాస్ఫరస్ మరియు పొటాష్ ఎరువులను సమానంగా పేయటంకాదు. భూమిలో మొక్కకు దొరికే పోషక వదారాల స్థాయిని విధింపి లోపభూయిష్టతను బట్టి ఎరువులను వాడటమే సమపాళ్ళ రసాయనిక ఎరువులను వాడటం అని గమనించాలి. దీనికి భూసార పరీక్ష ఒక సాధనం. అందువల్ల రసాయనిక ఎరువుల మీద పెట్టిన పెట్టుబడి సద్వినియోగం చేయటానికి విధిగా కనీసం ప్రతి మూడు వేంటల కొకసారి భూసార పరీక్ష చేయించాలి.

సరియైన మట్టి సమూహా సేకరణ

మంచి భూసార పరీక్షకు సరియైన మట్టి సమూహ సేకరణ తప్పనిసరి. గత అనుభవం దృష్ట్యా వంట దిగుబడి తేడాలనుబట్టి ఉన్న పొలాన్ని అవసరమైన భాగాలుగా మొదట విభజించాలి. ప్రతి భాగంలో వంట దిగుబడి స్థాయి ఒకే విధంగా ఉండేలా చూసుకోవాలి. ప్రతి భాగంనుండి పేరు, పేరు మట్టి సమూహాలు సేకరించాలి. ప్రతి భాగంలో 10-15 సానాలనుండి 15 సెం. మీ. (6 అంగుళాలు) లోతు వరకు మట్టిని ఒక కుభ్రమైన బక్రెటులో గడ్డపార, పార లేక కాపిల సహాయంతో సేకరించాలి. గట్టి దగ్గరి నుండి, పెదచెట్ల నీడనుండి మరియు ఇటీవలనే ఎరువులు వేసిన పేసిన స్థానం నుండి సమూహాను తీయరాదు. ఇలా సేకరించిన మట్టిని బాగా కలిపి దానినుండి సుమారుగా అరకిలో సమూహాను తీసుకోవాలి. ఇటీవల సమూహ మట్టిని నీడలో ఎండబెట్టిన తరువాత పోలిథిన్ సంచిలోవేసి ఒక గుడ సంచిలో పెట్టి అసంచిమీద తగు వివరాలతో (పేరు, గ్రామం, సర్వే నంబరు, భాగ నంబరు, మండలం, పేయటోయే వంటి మొదలైనవి) అతి దగ్గరి భూసార పరీక్ష కేంద్రానికి పంపాలి. ప్రతిజిల్లాలో ఒక భూసార పరీక్ష కేంద్రం ఉన్నది. వారు పంపిన రిపోర్టు ఆధారంగా ఎరువులను వాడాలి.

నీటి తీరువా చట్టం - రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వైఖరి

తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం తెచ్చిన ఎ. పి. నమావ నీటి తీరువా చట్టం రైతాంగం అసంతృప్తికి, ఆందోళనకు దారితీసింది. నీటి తీరువాచట్టాన్ని పునఃపరిశీలించామని కాంగ్రెసు పార్టీ తన ఎన్నికల ప్రచారకాలంలో హామీ ఇచ్చింది. అధికారంలోకి వచ్చినా తెలుగు మాసాలు దాటినప్పటికీ దానిపై యంతవరకూ తన వైఖరి ఏమిటో చెప్పకుండానే 11/88 చట్ట ప్రకారం శిస్తు వసూళ్ళకు పూనుకొవటంతో పాటు, జబర సీలను, జప్తులను సాగిస్తుంది. యాస్తిలో నీటితీరువా చట్టం పూర్వవరాలను పరిశీలించటం అవసరం.

భూమి అభివృద్ధి గతానుసారం, నీటి వనరుల గ్యారంటీని బట్టి 14 తరాలుగా విభజించబడి నీటి తీరువా వసూలు చేయబడుతుంది. 1975లో ప్రభుత్వం ప్రకటించిన జి.ఓ.యమ్.ఎస్. నెం. 412/22/3/75 ప్రకారం 1, 2, కేటగిరీల ప్రాజెక్టుల కింద గల భూములకు ఎకరాకు 1 వంటకు రు. 30/లు గాను, ఆరుతడి వంటలకు రు. 20/లు గాను, దోవసరీ వంటలకు రు. 10/లు గాను నిర్ణయించారు. చెరువుల కింద రు. 10/లు గాను నిర్ణయించారు. నీటికి అదనంగా 37% సెన్సులు చెల్లించాలి. ఆ తరువాత దానికి తిరిగి మార్పులు చేసి తరాల వద్దలో వసూలు ప్రారంభించారు. దాని ప్రకారం 1వ తరం రు. 57/లు గాను, 2వ తరం రు. 20/లు గాను, చెరువుల కింద 7వ తరంకు రు. 8.31 గాను, ఆ దిగువ తరాలకు ఇంకా తక్కువగాను నిర్ణయించటం జరిగింది. రెండవ వంటకు ఈ రేట్లలో 50% నిర్ణయించబడింది. ఆ నాటినుండి నేటివరకు నీటి తీరువా రేట్లలో అనేక మార్పులు జరుగుతూ డిమాండ్ వోటీసులు ఇవ్వకుండానే వసూళ్ళు సాగించడంతో, చెల్లించే రైతుకు తన భూమి ఏ తరమో, ఎంత చెల్లించాలో తెలియని అయోమయ పరిస్థితి ఏర్పడింది.

— వె. కేశవరావు.
క్రీష్ణా జిల్లా కలెక్టరు, హైదరాబాద్.
తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 1988వ సం॥లో నీటి తీరువాను రెటింపు చేస్తూ ప్రకటించింది. దీనిపై రైతాంగంలో ఆందోళన ప్రారంభమయింది. అనంతరం ప్రభుత్వం తన ఆదాయాన్ని 22 కోట్ల నుండి 44 కోట్లకు పెంచాలనే లక్ష్యంతో రాష్ట్రమంతటా వస్తూ 2 క్యాటగిరీలుగా విభజించి 12/88 చట్టాన్ని చేసింది. తిరిగి రైతాంగంలో ఆందోళన రాగా తన లక్ష్యాన్ని వదలకుండా కొద్ది మార్పులతో 11/88 ఎ. పి. నమావ నీటి తీరువా చట్టాన్ని చేసింది. దీని ప్రకారం అదివరకు వున్న తరాల వద్దతి పోయి కాస్త్రీయ వద్దతి ఏదీ లేకుండా మేజర్, మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులన్నీ 1 క్యాటగిరీగాను, మైనర్ ఇరిగేషన్ వద్దకాలన్నీ 2వ క్యాటగిరీగాను ప్లాటు రేట్లు నిర్ణయించింది. దీని ప్రకారం 1వ కేటగిరీలో వున్న తక్కువ తరమైన 6వ తరం భూమికి నీటితీరువ రు. 27-40 నుండి రు. 82-20లకు పెరిగింది అంటే 3 రేట్లు పెరిగింది. ఇక రెండవ కేటగిరీలో వున్న 7వ తరం భూమికి రు. 11-40ల నుండి రు. 54-80 పె నలుగా పెరిగింది. అనగా 5 రేట్లు పెరిగింది. అంతకంటే తక్కువ తరాలుకు ఇంకా ఎక్కువ పెరిగింది.

మేజర్, మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల కింద సైతం తగు సమయంలో నీరందని కాలవ చివర భూములు, తరచూ ముంపుకు గురయ్యే భూములు లక్షలాది ఎకరాలు వంటలు పెట్టి తింటున్న సీతి తెలిపినదే. మైనర్ ఇరిగేషన్ వద్దకాలలో 5 మాసాలు నీటి గ్యారంటీగల చెరువులు అరుదుగా వున్నాయి

(మిగతా 19వ పేజీలో)

వివిధ చట్టాల ప్రకారం - నీటితీరువా రేట్లు — సెన్సులతోసహా				
జి. ఓ. 412/75	11/88 చట్టం	85 నాటికి అమలులో వున్న తరాల వద్దతి	11/88 చట్టప్రకారం	
I. కేటగిరి				
మొదటి తరకి	41_10	82_20	1వ తరం 72_09	82_20
ఆరుతడి వంటకు	27_40	54_80	2వ తరం 84_85	
దోవసరీ వంటకు	82_20	184_40	3వ తరం 58_17	
			4వ తరం 52_08	
			5వ తరం 45_21	
			6వ తరం 27_40	
II. కేటగిరి				
తరకి	13_70	54_80	రెండవ వంటకు	82_20
			పె దానికి 50%	
ఆరుతడి వంటకు	6_85	27_40	7వ తరం తరకి 11_40	54_80

క్రెనేషి సెన్సు రు. 25/- లు మెంజెనెన్సు రు. 13/- లు అదనంగా చెల్లించాలి.

భూ పంపిణీకి చిత్తశుద్ధితో కృషి జరుపాలి

— పి. కె. టాండన్ (అఖిల భారత కిసాన్ సభ కార్యదర్శి)

రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు భూ పంపిణీ, శిశు విధానంలో సమూల మార్పులు తీసుకు వాలి. తద్వారా గ్రామీణ వ్యవస్థలో దారిద్ర్యం, నిరుద్యోగం రూపొందించేందుకు, రైతులపై అణచివేతను నివారించేందుకు వీలు కలుగుతుందని 1936లో లక్నోలో జరిగిన భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ 31వ సమావేశం తీర్మానం ఆమోదించింది.

పెళ్ళూర్లో జరిగిన 50వ సమావేశంలో వ్యవసాయ విధానంపై తన వేఖరిని కాంగ్రెస్ పునరుద్ధరిస్తూ, రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను సమూలంగా తొలగించేందుకు నిరీక్షా స్వచ్ఛమైనవాడు దోపిడీని అంతమొందించాలని, భూ అధికారాన్ని బద్దలుకొట్టి, శిశు విధానంలో మార్పులు చేయాలని తీర్మానం ఆమోదించింది.

1935లో సర్కార్ వలేర్ అధ్యక్షతన జరిగిన మహాసభకూడా దున్నేవారే భూమికి యజమానులని, శిశును జమీందార్లు, హాపర్దారులకు చెల్లించకుండా నేరుగా ప్రభుత్వానికి చెల్లించాలి" విప్లవాత్మక మార్పులను కోరుతూ తీర్మానించింది. ఆ క్రమంలోనే రైతాంగం "దున్నేవానికే భూమి" అని నినదించి స్వతంత్ర రాజ్యంలో పాల్గొన్నారు. కాని భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ అధిపతి రాన్ని హా సగీతం చేసుకున్న అనంతరం కాంగ్రెస్ నాయకులు అంతకుముందు చేసిన తీర్మానాలను విస్మరించారు. విప్లవాత్మక మార్పులను తీసుకువస్తామన్న నాయకులు కేవలం "మధ్య దళాలు"ను తొలగించడం ద్వారా చేతులు దులుపుకున్నారు.

కాని తొమ్మిదవ లోక్ సభ సమావేశాలను ప్రారంభిస్తూ భారత రాష్ట్రపతి నేటి నుండి "దున్నేవానికే భూమి" అన్న పదాన్ని వెలువడడం వినేసరికి ఆశ్చర్యం గొలిపింది. యిది సహజంగానే 12 కోట్లమంది భూమిలేని వ్యవసాయ కార్మికులు, పేద రైతులలో కొత్త ఆశలను రేకెత్తించింది.

నూతన ప్రభుత్వ వాగ్దానాలు

దున్నేవానికే భూమి అన్న వినాదాన్ని కొత్తగా అధికారం లోకి వచ్చిన నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ఎలా అమలు చేసేందుకు పూనుకుంది? తన ఎన్నికల ప్రచారకలో "భూమిని" పురులాంటి సహజ వనరులను సమానంగా పంపిణీ చేసేందుకు ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న చట్టాలను సమీక్షించి, భూమి దున్ను తున్న రైతునే యజమానిగా ప్రకటిస్తామని నేషనల్ ఫ్రంట్ పేర్కొంది. భూసంస్కరణలను రాజ్యాంగం తొమ్మిదవ షెడ్యూలులో చేర్చునున్నట్లు ప్రకటించింది.

"భూముల వినామి బదలాయింపు వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు ట్రిబ్యునళ్ళ ఏర్పాటు"కు హామీనిచ్చింది. మిగులు

భూములను షెడ్యూలుకులాలూ, రైతులకు చెందిన భూమిలేని ప్రజలకు పంపిణీ చేయనున్నట్లు వాగ్దానం చేసింది.

అంతేగాక, భూసంస్కరణల చట్టాలను కఠినంగా అమలు జరుపుతామని, కాలయాపన జరుగకుండా పేండింగులోనున్న కేసులను పరిష్కరిస్తామని, భూమిలేని పేదలకు మిగులు భూములను పంపిణీచేస్తామని, భూమి వినామి బదలాయింపులు, కౌలుదారు కేసులను పరిష్కరించేందుకు ప్రత్యేక న్యాయస్థానాలను ఏర్పాటుచేస్తామని 30 జనవరి 1980వ జరిగిన "రైతు సదస్సు"య సమర్పించిన వక్రంలో ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసింది.

భూమిపై యజమాన్యపు హక్కు రికార్డుల తయారీకి, క్రింది సమాచారంతో కూడిన సమగ్ర పటాదారు పోస్ట్ పు సకాలము ప్రతి రైతుకు అందించేందుకు అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వ నున్నట్లు ప్రభుత్వం హామీ నిచ్చింది.

(1) భూమి వివరాలు, చర-ఫీర ఆస్తులు, వ్యవసాయ యంత్రాలు, ట్రాక్టర్, గొట్టపుబావులు, వ్యవసాయ గృహాలు తదితరాలు.

(2) గరిష్ట రుణ పరిమితి పొందే అర్హత.

(3) తీసుకున్న రుణాల వివరాలు.

ఈ వాగ్దానాలను అమలు జరిపినట్లయితే అనేక సమస్యలను పరిష్కరించవచ్చు. ప్రజల ఆకాంక్షలను నెరవేర్చేందుకు చేపట్టాల్సిన అనేక చర్యలను ప్రభుత్వం మినహాయించింది. ఈ మినహాయంపులను సవరించుకునేందుకు, వాగ్దానాల అమలుకు చేపట్టవలసిన నిరీక్ష కార్యచరణ వధికారికి తీసుకోవల్సిన చర్యలను సూచిస్తూ ప్రభుత్వానికి అఖిలభారత కిసాన్ సభ ఒక విజ్ఞాపన వక్రాన్ని సమర్పించింది.

అధికార యంత్రాంగంలో భూస్వాములను ఒక వర్గంగా ప్రభుత్వం గుర్తించాలని ఎ.ఐ.కె.ఎస్. ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. భూసంస్కరణల అమలులో రాజకీయ చి తకుడి లోపించినట్లు ప్రచారకా సంఘం చేసిన వ్యాఖ్యలను గమనించాలని కోరింది. భూసంస్కరణల చట్టాలలో గల లోసుగులను గుర్తించాలని, ఈ చట్టాలను అమలు జరపాల్సిన బాధ్యత గలిగిన అధికార యంత్రాంగం భూస్వాములతో మిలాఖత్ కావటాన్ని నిరోధించాలని, అప్పుడే ఈ సూచనల ప్రాధాన్యత గమనించినట్లు అపుతుందని ఎ.ఐ.కె.ఎస్. పేర్కొంది.

అఖిలభారత కిసాన్ సభ సూచనలు

ఈ విధానంలో విప్లవాత్మక మార్పులు తీసుకువచ్చేందుకు భూసంస్కరణల చట్టాల్లో గల మొత్తం లోసుగులను తొలగించాలి (మిగతా 18 వ పేజీలో)

పురోగమిస్తున్న రైతాంగ ఉద్యమం

— పి. మధు (రైతు సంఘ రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి) .

1989 నవంబర్ లో జరిగిన జనరల్ ఎన్నికలలో రాష్ట్రంలో రాజకీయ పరిస్థితులు మారాయి ఈ ఆనాడుకు రాజకీయ పరిస్థితులలోనె తేం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం రైతాంగ సమస్యలపై చొరవతో కృషి సలిపింది.

భీమిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి అధ్యక్షుడుగానూ, కొరటూరి సత్య నారాయణ కార్యదర్శిగానూ వుంటూ 'పనిచేస్తాన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం గడచిన మూడు సంవత్సరాలలో ముందుకొచ్చిన ప్రతి రైతాంగ సమస్యమీద చొరవతో కృషి సలిపింది. అది ప్రతి రైతుల ఆత్మహత్యల సందర్భంగానీ, కరువులు, ఆకలి దావులు సంభవించిన సందర్భంగానీ, చెవుటూరు మేజర్ కాలువ తవ్వకం చేపట్టడంలోకానీ, గోదావరి వరదలలో నీట మునిగిన రైతాంగాన్ని ఆదుకోవడంలోగానీ సమచితమైన పాత నిర్వహించింది. దేవాదాయ, ధర్మాదాయ భూముల అమ్మకాలకు వ్యతిరేకంగా అసెంబ్లీ ముందుకొచ్చి తీర్మానం చేసింది మిర్చి ధరపడిపోయినప్పుడు ఆందోళన చేపట్టింది.

ఇదే వారసత్వంతో నూతన రాజకీయ పరిస్థితులలోనె తం కరెంటుకోత సమస్యపై ఆందోళనకు పూనుకున్నది.

కరెంట్ కోతపై ఆందోళన : హైదరాబాద్ లో ప్రదర్శనలు

రాష్ట్రంలో విద్యుత్ కోత మున్నెన్నడూ లేనంత తీవ్రంగా రైతాంగాన్ని ఆందోళనకు గురిచేసింది. గత నాలుగేళ్ళుగా కరువు, కొరతలకు గురైన ప్రాంతాలలో ఈ సంవత్సరం బావులలో నీరు సమృద్ధిగా వుండడం మూలంగా అదనంగా వ్యవసాయానికి అవకాశం కల్పించింది. తిరానాటు పేసిన అనంతరం విద్యుత్ కోత విధించి రోజుకు 18 గంటల పాటు వదులుతామని ప్రకటించడంతో అయోమయ పరిస్థితి ఏర్పడింది. గత ప్రభుత్వం 18 గంటలు కరెంటు వదిలితే, ప్రస్తుత ప్రభుత్వం 18 గంటలకే కుదించినట్లు ప్రకటించి ఆచరణలో 7 లేదా 8 గంటలకంటే కరెంటు సరఫరా లేక పొలాలు ఎండిపోవడం ఆరంభం అయ్యింది. దీనితో సాని కంగా మన రైతుసంఘం ఎక్కడికక్కడ కృషి ప్రారంభించింది. వల గొండలో సదస్సు, రైతులు విరివిగా విద్యుత్ బోరుకు రాయ బారెం, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా వనవ రిలో 400 మందితో ప్రదర్శన, వరంగల్ జిల్లా జనగామలో సదస్సు జరిగాయి.

విద్యుత్ కోత సమస్యకు తోడు రైతాంగ రుణాల మాఫీ వాగానాన్ని అమలు జరపాలని, పెంచిన నీటి తీరువాను తగ్గించాలని డిమాండ్ చేస్తూ రంగారెడ్డి జిల్లా ఇబ్రహీంపట్నం ప్రాంతంలో 'జీపు జాతా' నిర్వహించి విస్తృత ప్రచారం గావించబడింది. అలాగే మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోనూ, జనగామ డివిజన్ లోనూ "జీపు జాతా"లు జరిగాయి. యీ మూడు జిల్లాలలోనే 80 వేల కర

వత్రాలు వంచి గ్రామ గ్రామాన వీధి మీటింగులలో సమస్యలు వివరించబడ్డాయి. సమస్యవల్ల వచ్చిన స్పందననుబట్టి హైదరాబాద్ యాత్రకు తేదీని ఖరారుచేసి చొరవ ప్రదర్శించింది రైతుసంఘం. ఫలితంగా మిత్రవజ్రం నాయకులు అనేకమంది పాల్గొన్న యీ సభలో సుమారు 10 వేలమంది ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం కృషి వల్ల సమీకృతులయినవారే. ప్రదర్శన ఇంద్రా పార్కు నుండి విద్యుత్ సౌధవరకు సాగింది. అనంతరం రాష్ట్ర సచివాలయంవద్ద జరిగిన సభలో పలువురు రైతుసంఘాల నాయకులు, ఎం ఎల్ ఏ. యి పాల్గొన్నారు. అనంతరం ముఖ్యమంత్రి ఆహ్వానంపై ప్రతినిధి వరం ఆయనతో చర్చలు జరిపింది. విద్యుత్ కొరత సమస్యను పరిష్కరించడానికి చర్యలు చేపడతామని, నీటి తీరువా పెంపు దలపె పునఃసమీక్ష చేస్తామని హామీ యిచ్చారు. ఈ ఆందోళన ఫలితంగా విద్యుత్ కోత విషయంలో కొంత వెసులుబాటు కలిగింది. కానీ కొన్ని ప్రాంతాలలో 30 నుండి 40 శాతం వరకు క్రమంగా వంటలు చెల్లనిన్నాయి.

ఫిబ్రవరి 21 జిల్లాలో ప్రదర్శనలు

ఫిబ్రవరి 1 న హైదరాబాద్ లో జరిగిన ఆఫీసు డేరర్ సమావేశం రాష్ట్రంలో రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై సమగ్రమైన సమీక్ష చేసింది. ఫిబ్రవరి 14 న హైదరాబాద్ లో ప్రదర్శన జరపాలని, అలాగే ఫిబ్రవరి 21 న జిల్లా కేంద్రాలలో ప్రదర్శనలు, సదస్సులు జరపాలని నిర్ణయించింది. జిల్లాలో జరిగే ప్రదర్శనల సందర్భంగా వసుపు, మిర్చి, ప్రతికి పడిపోయిన మార్కెట్ ధరలను జోడించాలని పిలుపునిచ్చింది.

గత మూడు నాలుగేళ్ళుగా సరైన ధరలు లేక ప్రతి, మిర్చి వండించిన రైతాంగం తీవ్రమైన అప్పుల వూబిలో కూరుకు పోయిన పీఠిలో, ఈ సంవత్సరం పడిపోయిన రేటు ఆందోళనకు కారణమయ్యాయి.

మిర్చి

1987-88 లో క్వంటార్ 5 వేల రూపాయల వరకు ధర పలికిన మిర్చి, 1988-89 లో క్వంటార్ 2 వేలు, ఒక వెయ్యి రూపాయలకు దిగిపోయింది. అది ఈ సంవత్సరం రు 800-800 లకు పడిపోయింది. మార్కెట్ లో అమ్ముడుబోయేదాంట్లో అత్యధిక భాగం రు 800ల రేటుకు కొనుగోళ్ళు ప్రారంభమయ్యాయి

ప్రతి

ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలో అత్తహత్యలకు గురైన ప్రతి రైతుల సీతి, దీనావస్థలు యావత్ దేశంలోని రైతాంగంలో పెద్ద చర్చనీయాంశమయినది. ఒకవైపు ధరలు పడిపోవడం, మరో వైపు తెల్లదోమకాటుతో రైతాంగం గుక్కతిప్పకొలేకపోయింది.

ఈ దశలో 1989-90 పీజన్ లో ధర 900 నుండి 700 లకు పడి పోయింది. మార్కెట్ నెతం మందకొడిగా వుండిపోయింది. పి. సి. ఐ. కొనుగోళ్ళలో నెతం రైతాంగానికి న్యాయం జరుగకపోగా, బ్రోకర్లకే ప్రయోజనం కలిగే పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి.

వసువు

ఈ సంవత్సరం వసువు వండించే రైతాంగం నెతం ధర రు. 2000 నుండి 800 లకు పడిపోవడంతో ఆందోళనకు గురి అయ్యింది.

విద్యుత్ కోత, రైతాంగ రుణాల నుండి విముక్తి, వీటి తీరువా తగ్గింపు సమస్యలతోపాటు గిట్టుబాటు ధరల సమస్యలను తోడించి ఏప్రిల్ 21 వ జరిగిన ప్రదర్శనలో 15 పేలమంది పాల్గొన్నారు. వలొండ, బస్సు, కర్నూలు, వళ్ళిమగోదావరి, గుంటూరు, ప్రకాశం, నెల్లూరు, కృష్ణా జిల్లాలో ప్రధానంగా యీ కృషి జరిగింది.

హైదరాబాద్ రైతు సదస్సు

మానవ రాజకీయ పరిస్థితులలో తొట్టతొలి కార్యాచరణగా హైదరాబాద్ లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం చొరవతో ఏప్రిల్ 14వ ప్రదర్శన, సభ జరిగాయి. ఇది రాష్ట్ర సదస్సు జరగడానికి, అఖిలవేష కార్యాచరణ కమిటీ ఏర్పడ్డానికి పరిస్థితులను పేగిరవర చింది. తెలుగుదేశం రైతు సంఘం ఈ సదస్సుకు వివిధ రైతు సంఘాలనుండి ప్రతినిధులను ఆహ్వానించింది. సదస్సులో సమస్యలు చర్చించిన అనంతరం కార్యాచరణ కమిటీ ఏర్పడింది. గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలో మార్కెట్ యార్డులను తనిఖీచేసి మార్కెట్ లో జరిగే అవకతవకలగురించి రైతులను దేళించి నాయకులు ప్రసంగించారు. చిత్తూరు, వళ్ళిమగోదావరి, నెల్లూరు జిల్లాలలో ఈ కృషి కొనసాగింపుగా జిల్లారైతు సదస్సులు జరిగాయి.

బంగారం వేలంపాటల బహిష్కరణ

ఆత్మహత్యల పారైవ ప్రకాశం జిల్లా అద్దంకి, ఇంకొల్లు ప్రాంతాల వ్యాంకులు ఏప్రిల్ 27, 28 తేదీలలో బంగారంవేలానికి వోటిసులు తారీచేళాయి. బంగారంమీద తీసుకున్న రుణాలనుకూడా వ్యవసాయ రుణాలుగా పరిగణించాలని, అప్పులు మాఫీ చేయాలని కోరుతూ వచ్చిన న్యాయ సమ్మతమయిన రైతాంగ దిమాండును పెడచెవివ పెడుతూ వచ్చిన ప్రభుత్వం మొండి వెలిరిని నిరసిస్తూ ఈ వేలంపాటల బహిష్కరణకై రైతు సంఘం పిలుపునిచ్చింది. మూడు రోజులనుండి రైతులు ఏప్రిల్ 27వ ఇంకొల్లులో వ్యాంకు ముందు గుమిగూడారు. ఈ ఆందోళన సమన్వితం అధికారులు వేలాన్ని వాయిదా వేశారు. అనంతరం ప్రతి కొనుగోలుచేసున్న పి. సి. ఐ. కేంద్రంలో జరుగుతున్న అక్రమాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రదర్శన జరిపారు.

యిలాంటి ప్రతిఘటనే వంగులూరులోనూ జరిగింది.

స్థానిక సమస్యలపై ఆందోళనలు

ద్రౌనేజి సమస్యపై భీమవరంలో రైతాంగ సదస్సు జరి

గింది. మురుగు నివారణా చర్యలు వెంటనే చేపట్టాలని, వంటలను కాపాడాలని గత రెండు సంవత్సరాలు నుండి మనం చేసువచ్చిన కృషికి, మరింత సమన్వయానికిది దోహదపడింది. వివిధ రైతు సంఘాల నాయకులు పాల్గొన్న ఈ సదస్సులో రైతాంగం ఆధిక సంఖ్యలో హాజరయ్యారు.

కరెంటు కోత సమస్యపై రెండవ దఫాగా వలగొండ, జనగామ, కల్వకుర్తి, ఇబ్రహీంపట్నం డివిజన్ లలో స్థానికంగా ప్రదర్శనలు జరిగాయి.

గన్నవరం డివిజన్ లోని కేసరవలి మైనర్ పేరుతో వున్న నాగార్జునసాగర్ కాలువ త్రవ్వకాలు చాలాకాలంనుండి పెండింగులో వున్నదాన్ని, మన కార్యకర్తలు ఈ సంవత్సరం త్రవ్వారు. 100 మీటర్ల బొడవు, 2½ మీటర్ల వెడల్పు, 2 మీటర్ల లోతుగల ఈ కాలువ త్రవ్వకాలలో 100 మంది పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు జిల్లాలో మొలగొలుకులు దావ్యం ధర రు. 200 నుండి 140 లకు పడిపోయిన సమస్యపై వ. అలాగే కవిగిరి రిజర్వాయర్ క్రింద 50 పేల ఎకరాల వంట పీటి కొరతతో ఎండిపోవడం ప్రారంభం అయినప్పుడు, మురుగు కాలువల పీటితోనూ, బోర ద్వారానూ "పేప్ క్రాప్" స్కింపెట్టి వంటలను రక్షించాలని, అందుకు 50 శాతం సబ్సిడీ యిచ్చి అయినా (టి డి పి. ప్రభుత్వం యిచ్చినట్లుగా) రైతాంగాన్ని ఆదుకోవాలని దిమాండ్ చేస్తూ మార్చి 6 వ నెల్లూరు జిల్లాలో "రాస్తారోకో" నిర్వహించబడింది.

రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలవల్ల ఎప్పటికప్పుడు న్పండించి ఆందోళన చేపడున్న రైతు సంఘం తన నిర్మాణాన్ని అభివృద్ధిచేసుకోవలసి యున్నది. ఆందుకే ఏప్రిల్, మే నెలలో రాష్ట్ర మంతటా డివిజన్, జిల్లా మహాసభలు జరగనున్నాయి. గత సంవత్సరాల కృషిని సమీక్షించి, భవిష్యత్ కార్యాచరణను రూపొందించడంలో తప్పక విజయవంతమవుదాం

భూ పంపిణీ అమలు చేయాలి

(18 వ పేజీ తరువాయి)

లని మెమోరాండం కోరింది అ ర త గల లబిదారులకు భూములను పంపిణీ చేసేందుకు అఖిలవేష కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలని, అప్పుడే భూసంస్కరణల చట్టాలు సక్రమంగా అమలు జరుగుతాయని పేర్కొంది. సాగుకు తీసువేసే మిగులు భూములు, వచ్చదనం కొరవడిన అటవీ భూములను కూడా పంపిణీ చేయాలని, ఈ చర్యల వల్ల మాత్రమే ఆదిక సంఖ్యలో గల గ్రామీణ పేదలకు భూమి లభింప చేయటమే కాక, ఉపాధి లభిస్తుందని, అదనపు ఆదాయాన్ని, సమాజంలో గౌరవాన్ని పెంచుతుందని మెమోరాండం పేర్కొంది. ఈ చర్య ఆహారదాన్యాల ఉత్పత్తిని పెంచడమేకాక, పంపిణీ వ్యవస్థ వి సరణకు, పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది. అటవీ ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్న వారిని తొలగించడాన్ని నిలిపివేసి, వారికి పూర్తి భద్రత కల్పించాలి. ఎలాంటి రికార్డులు లేకుండా, మౌఖిక హామీ పైన భూములు దున్నుతున్న కొందర హక్కులను రికార్డుచేసి వారిలా ఆత్మ స్వయిర్యాన్ని పెంపొందించాలి.

“రైతాంగ రుణాల రద్దు” కొన్ని వివరాలు

— రాహుల్

వ్యవసాయం అనేది పెట్టుబడితో కూడుకున్నది పెట్టుబడి పెట్టాలంటే రైతులు రుణాలకోసం బ్యాంకులను ఆశ్రయించడం తనివార్యం అవుతున్నది. ఎన్నో వ్యయప్రయాసలకోర్కీ వంట వండిపే గిట్టుబాటుధరలు లభించడంలేదు. మరోవక్కా ప్రకృతి వైపరీత్యాలే కాటుపేసున్నాయి. పలితంగా రైతులు తాము బ్యాంకుల, సహకారసంఘాల నుంచి, వడ్డీవ్యాపారులనుంచి తీసుకున్న రుణాలను తిరిగి చెల్లించలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. (ప్రకాశం జిల్లాలో ప్రతి రైతుల అత్యహత్యలు ఆగిపోయాయనుకుంటే మళ్ళీ రుణబాధ తాళలేక ఇటీవలే ఒక రైతు అత్యహత్య చేసుకున్నాడు).

రుణాల రద్దుకోసం ఎంతోకాలంగా రైతుసంఘాలు పోరాడుతున్నాయి. రైతువరాల దిమాండును అరంచేసుకున్న నేషనల్ ఫ్రంట్ కాన్ఫరెన్స్ అధికారంలోకివస్తే 10 పేర్ల రూపాయలలోపు రుణాలను రద్దుచేసానని తన ఎన్నికల ప్రకటనలో ప్రకటించింది. కేంద్రంలో ఎన్నికలనంతరం నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చింది. 19-3-1980న కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి శ్రీ మధుదండావతే 1980-81 సంవత్సరానికి బడ్జెట్ ను పార్లమెంటులో ప్రవేశపెడుతూ ఈ రుణాల రద్దుగురించి వివరణ ఇస్తూ 1988 అక్టోబర్ 2వ తేదీవరకు రైతులు తీసుకున్న 10 పేర్ల రూపాయల క్లోప్ రుణాలను రద్దుచేస్తున్నట్లు ప్రకటించారు. యీనెల 4వ తేదీన అఖిలవక్ష రైతు కార్యచరణ సమితి ఆర్థిక మంత్రిని కలిపిన సందర్భంలో అప్పుల రద్దుపై యీ వివరణలు ఇచ్చారు. ఈ వరుసక్రింద ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకులు, ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులలో రైతులు తీసుకున్న స్వల్పకాలిక, మధ్యకాలిక, దీర్ఘకాలిక రుణాలు అన్నీ రద్దు అవుతాయని ఆయన వివరించారు. ఈ రుణాల రద్దుకు భూపరిమితిలేదని చెప్పారు. యీ వధికాన్ని పొడిగించే ప్రశ్నేలేదని, మళ్ళీ ఎప్పుడూ ప్రవేశపెట్టేదేదని శ్రీ దండావతే స్పష్టంచేశారు. బంగారం తాకట్టు అప్పులకు కూడా ఈ సౌకర్యం వర్తిస్తుందని ఆయన తెలిపారు.

ఒకే రైతు వివిధ బ్యాంకులలో తీసుకున్న ఋణాల అనలు మొత్తం 10 పేర్ల రూపాయలలోపే వుండాలి. వడ్డీకో సంబంధం లేదు. అయితే ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా బకాయివడే రైతులకు ఈ ఋణాలరద్దు సౌకర్యం వరిందదని ఆర్థికమంత్రి ప్రకటించారు. ఈ క్యాటగిరీ రైతులను కనుగొనే బాధ్యతను బ్యాంకుల విచక్షణకు వదిలిపేశారు. బ్యాంకులకు ఇచ్చిన ఈ అధికారం రైతుల మెడకు ఉరితాడుగా మారే ప్రమాదం ఏర్పడింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా రైతులు పోరాడాల్సివుంది గడువు తీరిపోయిన బకాయి మాత్రమే రద్దువుతాయనే విషయాన్ని రైతులు గుర్తుంచుకోవాలి. సహకార ఋణాల విషయం గురించి ప్రస్తావిస్తూ కేంద్ర ఆర్థిక

మంత్రి, ఈ అంశం రాష్ట్రప్రభుత్వ పరిధిలో వుందన్నారు. సహకార ఋణాల రద్దు విషయమే కొన్ని ప్రతిపాదనలతో తమ ముందుకువస్తే సహాయంచేసే విషయాన్ని పరిశీలిస్తామని ఆయన ప్రకటించారు. గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లా ప్రతిరైతుల అప్పుల విషయం ప్రత్యేకంగా పరిగణించనున్నట్లు శ్రీ దండావతే ఈ సందర్భంగా చెప్పారు. ఋణాల రద్దు విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం మాదిరిగా రాష్ట్రంలోని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం సహకార ఋణాల రద్దుపై నోరు మెదపడంలేదు. పెగ పెంచిన నీటి తీరువాను వసూలుచేస్తూ తన రైతు వ్యతిరేక దోరణిని చాటుకుంటున్నది. రాష్ట్రం చేతిలో వుందో కేంద్రం చేతిలో వుందో తెలియని వెదమనిషి రాష్ట్ర సహకారకాఖా మంత్రిగా వున్నారు. ఇది మన దౌర్భాగ్యం. కేంద్ర ప్రభుత్వం బ్యాంకుల రుణాలపై ఇచ్చిన రాయితీలనైనా సహకార ఋణాలకు పరిమితచేయాలని రాష్ట్రంలోని రైతులంతా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరినదానికి ఉద్యమించాల్సివస్తే తరుణం ఆనన్నమయింది.

ఏమైనా కేంద్రప్రభుత్వం 10 పేర్ల రూపాయల ఋణాల రద్దుచేయ నిరయించడం రైతులకు కొంతమేర ఊరటకలిగిస్తున్నది. అయితే “ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా బకాయివడిన రైతులకు ఇది వరించదు” అన్న విబంధన ఈ వధికాన్ని అమలుచేయడాన్ని నేరుగారుస్తున్నది.

నీటి తీరువా చట్టం

(15 వ పేజీ తరువాయి)

అందువల రైతాంగంలో ఆందోళన రావటం, రైతుసంఘాలు, అన్ని రాజకీయ పక్షాలు దానిని బలపర్చటం జరిగింది.

ఈ నాడు అధికారంలోవున్న కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆనాడు ఉద్యమాన్ని బలపరచింది. నేడు పౌరసరఫరాల మంత్రిగావున్న శ్రీ ముద్రగడ వడ్డనాథం ఆ పుద్యమంలో భాగస్వామి అయి వుండి కూడా నేడు కిమ్మనటంలేదు. ఎన్నికల అనంతరం తనను కలుసుకున్న అఖిలవక్ష బృందానికి తిరిగి పరిశీలిస్తానని ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చెన్నారెడ్డి హామీ ఇచ్చారు. అయినా ఆచరణలో పునరాలోచన లేకుండానే ఎన్నికలముందు ల్యాండ్ రెవిన్యూ కమిషనర్ ఇచ్చిన మేమో ఆధారంగా శిశుల వసూళ్ళకు పూనుకొనటమే కాకుండా జపులు సాగించటం సరేనదిగాదు. ప్రభుత్వం అనుసరించే ఈ వెఫరి రైతాంగ ప్రయోజనాలకు విరుద్ధంగా వున్నది. కానీ అకాప్రియమైన 11/88 డక్టాన్ని రద్దుచేయాలి. ఇచ్చిన ఉత్తరువులను ఉపసంహరించి, పాత తరాల వధతిలో వసూలు చేయాలి. ప్రకృతి వైపరీత్యాలతోను, గిట్టుబాటు ధరలు లేక, అప్పులతోను కృంగివున్న రైతాంగంపై ఇంతకారం పేయకుండా రైతుసంఘాలతోను, రాజకీయ పక్షాలతోను చర్చించి కాప్రియమైన, సముచితమైన వద్దతిని రూపొందించటం ప్రభుత్వ కర్తవ్యం.

రాష్ట్ర రైతు రక్షణ యాత్ర

(8 వ పేజీ కరువాయి)

రైతు సంఘ వాణిని తీసుకెళ్ళింది; ఉదా : తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో జూలై 20 నుండి ఈ యాత్రాదళం తుని నుండి అంతర్వేది పోలెం వరకు పర్యటించింది. 20 కేంద్రాలలో మకాం చేసింది. ఒక మజిలీకి మరొక మజిలీకి మధ్యనున్న 7, 8 గ్రామాలలో ప్రచారం చేసుకుంటూ పోగింది. వందల నభలను జరిపింది. ఈ నభలకు హాజరయ్యేవ పేలాది మంది ప్రజలను ఉద్యమంలోకి ఆకర్షించింది. అనేక దరఖాస్తులను స్వీకరించింది. పెద్దాపురం, పిఠాపురం, తుని మున్నగు తాలూకాలలో ఎన్నడూ, ఏ రాజకీయ నాయకుడూ వెళ్ళని మారుమూల గ్రామాలకు, ఏలేటి ప్రాంతం గ్రామాలకు, ఏజెన్సీ గ్రామాలకు ఈ యాత్రాదళం వెళ్ళింది. అనేక గ్రామాలలో త్రాగటానికి నీళ్ళు దిగుడు బావులలోనే దొరికేవి. ఆ బావులలో నారి పురుగులుండేవి. దోమలు చిన్న పిఠెలు లాగా ఉండేవి. ఎక్కడైనా చెరువులు వుంటే జలగల మయం. అయినా ఆ బాధలన్నింటినీ ఓర్చుకొనే ఇక్కడ ప్రజలు వివసిస్తున్నారు. వారి జీవన విధానాలనే, జీవితాలనే అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకే ఆ ప్రాంతాలన్నింటికీ యాత్రాదళం వెళ్ళింది. నెల్లూరు జిల్లాలో సుదీర్ఘ ప్రాంతం అడవులగుండా ప్రయాణం చేయవలసి వచ్చింది. అయినా అడవులు, కొండలు, ఎడారులా మన కడంకి అంటూ రైతు యాత్రాదళం ముందుకే మునుముందుకే సాగింది.

ఈ విధంగా వారు కాలినడకన, పీలులేని చోట్ల చిన్నుల లోను 1500 పూక్కు పైగా ప్రయాణం చేసి 1838 మార్చి 25వ యాత్రాదళం మద్రాసు అసెంబ్లీకి చేరింది. మద్రాసులో వున్న కాంగ్రెసు, కమ్యూనిస్టు నాయకులు అనేక మంది వారికి స్వాగతం వలికారు. ఆనాడు మద్రాసు అసెంబ్లీ స్పీకర్ గా మహర్షి బులుసు సాంబమూరిగారు ఉన్నారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగో రాజాజీ ఉన్నారు. వారిరువురికీ యాత్రాదళం విజ్ఞప్తులను, రైతాంగంనుండి పేకరించిన విడివిడి మహజరను కూడ సమర్పించింది. ఆంధ్ర రైతాంగం వాణి మద్రాసు అసెంబ్లీలో ప్రతిధ్వనించింది.

ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో దండియాత్ర స్వాతంత్ర్య సమర ఫేరీని మోగించింది. ఫెడ్ పూర్ రైతు యాత్రాదళం రైతాంగ విప్లవ శంఖాన్ని పూరించింది; కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూరి గారి నాయకత్వాన సాగిన ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఉద్యమ దళం ప్రచారాన్ని కాదు పోరాటాలకే నాంది ప్రసావన వలికింది. (అటికో గృహంతరమువన్ జేడ్పాటుమె నుండి మోతంగ స్ఫూర్తిత యూధ ధర్మన సముత్పక్రోధమై వచ్చు పింగం వలె జమిందారీ విధానం పై సమర వైముఖి రామాకృతితో దూకింది). మువగల, ముక్కాల, తాళిపట్నం, కామూరు, పెండ్రాల, పెంకటగిరి, మందన, చల్లవల్లి మున్నగు అనేక రైతాంగ పోరాటాలు, ఆంధ్రావని అంతట

ప్రజ్వరిల్లి నవి. జమిందారీ విధానాన్ని వరిశీలించి సిపాయ్ చేయుటకై ప్రకాశం కమిటీ ఏర్పరచబడింది. రైతు రుణవిమోచనా చట్టం గవించబడింది. అయినా ఇవేవీ సంతృప్తి కరమైన సంస్కరణలు కావు. అందుకే రాష్ట్ర రైతు రక్షణ యాత్రాదళం రగిల్చివచ్చి చిచ్చు కొర్పిచ్చుగా రాష్ట్రమంతటా వ్యాపించి చివరకు 1948లో జమిందారీ రద్దు చట్టం ప్యాస్ చేయించగలిగింది.

రాష్ట్ర రైతు రక్షణ దళాన్ని గూర్చి వ్రాయునప్పుడు ఆ దళానికి ఉప నాయకుడిగా వుండి జయప్రదంగా యాత్రను సాగించుటకు తోడ్పడిన చలసాని వాసుదేవరావుగారిని తలచకుండా వుండలేం. కొమ్మారెడ్డి కాంగ్రెసు నేత, చలసాని కమ్యూనిస్టు నాయకుడు. ఈ ఉభయుల కలయికయే, సాన్నిహిత్యమే రైతాంగ ఉద్యమ విస్తృతి ధటికి ఎంతో తోడ్పడింది వారికో పాటు మరి కొంతమంది కూడా - రాజగోపాలరావుగారు, సీతారామయ్యగారు, మున్నగువారు - ఈ యాత్రాదళంలో చివర వరకు వుండి జయప్రదం గవించారు. వారందరికీ నమోవాకాలు.

Grams : MOURYA

Phone : 3535

5 Lines

హోటల్ మౌర్య

కర్నూలు రోడ్డు, ఒంగోలు

అధునాతన పనతులతో.... దక్షిణ, ఉత్తరదేశ

శాఖాహార రెస్టారెంట్

మరియు 4 వ అంతస్తులో.... ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణంలో

బార్ & రెస్టారెంట్

ఏ/సి., నాన్ ఏ/సి. గదులు మరియు లగరీ సూట్లు
(1) ఎలక్ట్రానిక్ టెలిఫోన్ (2) విరంతరం పేడి, చప్పిటి సరఫరా (3) 4 ఛానల్ మ్యూజికల్ సిస్టమ్ (4) విద్యుత్ సరఫరా అటంకము లేకుండా జనరేటర్ (5) కాఫీరెస్టో హాలు (6) కలర్ టి.వి సౌకర్యము (7) లిఫ్ట్ సౌకర్యము

శ్రీ బత్తిన నరసింహారావు

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్

ధరలగుండంలో మండుతున్న రైతు

సర్వేజనా సుఖినోభవంతు, (సర్వజనులు సుఖములతో వర్ణిం గాక) అని మహాత్ములు, భారతీయ పురాణాలు మోషిస్తున్నాయి. అయినప్పటికీ నూటికి 70 మందిగా వున్న రైతాంగానికి సుఖం దక్కకపోతే పోయింది పడిన శ్రమకు ఫలంకూడా దక్కటం లేదు. ఎందుకని : కరుడి చావుకు కారణాలనేకం అన్నట్లుగా నాలుగు దశాబ్దాల స్వాతంత్ర్యం అనంతరం ఎన్నడూ చేయిచాచి అడగని భారతీయ రైతు అప్పులు రదుచేయమని పాలకులను కోరవలసిన దుస్థితికి ఎందుకొచ్చాడు : యిది అరంగాని బ్రహ్మ పదార్థమేమీ గాదు. మనకెందుకులే అని ఉపేక్షించవలసిన అంశమూకాదు.

మన రైతాంగానికి గిట్టుబాటు ధరలు రాకపోవడానికి అరిగి పోయిన పాత రికార్డులా కొన్ని కారణాలు చెబుతుంటారు. దాన్యం ధర తగ్గితే ఈ ఏడాది పంట బాగా పండింది. ప్రతిధర తగ్గితే రైతులు కల్లీ సరుకు తెస్తున్నారు. మిర్చి ధర తగ్గితే కాయపై నీళ్ళు జల్లి తెస్తున్నారని ఇటీవల శాసనసభలో మంత్రిగారే చిలుక వలుకులా వల్లించారు. రైతాంగ పంటల ధరలు తగ్గటానికి, పెరగ టానికి యివి కారణాలు కాదని వేరే చెప్పవలసరంలేదు.

మన దేశానికి బ్రిటిష్ వారు రాకముందు గ్రామాలన్నీ స్వయం పోషకములుగా వుండేవని చరిత్ర చదివితే అరం అవు తుంది. గ్రామాలలో కమ్మరి, కుమ్మరి, నేత, వడంగి, చర్మ కార యిలాంటి వృత్తులవారూ, వ్యవసాయదార్లు వస్తు మార్పిడి వృత్తులవారూ తమ అవసరాలు తీర్చుకొనేవారు. ఆ రోజులలో కొద్దిమంది ధనిక రైతులు మాత్రమే తమ వద్ద మిగులు సరుకును పరిమితమైన మార్కెట్ లో విక్రయించేవారు. బ్రిటిష్ వారి రాకతో పాటు పరిశ్రమలుకూడా రావటంతో రైతు తన కోసమేగాక, పరిశ్రమల వారికోసం కూడా కొన్ని పంటలను సాగు చేయవలసిన అవసరం వచ్చింది. వాటినే వాణిజ్యపంటలు అంటున్నాము. నేడు రైతాంగం ఒక చట్రంలో బిగించబడ్డారు. పండించిన పంట చేతికి రాగానే ఏదో ఒక ధరకు అమ్ముకోవాలి లేనట్లయితే పెట్టుబడిపెట్టిన బాకీదారు, ఇంటి అవసరాలు వెంటబడతాయి. సమాజంలో శ్రమను, శ్రమ ఫలితాన్ని అమ్ముకొనేవారు కార్మికులు, కర్షకులు. వారినుండి కొనుగోలు చేసేవారు పారిశ్రామికపేత్రలు, వ్యాపార సంస్థలవారు. యీ రెండు వర్గాలవారు ఒకే పరిపాలనా వ్యవస్థకింద వున్నారు గనుక ఎవరు బలవంతులైతే వారికి అనుకూలంగా ప్రభుత్వ విధా నాలు రూపొందించబడతాయి. ప్రస్తుతం మనదేశంలో పారిశ్రామిక పేత్రలదే పైచేయిగా వుంది గనుక వారికి అనుకూలమైన విధానాలు రూపొందించబడిన ఫలితంగా రైతాంగం నేడు దివాలా తీస్తున్నారు. అది ఎలా జరుగుతుందో చూద్దాం.

ప్రతి ధరలు

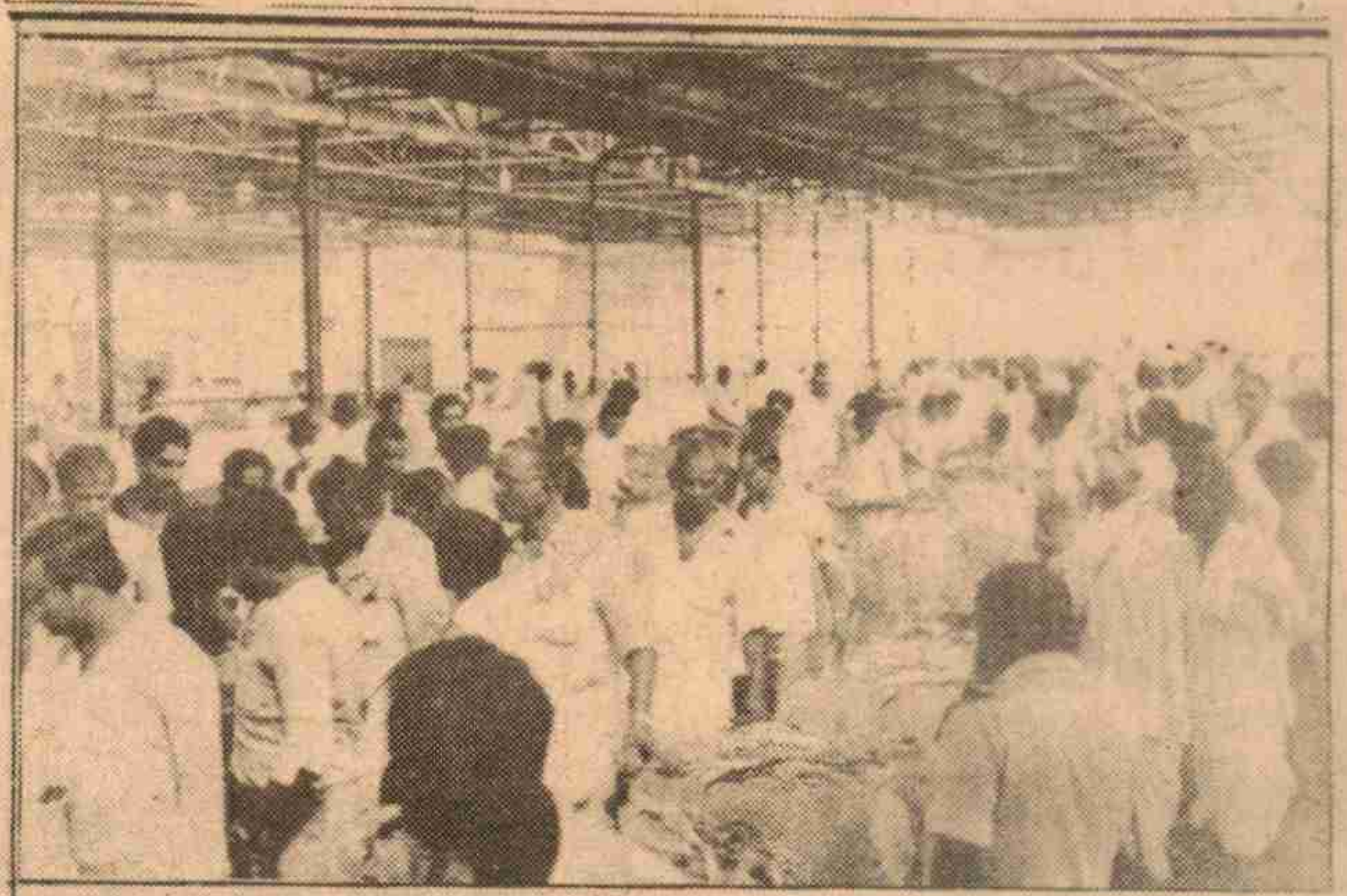
గడచిన ఏడాది అంటే 1989-90 సంవత్సరంలో నూలు వస్త్రాల ధర అంతకుముందు సంవత్సరం కంటే 3.18 పాయింట్లు

- ఎం. కోటేశ్వరరావు

పెరగా ప్రతి ధరలు మాత్రం 1.34 మాత్రమే పెరిగాయి. వస్త్రాల ధర దేశమంతటా పెరుగుతుందిగాని ప్రతి ధర అన్ని చోటా పెరగదు. మనరాష్ట్రం విషయమే చూద్దాం. మొత్తం 15 లక్షల బేళ్ళ ప్రతి ఉత్పత్తి అయిందని అంచనా. వేస్టిర్ మొదటి వారంతానికి 12½ లక్షల బేళ్ళు అమ్ముడుపోయింది. సీజన్ ప్రారంభంలో 8 నుండి 9 వందల రూపాయల ఫరకు ఉన్న ధర ప్రతి రాగానే 7-8 వందలకు పడిపోయింది. కొన్ని రోజులు అయితే 650కు కూడా తగ్గింది. ఇప్పటివరకు అమ్మిన ప్రతిలో 60 శాతం సగటున క్వింటాలు 700 రు.ల ధరలోనే రైతులు అమ్ముకున్నారు. ప్రతి ధరలు పెరిగి తగుతున్నట్లుగా వస్త్రాల ధరలు తగ్గకపోగా ఏటా పెరుగుతున్నాయి. ఎందుకు?

పొగాకు రైతులకు నష్టం

కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న మదతు ధరల విధానం ఎంత లోపభూయిష్టమైనదో పొగాకు విషయంలో స్పష్టంగా చూడ వచ్చు. పిల్లిని మార్కెట్ లో అని మార్చినట్లుగా గతంలో వ్యవసాయ ధరలు నిర్ణయించే సంఘం (ఎ.పి.సి)గా ఉన్న సంస్థ పేరును వ్యవసాయ ఖర్చులు, ధరల కమిషన్ (సి.ఎ.సి.సి)గా మార్చారు. ఈ సంస్థ చేసే పనేమిటంటే ఉత్పత్తి ఖర్చులు, దిగుబడి, పెట్టుబడి వస్తువులు, పంటలధరల తేడా, మార్కెట్ లో వచ్చిన మార్పులను బట్టి కనీస మదతు ధరలు నిర్ణయించాలి. పొగాకు విషయంలో వీటిన్నిటిని ఉల్లంఘించటం జరిగింది. గత ఆరు సంవత్సరాలలో మూడేండు అసలు ధరల పెరుగుదల లేదు. తరువాత మూడేం డ్దలో క్వింటాలు సగటు ధర 1175 నుండి 1250కి పెంచారు.

‘రైతువాణి’ అభివృద్ధి చెందాలని ఆకాంక్షిస్తూ

ది దోడ్లెరు ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

దోడ్లెరు (P. O.): క్రోసూరు మండలం, గుంటూరు జిల్లా

అధ్యక్షుడు యక్కవీల విష్ణుమూర్తి

మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు

ది వూటుకూరు విశాల వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

నెం. 1-2489 - వూటుకూరు

క్రోసూరు మండలం - గుంటూరు జిల్లా

కార్యదర్శి A. ప్రభాకర్ రావు

అధ్యక్షుడు శాఖమూరి మల్లి భార్గవరావు

మరియు పాలకవర్గము

ది ఫణిదం ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

ఫణిదం (P. O.), సత్తెనవల్లి మండలం, గుంటూరు జిల్లా

అధ్యక్షుడు

సూతక్కి వెంకటేశ్వర్లు

మరియు

పాలకవర్గము

ది బేతపూడి ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

బేతపూడి (P. O.), ఫిరంగిపురం మండలం, గుంటూరు జిల్లా

అధ్యక్షుడు

షేక్ చత్తూం సాహెబ్

మరియు

పాలకవర్గ సభ్యులు

యిదే కాలంలో మార్కెట్ ధరలు 1604, 1607 రు. లు ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం మార్కెట్ పీజన్ లో ప్రారంభంలోనే ధరలు బాగా పడిపోయాయి. ఈ ఏడాది రాష్ట్రంలో 88 మిలియన్ కిలోల వరీనియా పొగాకు ఉత్పత్తి అయినట్లు అంచనా. ఏప్రిల్ 9 వ తేదీనాటికి 93 మిలియన్ కిలోల పొగాకు అమ్ముడైంది. గత ఏడాది ఎన్.ఎల్.ఎస్ ప్రాంత పొగాకు కిలో ఒకటికి సగటున 19.31 పెసలు వుండగా ఈ ఏడాది ఇప్పటికి 17 రు. లు మాత్రమే వుంది. వలసేలలో వండినదానికి గత ఏడాది 18 రు.ల ఏడు పెసలు కాగా ఇప్పుడు 15 రు.లకు మించ లేదు.

గోరు చుట్టుపై రొకటి పోటులాగా ఈ ఏడాది నాణ్యమైన పొగాకు శాతం తగ్గింది. ఎకరానికి నాలుగు లేదా నాలుగున్నర క్వంటాళ్ళ సగటు దిగుబడిలో 60 శాతం మంచి రంగు గల పొగాకు వచ్చేది. ఈ ఏడాది దిగుబడి 3-3½ కు తగ్గటమే గాక రంగు పొగాకు 48 శాతానికి పడిపోయింది. గోడదెబ్బ, చెంప దెబ్బలాగా రైతుల పరిస్థితి తయారైంది.

మిర్చిరైతుల అనుభవం ఏమిటి ?

మిర్చి రైతులు ఈ ఏడాది బాగా దెబ్బతిన్నారు ధర విషయంలోనేగాదు ఎకరా దిగుబడి తగ్గింది ఎర్రమిర్చి శాతం గణనీయంగా పడిపోయింది గత ఏడాది జనవరి నుండి మార్చి నెల వరకు గుంటూరు మార్కెట్ యార్డుకు 3 లక్షల 20 వేల టన్నుల ఎర్రమిర్చి 59 వేల 872 టన్నుల తెల్ల మిర్చి రాగా యీ ఏడాది 4 లక్షల టన్నుల ఎర్రమిర్చి, ఒక లక్ష నాలుగువేల టన్నుల తెల్ల మిర్చి వచ్చింది తెల్ల మిర్చి పెరగటం అంటే రైతుకు నష్టం అనే విషయం వేరుగా చెప్పనవసరంలేదు. ధర విషయం చూద్దాం గత ఏడాది పె మూడు నెలల్లో ఎర్రమిర్చి సగటున క్వంటాలు 2000, 1300, 300, 1450 రేట్లలో అమ్ముడుపోగా యీ ఏడాది 800, 650, 900 మాత్రమే వచ్చింది. ఎంతకేదా?

ధాన్యం ధరలు పడిపోయాయి

ఈ ఏడాది కేంద్ర ప్రభుత్వం ధాన్యం పేకరణ ధరలను క్వంటాలుకు 25 రు.లు పెంచినప్పటికీ ఆ ధర రైతాంగానికి ఉపయోగ పడలేదు. 1988-89 పీజన్ లో ప్రభుత్వ మద్దతుధర నాణ్యమైనవాటికి రు. 180 (క్వంటాలు) వుండగా మార్కెట్ లో రు.ల 210 వరకు రైతాంగం అమ్ముకున్నారు. ఈ ఏడాది మదతు ధర రు. 205 లకు పెరిగినా కాన్ని ప్రాంతాలలో అంతకంటే తక్కువకు అమ్ముకోవలసిన దుస్థితి రైతాంగానికి వట్టింది. మార్కెట్ లో ధరలు రు. 210 దాటలేదు. రబీ ధాన్యం తడిచి రంగు మారిందని వ్యాపారులు అప్పుడే నసుగుడు ప్రారంభించారు. అంటే మదతు ధర కూడా లభించదని స్పష్టం. మార్కెట్ లో బియ్యం ధరలు తగాయా అంటే లేదు. రాష్ట్రంలో ధాన్యం తర్వాత అత్యధిక విస్తీర్ణంలో సాగుచేసే వంట పేరుకనగ 1988-89లో ఖరీఫ్ రబీలలో 58 లక్షల 58 వేల ఎకరాలలో సాగు చేయగా 22 లక్షల టన్నుల పేరుకనగ ఉత్పత్తి అయింది. ఈ రైతాంగం కూడా తక్కువ ధరలకే తమ సరుకును అమ్ముకోవలసి వచ్చింది. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం గొప్పగా చెప్పే

మదతు ధరలు ఉన్నప్పటికీ రైతుకు రక్షణ లేదు, గిట్టుబాటు కావటం లేదు.

పండించిన కొద్దీ నష్టం పెరుగుతుంది

పారిశ్రామిక రంగంలో ఉత్పత్తి ఎంత పెరిగితే లాభాలు అంత పెరుగుతాయి. కాని వ్యవసాయంలో పండించిన కొద్దీ నష్టాలు పెరుగుతాయి యిది విచిత్రంగా తోచవచ్చు. గుజరాత్ రాష్ట్రంలో డాక్టర్ ఎం.ఎల్. జాలాలనే శాస్త్రవేత్త ఒక పరిశోధన జరిపారు. గత 15 సంవత్సరాలుగా ఆ రాష్ట్రంలో రైతు పొందే ధరలు, పెట్టే పెట్టుబడిని పరిశీలిస్తే కఠోరమైన సత్యం వెలుగులోకి వచ్చింది. ఉదాహరణకు ఒక రైతు వంద రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టి పండించిన వంట అమ్ముకుంటే రు. 73 లే వసున్న వంట నూటికి రు. 27 లు నష్టపోతున్నాడు. ఎక్కువ ఉత్పత్తి కావాలంటే ఎక్కువ పెట్టుబడి తరువాత వచ్చేది ఎక్కువ నష్టం. కేంద్ర ప్రభుత్వం యిటీవల ప్రకటించిన ఆర్థిక సమీక్షలో 1989-90 సంవత్సరంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు పెరిగిన ధరలకంటే పారిశ్రామిక ఉత్పత్తుల ధరలు 3.4 శాతం ఎక్కువ. దీనిరం ఏటా వందలకొట్ల రూపాయలు ధరల తేడా వలన రైతాంగం నష్టపోతున్నది. 1980 దశకంలో రైతాంగం 45 వేల కోట్ల రూపాయలు నష్టపోయినట్లు దర్శివస్వామి, అశోక్ గులాటి లనే ఆర్థికవేత్తలు అంచనా వేశారు.

పంచ పాండవుల్లాంటి పంటల భీమా

రైతాంగం గిట్టుబాటు ధరల విషయంలో అన్యాయానికి గురిఅవుతున్నట్లుగానే భీమాసౌకర్యం కల్పనలో కూడా విఫలతకు గురయింది. పారిశ్రామికవేత్తలకు పూర్తి రక్షణ కల్పించిన కేంద్ర పాలకులు రైతులకు మొండిచేయి చూపారు. యీ పథకాన్ని ప్రారంభించి రైతులను తామెదో ఉధరించామని గత కేంద్రపాలకులు గొప్పలు చెప్పారు. 1985-86లో ప్రారంభించిన యీ పథకంలో 1988-89 వరకు ఈ పథకం క్రింద రైతులు పొందిన నష్ట పరిహారం 588 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే వ్యవసాయరంగం నుండి వచ్చే ఆదాయంతో పోల్చితే ఈ మొత్తం నామమాత్రం. 1986-87 ఖరీఫ్ పీజన్ లలో పంటలు తీవ్రంగా నష్టపడి రైతులు 445 కోట్ల రూపాయలు క్రెయిమ్ చెయ్యడంతో కేంద్రపాలకులు కంగారుపడి పోయారు యీ పథకాన్ని అరాంతరంగా నిలిపివేశారు. ఈ పథకంలో ఎన్నో లోపాలు, పరిమితంగానే భీమా చేయటం జరిగింది. రైతులలో పథకం నిలిపివేతపై ఆందోళన రావడంతో నష్ట పరిహారం తక్కువ చెలించే విధంగా నిబంధనలు మార్చి తిరిగి ప్రవేశ పెట్టారు 1989 ఖరీఫ్ పీజన్ లో 2857 లక్షల హెక్టార్ లలోని పంటలను 377 కోట్లకు భీమాచేసి పంచపాండవులంటే మంచం కోళ్ళలాగా మూడనుకుని రెండుపేయబోయి ఒకటిపేసినట్లు పేరుకు మాత్రమే పథకాన్ని ఉంచారు. మాతవ కేంద్రపాలకులు ఏమిచేసారో వేచి చూడవలసిందే. ఎరువులపై సబ్సిడీ పేరుతో ఏటా వేల కోట్ల రూపాయలు రైతులకు యిస్తున్నట్లు పాలకులు చెప్పటం వచ్చిందగా. యిది పారిశ్రామిక వేత్తలకు యిచ్చేదికన్న రైతులకు కాదు.

‘రైతు వాణి’ ప్రతికకు శుభాకాంక్షలతో

నెం. 252 పాకాలపాడు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

(Po) పాకాలపాడు, సత్తెనపల్లి మండలం, గుంటూరు జిల్లా

కుండవరపు నరసింహారావు
కార్యదర్శి

కొరారు పరబ్రహ్మప్రసాద్
అధ్యక్షులు

మ రి యు
పాలకవర్గ సభ్యులు

రెంటపాళ్ళ ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

రెంటపాళ్ళ, (Po) సత్తెనపల్లి మండలం, గుంటూరు జిల్లా

బి. సురేంద్రబాబు
కార్యదర్శి

మక్కపాటి గంగాధరరావు
అధ్యక్షులు

మ రి యు
పాలకవర్గ సభ్యులు

పీసపాడు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

పీసపాడు (PO), క్రోసూరు మండలం, గుంటూరు జిల్లా

షేక్ మీరాసాహెబ్
కార్యదర్శి

కంచేటి పేరయ్య
అధ్యక్షులు

మ రి యు
పాలకవర్గ సభ్యులు

క్రోసూరు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్

4422 క్రోసూరు, గుంటూరు జిల్లా

యన్. రామకృష్ణగుప్తా
కార్యదర్శి

కాండ్రు కాశయ్య
అధ్యక్షులు

మ రి యు
పాలకవర్గ సభ్యులు

The Large Sized Co-operative Credit Society Ltd., No. 1921

T. VENKATA REDDY
(President)

K. SAHEB REDDY B. Com., J.D.C. (Secretary)

Phone : 37
PENUMANTRA

Pin : 534 124

West Godavary Dt. (A.P.)

సంఘము స్థాపించిన తేదీ 31-1-1958

1. మెంబర్లు : 5736	6. దీపాజిలు	2,66,000_00	
2. A) మెంబర్ల పేరు ధనము రు. 4,91,963_00	7. జిల్లా కేంద్ర సహకార బ్యాంకునుండి తెచ్చిన అప్పులు		
B) ప్రభుత్వము	30.000_00		
3. మెంబర్లనుండి రావలసిన అప్పులు :	A) స్వల్ప వాయిదా	42,22,885_00	
A) స్వల్ప వాయిదా	43,64,778_00	B) దీర్ఘ వాయిదా	44 47,460_70
B) మధ్య వాయిదా	1,00,000_00	C) మధ్య వాయిదా	96,000_00
C) దీర్ఘ వాయిదా	44,47,480_70	8. సెంట్రల్ బ్యాంకులో మదింపు చేసిన పేరుధనము	8,55,000_00
4. క్షేమనిధి	40 198_26	9. పరపతేతర వ్యాపారం	2,61,680_00
5. ఇతర నిధులు	813_00		

(ఫిక్స్డ్ దీపాజిట్లపై జాతీయం చేయబడిన బ్యాంకులకన్నా 1% అదనంగా వడ్డీ ఇవ్వబడును)

సంఘ విస్తీర్ణము

పెనుమంట్ల, వెలగలవారిపాలెం, బ్రాహ్మణ చెరువు, బాల్లరుటూరు, ముళ్ళపూడి

సంఘ పాలకవర్గము

గౌ. శ్రీ తేతలి వెంకటరెడ్డి (ప్రెసిడెంట్)

గౌ. శ్రీ దాట్ల కృష్ణారాజు (ఉపాధ్యక్షులు)

డై రెక్టర్లు :

గౌ. నర్సయ్య

కర్త సత్యన్నారాయణరెడ్డి,
జిల్లా లక్ష్మణమూరి,
కటికతల గణేంద్రరావు,
కోనల సాహెబ్ రెడ్డి, బి.కాం., జె. డి. పి., కార్యదర్శి.

ద్వారంపూడి రామకృష్ణారెడ్డి,
వెలగల కనికరెడ్డి, మండ గంగిరెడ్డి,
ఉడుతల మహంకాళి,

మంతెన రామభద్రరాజు,
చింతపలి అప్పారావు,
నక్కా సుబ్బన్న,

నాణ్యతకు గుర్తు
నక్షత్రము మార్కు

షా వాలెన్ వారి విశిష్ట ఉత్పాదనలు
దేశమంతటా అభ్యుదయ రైతులెన్నుకొంటారు

- ★ నక్షత్రము మార్కు సూపర్ ఫాస్ఫేటు
- ★ నక్షత్రము మార్కు మిశ్రమ ఎరువులు
- ★ సూపర్ స్టార్ - మొల ఎరువులు

తారా 908 మిట్ 505, మోనోస్టార్ 36% S.L., స్టార్ క్విన్ 25% E.C., స్టార్ త్రిన్ 5% S.P., స్టార్ కోర్ 50% E.C., స్టార్ ఫోర్ 10 జి., ఎండ్ స్టార్ 36% స్టార్ ఫెన్ 20%, స్టార్ నైట్రెన్ 25%, కూప్రా స్టార్ 50% మొల క్రిమిసంహారక ముడుచి, శిలీంధ్రనాశినులు.

వివరములకు, ప్రాంతీయ కార్యాలయము :-

షా వాలెన్ అండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్,

పి. బి. నెం. 748, 40-1-167/A, లబ్ధిపేట, విజయవాడ-520 010.

24 A

కొలమూరు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం

లిమిటెడ్ - 1903

స్థాపించిన తేది : 8-9-1916

పంటలకు అన్నలు	రూ. 14,00,000/-	పాడిగేదెల నిమి తం	రూ. 2,00,000/-
కోళ్ళపాఠం యూనిట్స్	రూ. 13,00,000/-	పవర్ సెలర్స్ నిమి తం	రూ. 2,00,000/-
ట్రాక్టర్స్ కొనుగోలు నిమి తం	రూ. 4,00,000/-	ఇతర దీ ర్ కాలిక రుణాలు	రూ. 2,00,000/-

పింగిర్ విందో వచ్చిన తరువాత బాగా అభివృద్ధిచేశారు.

పాలకవర్గం :

శ్రీ కలిదిండి సీతారామకృష్ణరాజు
అధ్యక్షులు

శ్రీ కవురు సర్వారావు
ఉపాధ్యక్షులు

శ్రీ డి. ఎస్. ఎస్. సత్యనారాయణ, కార్యదర్శి

డైరెక్టర్లు : సర్వశ్రీ

కలిదిండి విశ్వనాథరాజు, కలిదిండి బంగారురాజు, సీలం శాయిరాం, మొలక సత్యనారాయణ,
మన్యం ఆదినారాయణ, తాడి వరహాలు, జక్కంశెట్టి పున్నయ్య, పాలపర్తి పెంటయ్య,
కొండపల్లి సామియేలు

With Best Compliments from :

Phone : Off. : 875737

RATNAM POULTRY PRIVATE LIMITED

Regd. Office :

Chintalkunta, L. B. Nagar Post,
HYDERABAD - 500 963

Farm :

Toopranpet, 35, K. M. Stone,
Choutuppal Mandal,
Vijayawada Highway Road,
Nalgonda Dist-508 252

గ్రూడ్డు క శ్రీలేని పౌష్టికాహారము

వారానికి మూడు గ్రూడ్లును భుజించి ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించుకోండి :

సామ్రాజ్యవాద బంట్లను కుదిపేస్తున్న విప్లవ తరంగాలు

—ఎ. కె. ఆర్. వి. కోటేశ్వరరావు

మేర్పడే వరకు పోరాటం సాగించాలని మండేలా విజ్ఞప్తి చేశారు.

వర్త వివక్ష చట్టాలను రద్దు చేయాలని దళితులపాటు శాంతి యుతంగా చేసిన ప్రదర్శనలు విఫలం కావడంతో వర్త వివక్షను పాటించుతూ, నల్లజాతి వారిని చిత్రహింసలకు గురి చేస్తున్న ప్రభుత్వ హింసాకాండనుండి ప్రజలను రక్షించుకోవడానికి సాయుధ పోరాటం సాగించక తప్పదని కూడా మండేలా హెచ్చరించారు.

నమీబియాకు స్వాతంత్ర్యోదయం

1980 మార్చి 20వ తేదీ అర్ధరాత్రి నైరుతి ఆఫ్రికాగా చెలామణి అయిన నమీబియా స్వేచ్ఛారాజ్యమైంది. నమీబియాకు స్వాతంత్ర్యోదయంతో ఆ చీకటిఖండంలో సూర్యోదయమైంది. రాజధాని విండ్ హక్ నగరం పగటి కాంతులతో ధగధగలాడింది. జనాభారీత్యా ప్రపంచంలోని అతిచిన్న దేశాలలో ఒకటి అని సాంద్రత చతురపుమైలుకు ఒక్కటి మాత్రమే. నైరత్యం రీత్యా కూడా గణనీయమైనదికాదు. నమీబియా స్వతంత్ర రాజ్యంగా అవతరించడం దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతజాతి జాత్యహంకారుల పదమట్టనల క్రింద నలిగిపోయిన ప్రజల ప్రతిఘటనోద్యమానికి విజయం. అందువల్లే స్వతంత్ర నమీబియా, అవిర్భావం ఆ దేశ ప్రజలకేకాక, ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్య ప్రియులందరికీ ఆనందదాయకమైంది.

17 లక్షల జనాభాతో ప్రపంచంలోని అతి చిన్న దేశమైన నమీబియా 1884 నుండి 1915 వరకు జర్మన్ వలసగా వుండేది. నమీబ్ అంటే ఎడారి అని అర్థం. అటాంటిక్ సముద్రతీరాన ఇసుకతీన్మెల దేశంగా వున్న యీ నైరుతి ఆఫ్రికా ఎడారి యిసుక అడుగున అమూల్యమైన సంపద దాగివున్నది. నమీబియా యిసుక ఎడారి నిజంగా దింగరపు యిసుకే. ఆ యిసుక అడుగున వజ్రాలు, యురేనియం, బొగ్గు, చమురు, రాగి తదితర సహజసంపద వున్నట్లు కనిపెట్టిన జర్మన్ వలస పాలకులు వరసకించిపోయారు.

కమ్యూనిస్టు
ప్రభుత్వం
శాంతి సుఖం

నల్లజాతి బెబ్బరిగా ప్రసిద్ధి పొందిన నెల్సన్ మండేలాను ఎన్టీఆర్ కు దక్షిణాఫ్రికా జాత్యహంకార మెనారిటీ ప్రభుత్వం ఏప్రిల్ 11న విడుదల చేయక తప్పలేదు. దక్షిణాఫ్రికా జాత్యహంకార దుర్మార్గపు ప్రభుత్వం నల్లజాతి ప్రజల మానవ హక్కుల కోసం, జాతి వివక్షకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్న ఆఫ్రికన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్ నాయకుడు నెల్సన్ మండేలా వెలుపల వుంటే ప్రమాదమని భావించి, ప్రభుత్వాన్ని కూల్చడానికి కుట్ర వన్నాడనే చేయని నేరాన్ని మోపి నెల్సన్ మండేలా ప్రభుత్వం యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించింది. దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతజాతి జాత్యహంకార ప్రభుత్వం జైలులో 27 ఏళ్ళపాటు అమానుషమైన చిత్రహింసల పాలవుతున్నా ఉయ వ్యాధితో బాధ పడుతున్న ఆయనను విడుదల చేయాలన్న కనీస మానవకారుణ్యం కూడా లేకపోయిందాదుర్మార్గపు మెనారిటీ ప్రభుత్వానికి. 'తప్పుచేశానని ఒప్పుకుంటే విడిచి పెడతామని' అధికారులు ఆశ మోపినా నల్ల సింహం లొంగలేదు. ఆయనను నాలుగు గోడలమధ్య బంధించిన నల్లజాతి ప్రజలలో ఆయనపట్ల ఆదరణ తగకపోగా నానాటికి పెరిగింది. జాతి వివక్షకు వ్యతిరేకంగా, ప్రజాస్వామ్యం కోసం సాగిన ఉద్యమం ఉద్యతమైందేకాని తగలేదు. చివరకు ఆయనను నిర్బంధించిన శ్వేతజాతి ప్రభుత్వమే ఏకాకి అయింది. ప్రపంచ వ్యాపితంగా చీక్కారాలకు నిరసనలకు గురయింది. అంతర్జాతీయంగా వచ్చిన ఒత్తిడి దక్షిణాఫ్రికా ప్రజల ప్రతిఘటనోద్యమ బలం ఫలితంగా విర్రదిగిసిన జాత్యహంకార ప్రభుత్వం మండేలాను బేషరతుగా విడుదల చేయవలసి వచ్చింది.

నెల్సన్ మండేలా కేవలం దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలకు మాత్రమే నాయకుడు కాదు, శ్వేత జాత్యహంకారానికి, జాతి వివక్షకు వ్యతిరేకంగా ప్రపంచమంతటా సాగిస్తున్న పోరాటానికి నెల్సన్ మండేలా నేడు ప్రతీకగా వున్నారు. అమానుష హింసాకాండ మధ్య జైలులో మండేలా నిద్రిరాన్ని చూసి శత్రువులు నైతం ఆశ్చర్యపోయారు.

దక్షిణాఫ్రికాలో నల్లజాతి ప్రజలు పూర్తి సమానత్వం సాధించేవరకు పోరాటం కొనసాగుతుందని నెల్సన్ మండేలా జైలునుండి విడుదలైన వెంటనే ప్రకటించారు. జైలునుండి బయటకు రాగానే ఆయనకు అపూర్వ స్వాగతం లభించడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. కేవలం అణచివేతను ఎదుర్కొన్న వారిమధ్యనే కాకుండా జాతుల, తెగల విభేదాల కఠితంగా మొత్తం ఆఫ్రికా ప్రజలు ఐక్యమై ఉమ్మడి లక్షసాధనకై పోరాడాలని మండేలా విజ్ఞప్తి చేశారు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రజల విముక్తి సమరమింకా ముగియలేదని, వర్త వివక్షతలేని స్వేచ్ఛా ప్రజాతంత్ర సమాజ

ఆ నంపదవంతటిని దోచుకోడానికై జర్మను పాలకులు నమీబియాపై తమ వటును మరింత విగించారు.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంలో జర్మనీ ఓడిపోవడంతో నమీబియా బ్రిటన్ ఆధిపత్యం క్రిందకు వచ్చింది. బ్రిటన్ దాన్ని దక్షిణాఫ్రికా జాత్యహంకార మైనారిటీ ప్రభుత్వ వలనగా మార్చింది. నమీబియా అమూల్య సంపదవంతా దక్షిణాఫ్రికా వర వివక్ష ప్రభుత్వవరమైంది. దానితో ఆ ప్రభుత్వం అక్కడి నహజ్జీ సంపదను దోచుకున్నది. ప్రజలను నరకయాతనల పాలేసింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం నమీబియాను “స్వాతంత్ర్యానికి పిదం చేపేందుకై” ఇరవే ఏళ్ళపాటు ఐక్యరాజ్యసమితి బ్రిటన్ కప్పజెప్పింది. దాన్ని బ్రిటన్, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వాని కప్ప జెప్పింది. నమీబియాపై ఐక్యరాజ్యసమితి చేసిన తీర్మానాలన్నిటిని బ్రిటన్, అమెరికా వరోక్షపు అండతో దక్షిణాఫ్రికా ఖతరు చేయనేలేదు. ఐ.రా.న. ఆండలు నిరుపయోగమయ్యాయి. నమీబియా ప్రజలు పోరాడి చివరకు స్వాతంత్ర్యం సాధించుకున్నారు. ప్రజా విమోచనా నైన్యాన్నేర్పరచుకుని ధైర్యసాహసాలతో 23 ఏళ్ళపాటు రాజీలేని పోరాటం సాగించారు. ఈ పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన కామ మూజోమా స్వతంత్ర నమీబియా అధ్యక్షులుగా వదలి స్వీకారం చేశారు. తమ విముక్తి పోరాటానికి క్యూబా చేసిన సాయాన్ని నమీబియాను ఎల్లప్పుడూ గుర్తుంచుకుంటారు. భారత ప్రజలు కూడా తమ వంతు మదతును నమీబియాన పోరాటానికి అందజేశారు. భారత ప్రధాని శ్రీ వి.పి. సింగ్, మోజీ ప్రధాని శ్రీ రాజీవ్ గాంధీ, పి. వి. యం. నాయకులు శ్రీ సూరిత్ తదితరులు నమీబియా స్వాతంత్ర్యోత్సవానికి హాజరై తమ కుట్రకాండలనంద జేశారు. వ్యాపారానికి వచ్చిన బ్రిటిష్ తూర్పు ఇండియా కంపెనీ వాళ్ళు చివరకు సువిశాల భారతదేశానికి పాలకులై నటుగానే, చేవల వ్యాపారం విమితం నమీబియాసముద్రతీరం చేరి, చివరకు నమీబియా భక్షకులయ్యారు. ప్రజాస్వామ్యం కోసం, జాతి వివక్ష వంతంచేయడానికై సలజాతి ప్రజలు సాగిస్తున్న పోరాటానికి స్వతంత్ర నమీబియా ఆవిర్భావం ఒక గొప్ప విజయం.

నేపాల్ ప్రజల విజయం

నేపాల్ మన భారతదేశానికి ఉత్తరపు సరిహద్దున హిమవత్పర్వత శ్రేణులమధ్య రాచరిక నిరంకుశ పాలన క్రింద ప్రుగ్గుతున్న దేశం. ప్రజాస్వామ్యంకోసం, బహుళపార్టీ వ్యవస్థకోసం నేపాల్ కాంగ్రెసు, వామపక్ష ఐక్యసంఘటన నాయకత్వాన గత ఏప్రిల్ 18వ తేదీన ప్రారంభమయిన ప్రజా ఉద్యమం విజయవంతమయింది. మనదేశం నుండి నేషనల్ ఫ్రంటు, కాంగ్రెసు, పి.పి.ఎం, పి.పి.ఐ. ప్రతినిధులు వెళ్ళి నేపాల్ ప్రజాపోరాటానికి సంఘి భావాన్ని ప్రకటించడం విశేషం. 200 మంది పారమెంటు సభ్యులు సంఘిభావాన్ని ప్రకటించడం మరోవిశేషం. ఆరు వారాలపాటు మహాధృతంగా సాగిన ప్రజా ఉద్యమం విజయవంతమైంది.

మంచుకొండల మధ్య సురక్షితంగా వున్నావనుకున్న నేపాల్ రాచరిక ప్రభుత్వం కూడా ప్రజానందోళనముందు తల

దక్షిణాఫ్రికానేత
మండేలా

పంచక తప్పలేదు. ముప్పయ్యేళ్ళ క్రితం ప్రజానందోళనను అణచి వేసే దృష్టితో వివిధ రాజకీయ పార్టీల మీద విషేధం విధించి వట్టాల్ని రద్దుచేయడానికి రాజాబీరేంద్ర అంగీకరించక తప్పలేదు. నేపాల్ రాజ్యాంగం నుండి ‘పార్టీరహిత’ అనే పదాన్ని తొలగించి బహుళపార్టీ వ్యవస్థను నెలకొల్పడానికి రాజా అంగీకరించాడు. రాచరిక పాలనకు ముసుగుగా తయారైన పార్టీరహిత పంచాయతీ వ్యవస్థ రద్దు అవుతుంది. ఇవన్నీ నేపాల్ ప్రజోద్యమానికి విజయాలే.

ప్రజాతంత్ర ఉద్యమం ప్రస్తుతానికి ఉపసంహరించబడింది. అయితే దీనితోనే అంతా అయిపోయిందనుకోగూడదు. నేపాల్ లోని పూర్వీక వ్యవస్థ అంతంకావల్సి వుంది. నేపాల్ రాజా హిందువు అనే సానుకో రాజును బలపరచిన బి. జె. పి. మినహా మిగిలిన రాజకీయ పార్టీలన్నీ నేపాల్ ప్రజాతంత్ర ఉద్యమానికి మద్దతు నిచ్చాయి. రైతులు, కార్మికులు, మేధావులు, న్యాయవాదులూ ఐక్యంగా ఉద్యమాన్ని బలపరిచారు. మహిళలు నెతం వీధులోకి వచ్చారు ఉద్యమాన్నణచివేపేందుకు ఆనాటి రాచరిక ప్రభుత్వం కిరాతకంగా వ్యవహరించింది. రాజు నైన్యాలు ప్రదర్శకులపై కాల్పులు జరిపి వందలాదిమందిని బలిగొన్నాయి. మొత్తం 20 వేల మందిని నిర్బంధించినట్లు అంచనా. ఉద్యమం ప్రారంభం కావడానికి ముందే 18 పార్టీలతో కూడిన వామపక్ష ఐక్యసంఘటన అధ్యక్షుడినీ, నేపాల్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ (మార్క్సిస్టు) కార్యదర్శిని అరెస్టు చేశారు. ప్రభుత్వ నిర్బంధ విధానానికి నిరసనగా ఏడే శాంగ్ మంత్ర రాజీనామా చేశారు. ఉద్యమంవల్ల కిరాతకంగా వ్యవహరించిన శ్రేష్ఠా మంత్రవరం రాజీనామా నివ్వాలని కోరిన వారిలో నలుగురు మోజీ నేపాల్ ప్రధానమంత్రులుండటం విశేషం. నేపాల్ ప్రజాస్వామికోద్యమం సర్వ సమైక్య సంఘటన కొనసాగింది

నేపాల్ ప్రజలు రాచరిక పాలనకు మేలిముసుగుగామారిన పంచాయతీ పాలన రద్దుకావాలని 1980 ముందునుంచి ఆందోళన చేస్తూవచ్చారు. దీన్ని ప్రక్కదారిపట్టించటానికి నేపాల్ రాజు బహుళపార్టీవ్యవస్థ కావాలన్నా; లేక పంచాయతీవ్యవస్థ కావాలన్నా; అన్న ప్రతిపాదనపై రిఫరెండం జరిపించాడు. పంచాయతీ వ్యవస్థ కావాలన్న వాదన తొమ్మిది శాతం ఓట్ల మెజారిటీతో నెగింది. ఈవాదన నెగడానికి ప్రభుత్వాధికారులు రిగింగ్ కు పాల్పడినట్లు ఆరోపణలు వచ్చాయి. 1958లో జరిగిన ఎన్నికలలో నేపాల్ కాంగ్రెసు మూడింట రెండువంతుల మెజారిటీతో నెగి ప్రభుత్వాన్నేర్పరచగా రాచరిక ప్రభుత్వం దాన్ని వదగొట్టింది. తన చెప్పుచేతలలో వడిచే పంచాయతీ పాలనను నెలకొల్పాడు ఆశ్చర్యపరిచరకూ కొనసాగింది. ఇవన్నీ నేపాల్ ఉద్యమానికి హెచ్చరికలే.

చెఱకు సాగు - వేసవి జాగ్రత్తలు

—యస్. యస్. చంద్రశేఖరరావు, కేన్ మేనేజరు, డి. కె. సి. సి. రిమిటెడ్, ఉయ్యూరు.

మన రాష్ట్రములోని చాలా ప్రాంతములలో చెరకును దీసెంబరు నుండి ఏప్రిల్ నెలాఖరువరకు నాటుట పరిపాటి. అంతేకాక మొక్క తోటలు వరికి పిలకతోటలు పెండుటకూడా ఇదే సమయంలో జరుగును. ఇటువంటి తోటలను కొన్ని ప్రాంతములలో పూర్తిగా వర్షాధారము పైన, మరికొన్ని ప్రాంతములలో నదీ కాలువల నీటి పైన ఆధారపడి పెండుట వలన వేసవిలో నీటితడులు సరిగా అందించలేకపోవుట జరుగుచున్నది. అంతేకాక మండు వేసవిలో బోరుబావులు, గొట్టబావుల భూగర్భ జలనిధి తగడంవలన కూడా తోటలకు నీరు కట్టలేని పరిస్థితులేర్పడి దిగుబడులు తగ్గే అవకాశముంది.

ఈ పరిస్థితులలో చెరకుపెరు శ్రేణవదళలోగాని, పిలక పెటుదళలోగాని అధిక వేడిమికి, వడగాలులకు వేసవిలో లోన గును. వరపునకు గురయిన యీ చెరకు తోటల దిగుబడులు తగుట పరిపాటి. అంతేకాక చీడ, పీడలుకూడా ఎక్కువగా ఆశించు అవకాశము గలదు. వేసవిలో ఆరురోజులకొకమారు బదులు 18 రోజులకొకసారి నీరుకట్టుటవలన ఎకరాకు 10 నుండి 14 టన్నుల చెరకు దిగుబడి తగినట్లు పరిశోధనలో వెల్లడైనది. అందువలన వేసవిలో నీటి తడులు పూర్తిగా అందించలేనప్పుడు రైతాంగం ఈ క్రింద తెలిపిన జాగ్రత్తలు పాటించవలెను.

1) వరపునకు తట్టుకొను రకాలైన కో. 7219, కో.టి. 8201 రకములను ఎంపికచేసి సాగు చేయవలెను.

2) చెఱకు నాటుకముందే వేసవి నీటి వనరులుగల భూములనే ఎన్నుకొని నాటుకోవాలి.

3) చెఱకు బోదెలమధ్య చెఱకు ఎండుటాకును కప్పికూడా భూమిలో తేమను కాపాడుకోవచ్చు. ఎండుచే తను బోదెలమధ్య పరిచేముందు పొటాష్ కూడా పేయవచ్చు. ఈ విధంగా చేయుట వల కలుపు మొక్కలు, పీకపురుగు బెడదతగ్గి, చీకుడు ఎరువుగా ఉపయోగపడును.

4) బాల్యదళను దాటిన ముదురు పెరు వేసవి తీవ్రతను తట్టుకొనేటట్లు పెరు వేరు వ్యాపించి పెరుకు కావలసిన తేమను, ఆహారము గ్రహించే శక్తిని సంపాదించుకొంటుంది. అటుకాకుండా లేక పెరయినప్పుడు ఆ శక్తి లేక ఎండ తీవ్రతకు లోనవుతుంది.

5) లోతు దుక్కి :- నేలలో తేమ ఎక్కువ కాలము కాపాడబడుటకు నేలలను 20 నుండి 25 సెం. మీ. లోతువరకు మెత్తగా దుక్కిచేసి లోతైన చాళ్ళను తీయవలెను. ఈ విధంగా భూమిని తయారుచేసి లోతైన కాలువలలో నాటినప్పుడు నులిపేర్లు భూమిలో తేమను బాగుగా పీల్చుకొని చెఱకుతోటలు నీటి యెద్దడిని బాగా తట్టుకొనును. తోటలు వడలిపోవు. ఎక్కువ చెఱకు దిగుబడులు నిచ్చును.

6) విత్తనము :- ముదురు చెఱకులనుండి స్పృటమైన కళ్ళుగల ముచ్చెలు నాటుట మంచిది. ముదురు కళ్ళనుండి పెరుగు మొలకలు లేత కళ్ళనుండి పుట్టి త్వరితముగా పెరిగే మొలకలకన్నా నీటి ఎద్దడిని బాగుగా తట్టుకొనును.

7) "జూనియర్ హా"తో గాని లేక గొప్ప తవ్వెగాని అంతర కృషి చేయుటవలన భూమి లోపలి తేమను అరకుండా వటిపుంచి మొక్కలను వడలకుండాచేసి నీటి వరపునకు తట్టుకొను నట్లు చేయును.

8) ఎరువు వేత :- తగినంత నీటి వనరిలేని ప్రాంతములలో సిఫారసు చేయబడిన నత్రజని ఎరువులోని 1/4 వంతు బాగమును నాటినప్పుడు గాని లేక నాటిన తర్వాత 45 రోజుల లోపు గాని మొక్కల మొదళ్ళవద్ద లోతు గోతులలోవేసి కప్పవలెను. మిగిలిన మూడువంతుల ఎరువును తొలకరి వానలు పడిన వెంటనే పేయవలెను.

నత్రజని సంబంధమైన కృత్రిమపు ఎరువులకన్నా పేండ్రి యపు పెరువులు వేసినప్పుడు పెరుకు కావలసిన సూక్ష్మ పోషక పదార్థాలను అందించటమే గాకుండా నీటి ఎద్దడినుండి పెరును కొంతవరకు కాపాడుతుంది.

9) నీరు కట్టుట :- వేసవిలో జీవతడి తర్వాత ఒక తడి ఇచ్చుటకు మాత్రమే సరిపడు నీరున్నప్పుడు ఆ తడిని జీవతడి తర్వాత 30 రోజులకు పెట్టవలెను. రెండు తడులు యిచ్చుటకు సరిపడు నీరున్నప్పుడు జీవతడి తర్వాత 20 రోజులకు, 60 రోజులకు పెట్టవలెను. ఇటు పెటుటవలన పిలకలు హెచ్చుగా ప్రతికి ఎక్కువ చెఱకు దిగుబడులు వచ్చును.

“రైతువాడి” పత్రికకు శుభాకాంక్షలతో

ఫోన్లు 75014, 75888

వేణుగోపాల మిల్ స్టోర్స్

కాన్వెంట్ స్ట్రీట్, విజయవాడ-1.

మెయిన్ డీలర్ :

‘వర్ష’ మోటార్లు, మోటోబ్లాకులు, విడి పంపుసెట్లు, విడి భాగములు, ఇంటికి వనికవచ్చు సింగల్ ఫేజు మోటోబ్లాక్స్ సరసమైన ధరతో పూర్తిగా ఒక సంవత్సరం గ్యారంటీతో లభించును మరియు పి. వి. సి. సుధాకర్, నంది I.S.I. పైపులు, ఫిటింగ్స్ 1/2 నుండి 8 అంగుళముల వరకు దొరుకును.

KALLAM RAMI REDDY C.I.S.

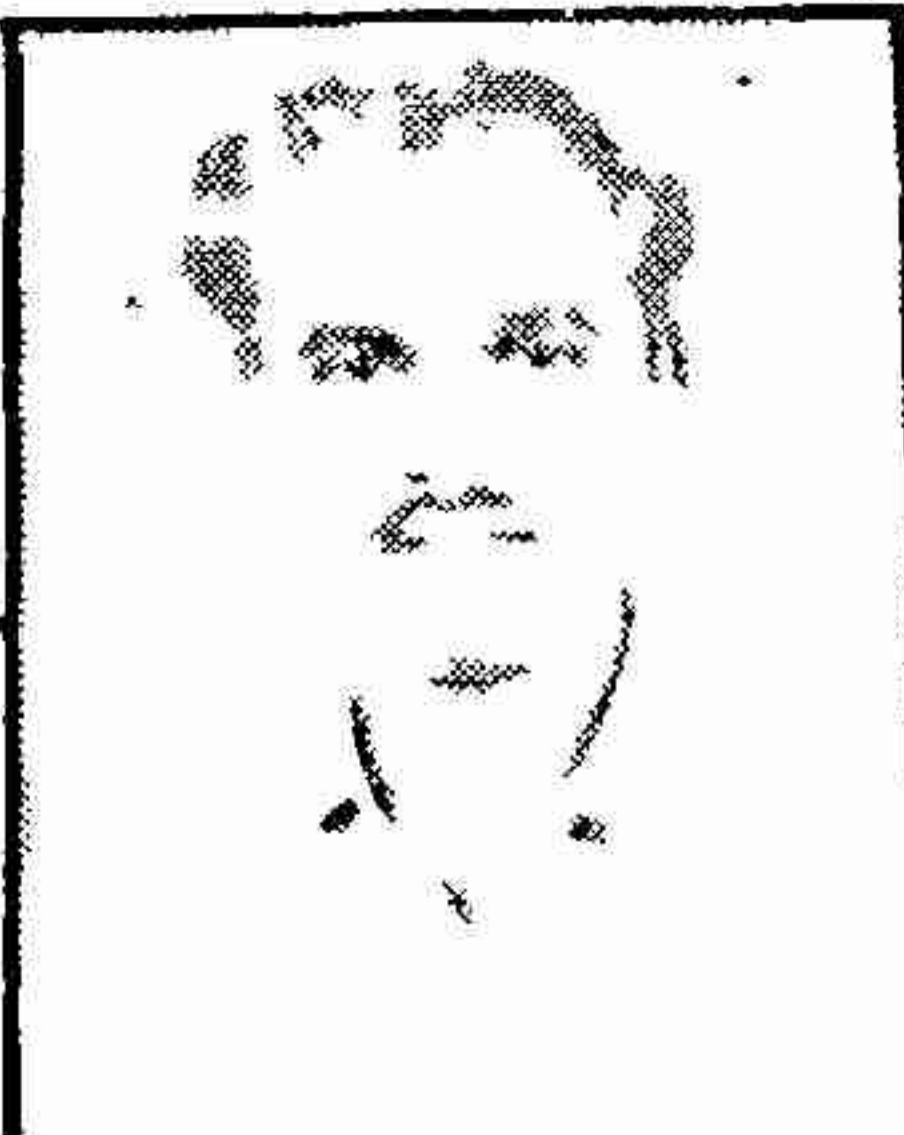
Agents & Member Divisional Manager's Club
Code No. 366699

Life Insurance Corporation of India
Policy Holder's Servicing Centre, Nutakki - Po.
GUNTUR Dt - 522 303.

Phone : 291

From (VIJ) 8291291

నేను 1982 సంవత్సరములో జీవిత భీమా వ్యక్తిని స్వీకరించి ఇప్పటివరకు పుమారు 3 కోట్ల రూపాయల భీమా పాలీసీలను గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వివిధ రకాల కుటుంబాలకు ఇవ్వగలిగాము. ఈ సంవత్సరము మార్చి 31వ తేదీకి అంతమయిన సంవత్సరాంతానికి 1 కోటి రూపాయల మాత్రవ వ్యాపారము చేసి గుంటూరు 888 బ్రాంచిలో ప్రవ్రధమ రూరల్ ఏరియా Agent గా రికార్డు నృప్తించగలిగాము. 88-87 నుంచి D. M. Club member గా స్థావం సంపాదించి పాలీసీదారులకు పేవనందించుటకు ఏలుగా మాతక్కి గ్రామంలో పాలీసీదారుల పేనా కేంద్రాన్ని కూడ స్థాపించి యున్నాము.

ఇటు
కె. రామిరెడ్డి

దీ ఆంధ్రా బ్యాంకు రైతు సేవా
సహకార సంఘం లి., ధూళిపాళ్ళ

రి. నెం. 1 - 2706, గుంటూరు జిల్లా

[ఆంధ్రా బ్యాంకు వారి ఆర్థిక సహాయముతో]

సభ్యత్వము : 4547 వాటాధనము : రూ. 19.78 లక్షలు
స్వల్పకాలిక ఋణముల మంజూరు.... రూ. 110 లక్షలు
మధ్యదీర్ఘకాలిక ఋణముల మంజూరు.... రూ. 15 లక్షలు
గిడ్డంగుల పరిమాణము.... 1100 టన్నులు
వరసతేకర వ్యాపారము.... రూ. 40 లక్షలు
వికర లాభము 1988-89.... రూ. 8.08 లక్షలు

బండారుపల్లి సాంబశివరావు డి. కోటేశ్వరరావు
అధ్యక్షులు మేనేజింగ్ డైరెక్టరు

98

10) నీటి యెడడి ప్రారంభమైన వెంటనే "కయోలిన్" గాని పొటాషియం కోరెడ్ గాని హెక్టారుకు 12½ కిలో చొప్పున 500 లీటర్ల నీటిలో కలిపి నాటిన 80 వ రోజున, 90వ రోజున పెరుమీడ పీచికారి చేయాలి. ఈ విధంగా చేసి పెరును నీటి ఎడడి బారినండి కాపాడవచ్చు.

11) నదీ కాలువలు వేసని మరమ్మత్తులకు మూపివేసే సమయంలో ఆఖరి తదికి ముందు ఎకరాకు పిలకతోటలైతే 50 కిలోల మ్యూరేట్ ఆఫ్ పొటాష్, మొక్కతోటలైతే 50 కిలోలు వేయడం వల పొటాష్ చెఱకులోకి వెళ్ళి తేమను మరికొంత కాలము పట్టి ఉంచుతుంది. పెరు వడలిపోదు. చీడ పీడల రేక ఆరోగ్యవంతంగా వుంటాయి.

12) నీటి ఎడడికి లోనగు భూములలో పెరు యొక్క బాల్యదశలో కలుపు మొక్కల బెడద లేకుండా చేయాలి. ఈ కలుపు మొక్కలు చెఱకు పెరుతో పోషక పదార్థాలు, నీరు, మార్కరక్కికి అధికంగా పోటీపడి పెరును పెరగకుండా చేస్తాయి.

13) నీటి యెడడికి గురియగు వంటలలో పీక పురుగు, ఎఱ్ఱవలి, పొలుసుపురుగు, పిండివలి, వడలు తెగులు వలన ఎక్కువ నష్టము కలుగును. తొలిదశలో పీక పురుగువలన మొవ్వు చనిపోవును పీక పురుగు బాధకు గురి కాకుండా "ఎండ్ నల్ఫాన్" మందును ఒక లీటరు నీటిలో 2 మి. లీటర్ల మందు కలిపి మూడుసార్లు (నాటిన 4,8,8 వారములకు) పిచికారిచేసి కాపాడుకోవచ్చును.

ఎఱ్ఱవలి ఆకు వెనుక భాగమున చేరి ఆకులోని వ్రతహరి క్లాన్ని పీల్చి ఆకును ఎఱ్ఱబారువట్టుగా చేయును. దీని నివారణకు నీటిలో కరిగే గంధకం పొడిని ఒక లీటరు నీటిలో 3 గ్రాముల మందు వంతున కలిపి మందు నీటిని పిచికారి చేయాలి.

వేసవిలో నీటి యెడడి వలన పొలుసు పురుగు, పిండివలి ఎక్కువగా సోకును. ఈ పురుగులు సోకిన తోటలలో ఎండు ఆకులను రెంపివేసి బహిరగతమైన కణుపులపై మలాదియాన్ 0.1 శాతం మందు పిళ్ళను పిచికారి చేయాలి. ఈ విధంగా 15 రోజుల కొకసారి, 30 రోజుల కొకసారి మూడు దఫాలు మందు నీటిని చల్లి ఈ పురుగు బెడదనుండి పెరును కాపాడుకోవచ్చు.

పైన వివరించిన పద్ధతులనాచరించి వేసవిలో చెఱకు తోటలకు సరిగా నీరు లభ్యము కాకపోయిననూ ఎక్కువ దిగుబడులను తీసి లాభమును పొందవచ్చును.

రైతుల్ని కుంగదీసిన వడగండ వాన

రాష్ట్రంలో యిటీవల కురిసిన వడగండ వాన వల వేలాది ఎకరాల్లో పంటకు నష్టం వాటిలింది. వడగండ వానవల్ల ఏడు జిల్లాల్లో వివరీతమైన నష్టం వాటిలివట్టు తెల్సింది. వరంగల్ జిల్లా దుగ్గోండి మండలంలో దాదాపు 200 హెక్టార్లలోని మిరవ, అరటి, పొద్దుతిరుగుడు, మామిడి మొదలగు పంటలు దెబ్బతిని దాదాపు 10 లక్షల రూపాయల నష్టం వాటిలింది.

అమ్మం జిల్లా ముడిగొండ, కూసుమంచి, తిర్మలాయపాలెం, బియ్యారం మండలాలలో 2 వేల హెక్టార్లలో లక్షలాది రూపాయల వంటల నష్టం జరిగింది. వరంగల్ జిల్లా మిర్యాలగూడెం డివిజన్ లోని హుజూర్ నగర్, గోపాలపురం, మర్రిగూడెం, అత్తకూరు, బూరుగడ, నాచారం, దావూరు, గొలగూడెం, ఎర్రగములలో వడగండ వానవల్ల వంటలు దెబ్బతిన్నదంతోపాటు, అనేక ఇళ్ళకూడా కూలిపోయాయి. ఈ జిల్లాలో మొత్తం 4500 హెక్టార్లలో పంటకు నష్టం వాటిలింది.

ప్రకాశం జిల్లాలో చీరాల, వేటపాలెం, చిన్నగంజాం తదితర మండలాలలో 5500 హెక్టార్లలో వంటలకు తీవ్ర నష్టం జరిగింది. గుంటూరు జిల్లాలో మోడెండ్ల, రొంపిచెర్ల తదితర మండలాలలో రు. 5 కోట్ల మేరకు నష్టం జరిగింది.

అదేవిధంగా కరీంనగర్ జిల్లాలో మంధవి, పెదవలి డివిజన్ లలో ముత్యేరు, సారంగపూర్ మండలాలలో 3 వేల ఎకరాల్లో, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని తెరమెరి, ఆపిపాబాద్, రెచ్చిన, చెజూరు, కోరుట, కడెం, పిర్పూర్ (వై) మండలాలలో 10 వేల హెక్టార్లలో వంట దెబ్బతిని కోట్లాది రూపాయల నష్టం జరిగింది.

కోట్లాది రూపాయల నష్టం వాటిలి నప్పటికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎకరాకు రు. 80 చెల్లించనున్నట్లు తెలిసింది. రైతుల వట్ల ప్రభుత్వం అనునరిస్తున్న వివక్షతకు యిది ఒక తార్కాణం మాత్రమే.

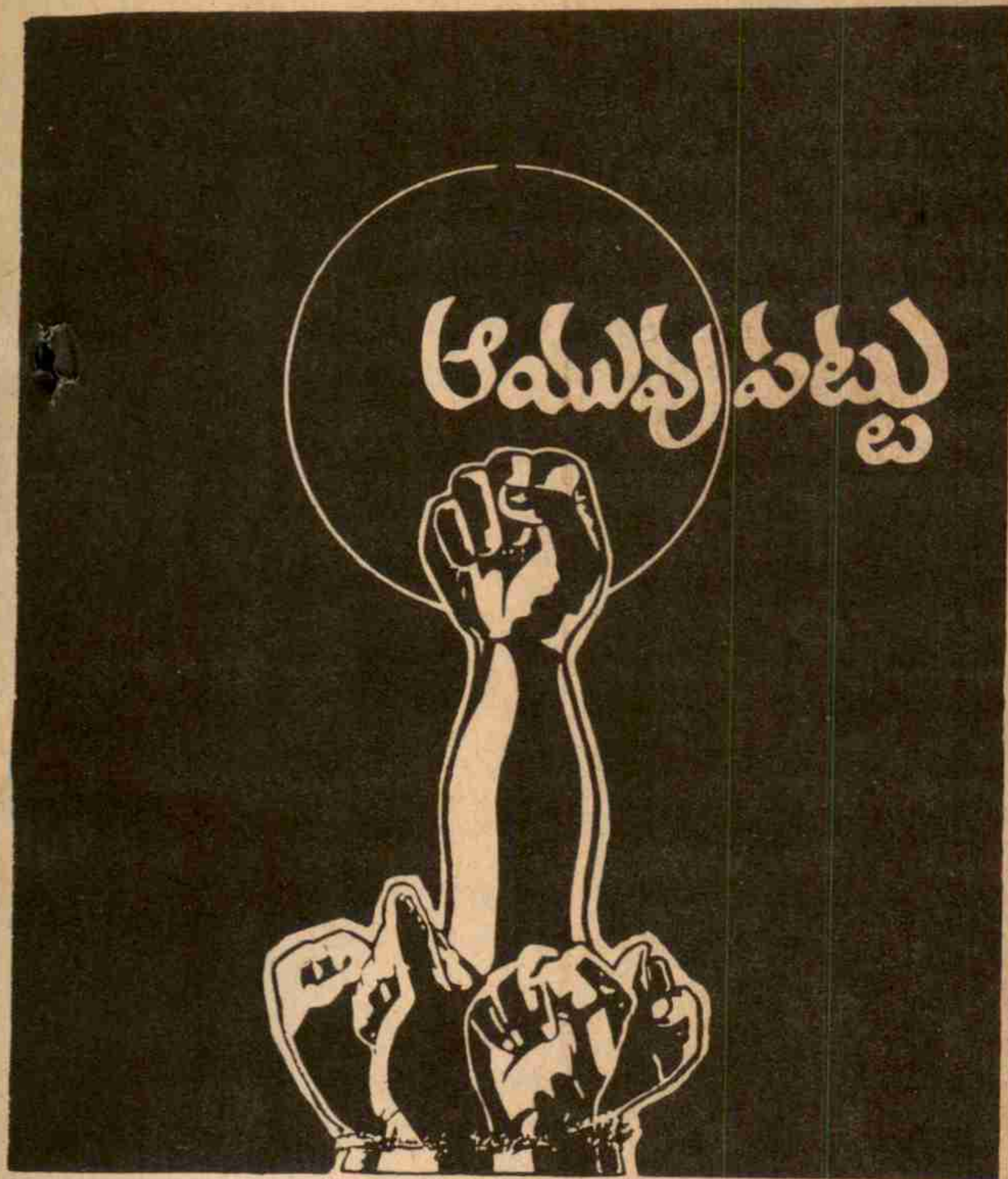
కేంద్ర బడ్జెట్ లో 49 శాతం పనులను రైతుల సంక్షేమానికి కేటాయించినట్లు కేంద్ర ఆర్థిక శాఖ మంత్రి శ్రీ మధు దండావతే ఇటీవల పూనేలో మాట్లాడుతూ చెప్పారు.

దేశంలోని బ్యాంకుల్లో మొత్తం డిపాజిటు 1,41,828 కోట్ల రూపాయలు. ఈ డిపాజిటులో అత్యధిక భాగం మధ్య తరతర దిగుమ మధ్యతరగతి, అల్పదాయవర్గాలవారు కూడబెట్టుకున్న చిన్న పొదుపు మొత్తాలవల లభించిన సొమ్మే. ఇక బ్యాంకులు అందించిన ఋణాల మొత్తం 87,750 కోట్ల రూపాయలు. ఇందులో గ్రామీణ ప్రాంతాలకు ఇచ్చిన ఋణం కేవలం 17 శాతం. అందులోనూ రైతులకు, బలహీనవర్గాలవారికి అందించిన ఋణం కేవలం 10 శాతం.

<p>రెంటుపాళ్ళ పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘం రెంటుపాళ్ళ (PO) సత్తెనపల్లి మండలం అధ్యక్షులు : మక్కపాటి గోపాలరావు మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>	<p>డి. గుడిపూడి పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ గుడిపూడి, సత్తెనపల్లి మండలం, గుంటూరుజిల్లా బౌస్టి శ్యామలయ్య (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>
<p>మాదాల పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ డి. డి. నెం. 1161 మాదాల, ముప్పాళ్ళమండలం, గుంటూరుజిల్లా మార్పుల వెంకటరెడ్డి (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>	<p>డి. కట్టవారిపాలెం పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ కట్టవారిపాలెం, సత్తెనపల్లి మండలం, గుంటూరు జిల్లా వీరవనేని అప్పయ్య (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గము</p>
<p>నార్నెపాడు పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ నార్నెపాడు, ముప్పాళ్ళ మండలం, గుంటూరు జిల్లా నూకవరపు సాంబశివరావు (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>	<p>డి. ఫిరంగిపురం పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ ఫిరంగిపురం, గుంటూరు జిల్లా బండమూడి సాంబశివరావు (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>
<p>హుస్సేన్ నగరం పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ హుస్సేన్ నగరం, పెదకూరపాడు మండలం, గుంటూరుజిల్లా నాగమోతు నాగేశ్వరరావు (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>	<p>డి. పెద మక్కెన పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ పెద మక్కెన, సత్తెనపల్లి మండలం, గుంటూరు జిల్లా బొజ్జ సాంబశివరావు (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గము</p>
<p>పలుదేవర్ల పాడు పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార సంఘం లిమిటెడ్ పలుదేవర్ల పాడు, ముప్పాళ్ళ మండలం, గుంటూరు జిల్లా గద్దె సుబ్బారావు (అధ్యక్షులు) మరియు పాలకవర్గ సభ్యులు</p>	

భీమిరెడ్డి సహస్రరెడ్డి

మన దేశంలో ఎక్కువమందికి జీవనాధారం వ్యవసాయం.

కోట్లాది కష్టజీవులకు 'ఆయువుపట్టు' భూమి. అది లేనిదే భుక్తిలేని కుటుంబాలు మనవి, ఆహారోత్పత్తి దళనుండి మానవులకు ముఖ్యమైన మహా దైవమయింది. దానిన సహజంనుండి భూమి ఒక వరానికే సొంతమయింది. నాటినుండి భూమికొరకు పోరాటాలు నడుస్తున్నాయి. నేటికీ భూసంస్కరణల పేరుతో ఆ ఉద్యమాలు కొనసాగుతూనే వున్నవి. సామాన్యులు చాలెడు కొండకొరకు చేసిన సాహసాలు, జమీందారులు వేల ఎకరాలను చెబబిట్టుటకు జరిపిన ఘోరాలు చరిత్రలో దాచేస్తే దాగని సత్యాలు.

నిన్నుగాక మొన్ననే మన రాష్ట్రం నాటి తెలంగాణ ప్రాంతంలో నడిచిన వీరోచిత రైతాంగ తిరుగుబాటు ప్రపంచ భూ పోరాటాల్లోనే మణిపూస వంటిది 'భారతీయ సగటు రైతు తవన అంకా గోచిపాతవంటి భూమిమీదే తప్ప తమ ప్రక్కన జరుగుతున్న పరిణామాలను కూడా పట్టించుకోలేదని మన గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థమీద మహనీయుడు మార్క్స్ వ్యాఖ్యానించినా.... ఆ గోచిపాత భూమికొరకే జరిగిన భీకర పోరాటాన్ని ప్రపంచమంతా తోరగిచూచి శభాష్ అన్నది. సామాన్యులే సాయుధులై తెగించిన సంకుల సమరం అది. ఒక శక్తివంతమైన నినాదం 'దున్నేవానికే

ఈపుస్తకం మీరుచదివారా?

భూమి' వచ్చింది. అప్పుడే.... మన వ్యవసాయక దేశంలో సామ్య వాద సమరానికి ఏరువాక వంటిది. ఆ పోరాట అనుభవమే భారత విప్లవోద్యమానికి భూ సమస్య ఇరుసువంటిదని నిర్ధారించింది.

అంతటి మహోజ్వల పోరాటాన్ని పరిశీలించాల్సిన బాధ్యత అన్ని తరాలపై నా వుంటుంది. ఆ సమరం అక్షరరూపంలో నిక్షిప్తమైన గ్రంథాలు అనేకం వున్నవి. సంవత్సరం క్రితమే విడుదలయిన "ఆయువు పట్టు" ఎంతో ప్రళంసనీయమైనది. రచయిత సాహితీపేత కాకపోయినా ప్రజల మనసుకు హతుకునే నవలా ప్రక్రియలోనే ఒక ప్రజా పోరాటాన్ని వివరించబూనటం మెచ్చదగినది. వ్రాసింది ఎవరో కాదు, నాటి పోరాటంలో స్వయంగా పాల్గొన్న గెరిల్లా దళ నాయకుడు, నేటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం అధ్యక్షులు కామ్రేడ్ భీమిరెడ్డి నర్సింహారెడ్డిగారే.

రైతు కూలీలకు బ్రతుకుదేరువు భూమి. అదే వారికి 'ఆయువుపట్టు' నవలకు ఆ పేరు సముచితంగా వున్నది. వలొండ జిల్లా ఒకానొక గ్రామంలో ఒక పేదరైతు కుటుంబం తమకు ప్రాణ ప్రదమైన పదేకరాల ఎర్రచెలక నేలను దక్కించుకొనుటకు చేసిన సాహసం ఆ నవలలో అతినహజంగా చిత్రించబడింది. నిజంగా జరిగిన మటనలనే దగరుండి పరిశీలించినవారే వ్రాశారు కనుక దానికి అంతటి సహజత్వం సమకూరింది.

కమ్యూనిస్టుపార్టీ, ఆంధ్ర మహాసభల సంయుక్త కృషిలో "సంఘం" పేరుతో అక్షరం ముక్కురాని అమాయక రైతాంగం ఆయుధాలు చేబాని ముందుకురికిన అద్భుత పోరాటం విజయవంతమైంది. మన దేశపు దానిన యజమానులైన జమీందారులు, డేజ్ ముఖ్యులు మట్టి కరిచి పట్నం దారి పట్టారు. స్వతంత్ర భారతంలో చివరి వరకూ నిలచిన సంస్థానాధీశుడు, నిరంకుశ నిజాం ప్రభుత్వం కూడ నీరసించింది. సంవత్సరాలతరబడి భూస్వాముల చెరలోనున్న తమ చెలకలను రైతులు తిరిగి పొందే అవకాశం వచ్చింది. ఆ మాతన ఉత్సాహంతోనే నవల మొదలవుతుంది.

విజయానంతరం సంఘం నాయకులు ఊరూరు తిరిగి జమీందారుల చెరనుండి విముక్తమైన భూమిని దున్నేవారికే పంచారు. వాడ వాడలా బహిరంగసభలు పెట్టి అందరి సమక్షములో విచారణ జరిపి ఎవరి భూములను వారికే ఇచ్చి మిగిలిన దానిని రేనివారికి పంచిపెట్టారు. అందరితోపాటు లచ్చమ్మకుకూడ తన పదేకరాల ఎర్ర చెలక వచ్చింది. భరా, తను కండలు కరిగించి పేద్యంలోకి తెచ్చుకొన్న చలక అది. దానిని కాపాడుకొనే యజంలోనే భరకన్ను మూశాడు. ఆశవదులుకొన్న తనఆయువుపట్టు సంఘబలంతో తిరిగి లభించింది.

తమ భూములు తమకు రావటంతో పోరాటంపట్ల రైతుల విశ్వాసం ఇనుమడించింది. సంఘానికి జేజేలు పలికారు. తమ ప్రయతమ కామ్రేడ్లకు బ్రహ్మరథం వట్టారు అయినా అది

సంపూర్ణ విముక్తి కాదని గ్రహించగలిగారు. మనుసులో మధనం అంతం కాలేదు. స్వదేశీ పాలన వచ్చింది. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం భూస్వాముల వక్షమేనని ఆదిలోనే అరమయింది. యూనియన్ సెన్యాల సాయంతో ప్రజారాజ్యం అనే జమిందారులు, డేజ్ ముఖ్యులు తిరిగి గడిలకు చేరుకున్నారు. గ్రామ వక్షేళ్ళకు తోడేలు కోరలు తోడేనవి. గొర్రెలు తినేవారు పోయి బ్రెయిలు తినేవారు వచ్చారు. తమ భూములు తిరిగి భూస్వాముల చేతుల్లోకి పోయే ప్రమాదమొచ్చింది. ప్రజాణులు పోయినానరే రైతులు భూముల్ని నడలదలచలేదు.

పొలాలన్నీ జమిందార వరంచేసేందుకు కాంగ్రెస్ సెన్యాలు పూనుకొన్నవి. పార్టీపైన నిర్బంధం పెరిగింది. నాయకుల్ని ఒక్కొక్కరినీ మాయంచేశారు. జనంగుండెలో గుజలు పుట్టింది. అయినా పట్టు నడలలేదు గ్రామంలోని చెల్లెల్ని లన్నింటికీ గుండె లాంటిది లచ్చమ్మ ఎర్రగడ్డ. ఆ గడ్డమీదనే వచ్చేలు వట్టుదల ఆ చలక రక్షణకే ఊరంతా ఉడుంపట్టు. లచ్చమ్మ కుటుంబం రణంలో ముందున్నది. చిత్రహింసలకు గురైంది. చెలకలు చేజారే సీతి వచ్చింది. సమయానికి సాధారణ ఎన్నికలు వచ్చినవి. కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ విజయం సాధించింది. కష్టజీవుల పొలాలకు రక్షణవచ్చింది. రైతులు ఊపిరి పీల్చారు. ఉపశమనం కలిగింది. కథ సుఖాంతంగా ముగుస్తుంది. ఇదీ సంక్షిప్తంగా వవలాసారం—

లచ్చమ్మ కుటుంబ పోరాటమే కథ వస్తువేనా మొత్తం తెలంగాణా తెగువకు అది సంతేతం, సాక్ష్యం కూడాను. పోరాట వ్యూహం, ఎతుగడలు మున్నగు సాంకేతిక సమస్యలను సహితం కామ్రేడ్ బి.ఎన్. గారు చాలా తేలికమోటలతో వివరించగలిగారు. నాటి పోరాట పరిస్థితిని గ్రామీణుల సంభాషణలద్వారా సులభం గానే చెప్పారు. జినం భాషలో వ్రాయబడింది. అందరికీ అర్థమవుతుంది. ఒక మహోద్యమానికి ఒక ప్రత్యక్ష సాక్షి కథనం కనుక సాహిత్యపు విలువల సమాలోచన ఎందుకు? శిల్ప దాని ర్యం పెద్దగా లేకపోయిన ప్రకృతి వర్ణన, సామెతలు, జాతీయాల మేళవింపు తగు పాళ్ళలో వున్నవి. ఇది సామాన్య పాఠకులకు ఉదేశించిన రచన. ఆ లక్ష్యం నెరవేరుతుంది. నవల ఆద్యంతం హృద్యంగా వుంటుంది. ఏక బిగిన చదవవచ్చును.

చిన్న నవల 87 పేజీలే. అంతంత మాత్రపు చదువరులకు కూడా అర్థమవుతుంది. పెద్ద గ్రంథాలు పఠించే తీరికలేని రైతులకు ఈ చిన్న పుస్తకం ఎంతో అనుకూలమైంది.

ధరకూడా తక్కువే - రూపాయలే. ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్, విజయవాడలో దొరుకుతుంది. రాష్ట్రంలో వివిధ ప్రాంతాల్లో జరిగే సభలు, సమావేశాల్లోకూడా అందించబడుతుంటుంది. రైతు సోదరులు చదువదగిన పుస్తకం "అయువుపట్టు".

—'నాగటి'

With best compliments from

Gramo
BETEL NUT
POWDER WORKS

Laxmi

RAMANAMA KSHETRAM, SAMPATNAGAR,
POST BOX NO: 301, GUNTUR-522004.

* PROP: GRANDHISUBBARAO

PHONES:

TELEX:

OFF: 21065, 24879, RES: 24903, GRAMS: CRANE, 0471-265
CBNP IN.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పంటల ఉత్పత్తి 1988-89

(00 బస్సులో)

జిల్లా పేరు:	వరి	జొన్న	పప్పుధాన్యాలు	వేరుశనగ	చెరకు	వ్రత్తి	మిర్చి
శ్రీకాకుళం	2056	32	177	475	48	1	32
విజయనగరం	1344	20	96	866	81	-	23
విశాఖపట్నం	1025	84	151	336	312	-	58
తూర్పుగోదావరి	4347	30	238	114	120	49	33
పశ్చిమగోదావరి	4946	25	166	102	242	17	72
కృష్ణా	4150	72	1673	285	137	119	138
గుంటూరు	3187	95	1863	259	32	1734	225
ప్రకాశం	1363	705	406	617	4	616	236
నల్గొండ	2206	228	67	385	30	40	72
కర్నూలు	763	1626	330	2866	12	574	78
అనంతపుర్	661	516	340	7173	11	78	38
కడప	737	487	111	2302	5	12	20
చిత్తూరు	1129	87	83	2697	239	-	33
రంగారెడ్డి	449	1016	346	92	19	193	32
నిజామాబాద్	1450	311	346	223	186	97	21
మెదక్	1318	1230	544	56	143	42	44
మహబూబ్ నగర్	1356	2371	576	1678	1	306	59
నల్గొండ	2448	1036	766	498	2	98	26
వరంగల్	1787	652	989	818	-	523	221
ఖమ్మం	1540	727	956	348	9	172	223
కరీంనగర్	2144	256	1294	699	17	272	119
ఆదిలాబాద్	659	1860	940	19	5	1360	84
మొత్తం	41074	13966	12458	22908	1835	6303	1882

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పంటల ఉత్పత్తి 1988-89

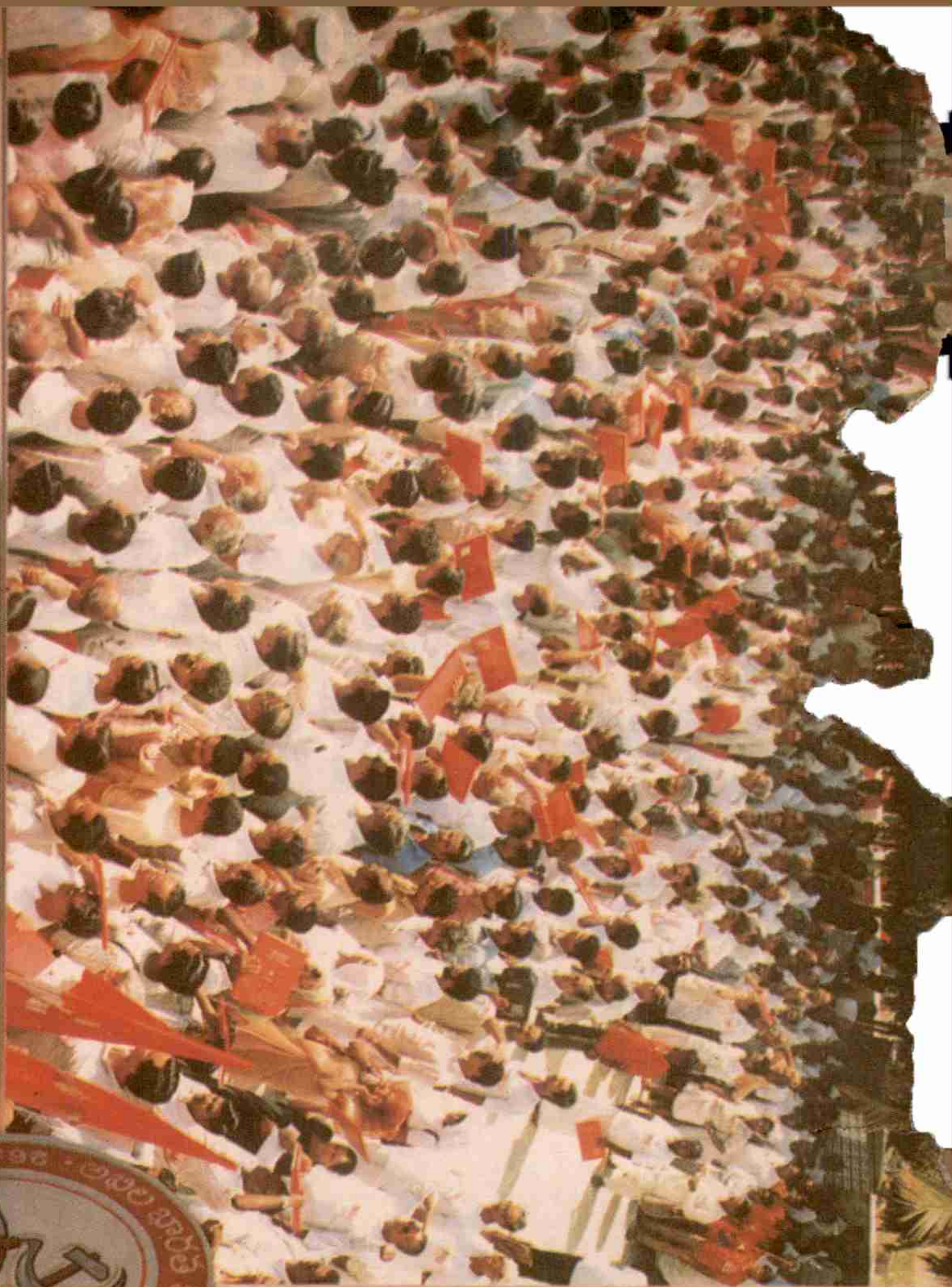
(00 హెక్టార్ లో)

జిల్లా పేరు:	వరి	జొన్న	పప్పుధాన్యాలు	వేరుశనగ	చెరకు	వ్రత్తి	మిర్చి
శ్రీకాకుళం	3977	19	75	601	3278	60	1
విజయనగరం	3101	11	121	973	4557	43	-
విశాఖపట్నం	1715	43	122	390	16636	109	-
తూర్పుగోదావరి	1184	15	143	138	8687	25	66
పశ్చిమగోదావరి	15064	12	173	140	18576	64	23
కృష్ణా	11738	34	1338	326	11281	327	160
గుంటూరు	10266	47	1915	79	2174	772	675
ప్రకాశం	3348	328	162	688	248	209	519
నల్గొండ	5501	183	34	679	1999	100	45
కర్నూలు	1824	1474	201	2178	1031	37	471
అనంతపుర్	1458	603	131	7032	985	18	60
కడప	2165	454	33	2152	448	9	10
చిత్తూరు	2554	61	51	2696	20904	16	-
రంగారెడ్డి	977	659	159	91	1350	11	81
నిజామాబాద్	3575	140	110	267	11667	23	41
మెదక్	2514	568	160	47	10094	9	18
మహబూబ్ నగర్	2937	1230	211	912	74	63	128
నల్గొండ	7028	377	210	468	112	28	41
వరంగల్	4373	186	255	675	6	258	554
ఖమ్మం	3786	338	412	412	664	423	72
కరీంనగర్	5020	157	496	737	1205	105	114
ఆదిలాబాద్	835	548	116	9	390	15	339
మొత్తం	105588	7487	6721	22006	116366	2724	5427

పాగు 150600 హెక్టారులలో సాగుచేయగా 184100 బస్సులు ఉత్పత్తి అయింది.

RVVOIA 101

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	RVV01 A 101
పుస్తకం పేరు	తెలుగు భాష
కారీఖా	28/8/23
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	39
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	NO
కయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు ఇడదీసినది	Sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరీక్ష చేసినది	Amrutha
పేజీలు పరిశీలించినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడింది	
కప్పులు	NO
పరిస్థితి	good